

IM

ISSN 1849-0735

broj 2 / veljača-ožujak / 2017.

Informativni mjesecačnik Ureda zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić

Fotografija: Zavižan
Izvor: mapio.hr

Sadržaj

4

dr. sc. Davor Galinec

Reformski izazovi koji proizlaze iz ublaženih makroekonomskih neravnoteža u Hrvatskoj

12

mr. sc. Ivana Maletić

Zimske ekonomske prognoze – usporedba Hrvatske s novijim državama članicama srednje i istočne Europe

16

Professor John Bachtler

Budućnost kohezijske politike EU-a nakon 2020.: postignuća i dodana vrijednost

*The future of EU Cohesion policy after 2020:
achievements and added value*

28

Kristina Kosor, mag. ing. oeconomics

Financiranje projekata iz Programa ruralnog razvoja – natječaj za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

33

mr. sc. Ivana Maletić

Katarina Ivanković - Knežević, dipl. iur.

Alen Halilović, mag. oec.

Rezultati provedbe upitnika Mjere mladima, a ne mlade mjerama

49

Aktivnosti ureda

52

Vijesti iz Europskog parlamenta

54

Plenarno zasjedanje Europskog parlamenta

Impressum

Izdavač

Ured zastupnice u Europskom parlamentu
Ivane Maletić

Glavna urednica

Ivana Maletić

Uredništvo

Andrea Vodanović
Ivana Petričko
Kristina Kosor
Maja Butorac

Grafičko oblikovanje

Blanka Poljak Franjković

Prijevod

Tonči Orlandini

Izlazi mjesечно.

Fotografije: PromoArt Studio d.o.o.

Pišite nam!

ZAGREB

Trg Josipa Jurja Strossmayera 4
10 000 Zagreb

STRASBOURG

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T09033
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
+33(0)3 88 1 75734
+33(0)3 88 1 79734

BRUXELLES

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
14E165
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
+32(0)2 28 45734
+32(0)2 28 49734

www.ivana-maletic.com

ivana.maletic@europarl.europa.eu

facebook.com/ivana.maletic.cro

www.twitter.com/maleticivana

www.youtube.com/user/MEPOfficeMaletic

Uvodna riječ

Europa se priprema proslaviti 25. ožujka 2017. 60 godina od potpisivanja Rimskog ugovora. Ta godišnjica europskog projekta koji je donio mir i prosperitet prilika je za inventuru postignutog i pogled u budućnost, odnosno donošenje planova o razvoju Europe u sljedećih deset godina.

Europski parlament je na zasjedanju u Strasbourg 16. veljače usvojio tri dokumenta o budućnosti Europske unije: Poboljšanje funkcioniranja Europske unije korištenjem potencijala Ugovora iz Lisabona, Moguće promjene i prilagodbe aktualnog institucijskog ustroja Europske unije te Proračunski kapacitet europodručja. Rasprave o ovim dokumentima u kojima se iznose stavovi o institucionalnim promjenama te novim načinima rada, definiranja politika i donošenja odluka u Europskoj uniji bile su burne i niti jedna rezolucija nije dobila značajniju većinu zastupnika koji su ostali poprilično podijeljeni oko pogleda u budućnost i promjena koje se trebaju dogoditi.

Europska komisija je ne plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Briselu 1. ožujka predstavila Bijelu knjigu i svoj pogled na moguće modele razvoja Europske unije u budućnosti. Sve rasprave su pokazale da su razmišljanja o budućnosti različita, ali i da su svi oko jednog složni, a to je da je promjena u načinu rada neophodna i da se postojeći modeli moraju modificirati.

U Bijeloj knjizi izneseno je pet scenarija budućeg razvoja koji se međusobno isprepliću i nikako se ne isključuju, a to su: 1. Nastaviti dalje, 2. Ništa osim jedinstvenog tržišta, 3. Oni koji žele više rade više, 4. Raditi manje, ali efikasnije, 5. Raditi puno više zajedno. Najrealnija budućnost je upravo kombinacija svega navedenog. Nikako dobar put ne bi bio produbljivanje razlika i stvaranje "two speed

Europe" što se kroz scenarij 1. i 3. nazire. U Europi je važno ubrzati procese donošenja odluka. Uz to, ciljeve iz nove strategije nakon 2020. (na kojoj se i kroz sve dokumente o budućnosti pojedinih politika i budućnosti Europe već radi) treba jasnije i direktnije povezati s EU proračunom i proračunima država članica kako bi projekti i aktivnosti bili više usmjereni postizanju rezultata na razini cijele EU. Politike moraju pomagati u razvoju kreativnosti i inovativnosti, u razmjeni najboljih praksi i znanja između država članica. Europa gubi liderske pozicije, prestiž je države koje često preuzimaju europske ideje, kopiraju modele osmišljene u Europi, ali provedbu rade brže i bolje se prilagođavaju okruženju i potrebama poduzetnika i građana. Europska solidarnost i kohezija su vrijednosti na kojima treba graditi budućnost jer je Europa jaka koliko joj je jaka najslabija država članica. Zato je važno da se znanja međusobno prenose, a ne da se u manje razvijene države prebacuju rješenja i tehnologije koje razvijenijima nisu potrebne, to samo produbljuje jaz i udaljava od temeljnih vrijednosti. Pozitivna konkurenca, partnerstvo, međusobno poticanje, uključivanje svih država članica u monetarnu uniju i prostor Schengena, fleksibilnije i brže institucije s jačim profesionalnim, a manje politički izraženim utjecajima, jačanje jedinstvenog tržišta - temelji su opstanka i pozicioniranja Europske unije kao globalnog lidera. Želimo Europu koja vodi, inspirira i potiče ne samo u gospodarskim nego i u socijalnim, društvenim, duhovnim i kulturnim vrijednostima.

Za pozicioniranje Hrvatske najvažnija je volja i odlučnost u rješavanju izazova koji nas godinama prate. Moramo provesti potrebne reforme (državna uprava, javna poduzeća, lokalne jedinice, pravosuđe, obrazovanje, znanost, zdravstvo, mirovinski sustav, tržište rada, reindustrializacija, digitalizacija, inovacije, ekosistem za startupove, poljoprivreda, jačanje izvoza, otvaranje povoljnijih izvora financiranja, rješavanje problema nenaplativih zajmova...), povećati razinu investicija, maksimalno iskoristiti sve izvore financiranja koji su nam kroz EU otvoreni (od Europskih strukturnih i investicijskih fondova, preko programa Unije do Europskog fonda za strateška ulaganja i drugih finansijskih instrumenata EIB-a, EBRD-a, EIF-a...) i dobro upravljati javnim financijama otvarajući što više prostora za pokretače rasta. Samo ako smo uspješni, a uspjeh je na nama samima, možemo biti ozbiljno shvaćeni i visoko pozicionirani u Europskoj uniji. Kada smo sami sigurni u sebe i odlučni model u kojem se cijeni i potiče izvrsnost, u kojem Unija funkcioniра jedinstveno i partnerski sigurno će nam odgovarati, ali snašli bismo se lako i u bilo kojem drugom.

Zastupnica u Europskom parlamentu
Ivana Maletić

*dr. sc. Davor Galinec**

Reformski izazovi koji proizlaze iz ublaženih makroekonomskih neravnoteža u Hrvatskoj

Uvod

Nakon što je Europska komisija 16. studenoga 2016. iznijela svoja stajališta o ekonomskim i socijalnim prioritetima EU-a za 2017. godinu odnosno predstavila tzv. Jesenski paket, formalno je započeo novi ciklus Europskog semestra 2017. Od svih dokumenata koji sačinjavaju tzv. Jesenski paket¹, za Hrvatsku je najvažnije Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2017. godinu² (eng. Alert Mechanism Report – AMR). To Izvješće ujedno je predstavljalo i početnu točku godišnjeg ciklusa Postupka makroekonomskih neravnoteža (eng. Macroeconomic Imbalances Procedure – MIP). Komisija je u Izvješću ocijenila da su Detaljna preispitivanja (tzv. In-Depth Review) potrebna za države članice u kojima su u prethodnom ciklusu utvrđene neravnoteže ili prekomjerne neravnoteže, kako bi se procijenilo jesu li postojeće neravnoteže ili prekomjerne neravnoteže ublažene, postojane ili se pogoršavaju.

Pri tome se posebna pozornost posvećuje i doprinosu politika koje te države članice provode kako bi uklonile ili smanjile neravnoteže. Za razliku od prethodnog ciklusa Izvješća o mehanizmu upozoravanja za 2016. kada je u proces Detaljnog preispitivanja bilo uključeno devetnaest država članica, u ciklusu Izvješća o mehanizmu upozoravanja za 2017. trinaest država članica određeno je za uključivanje u proces Detaljnog preispitivanja. To su Bugarska, **Hrvatska**, Cipar, Finska, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Nizozemska, Portugal, Slovenija, Španjolska i Švedska. U odnosu na prethodno Izvješće za 2016., Hrvatska je u međuvremenu uspjela svesti unutar prihvatljivih referentnih granica (pragova) polovinu prekomjernih vrijednosti pokazatelja (tri od šest) koji upućuju na pojavu neravnoteža (utvrđeno na temelju kretanja pokazatelja koji se prate u sklopu tzv. MIP Scoreboarda). Riječ je o pokazateljima promjene udjela na izvoznim tržištima, promjene stope dugotrajne nezaposlenosti i promjene stope nezaposlenosti mladih.

* dr.sc. Davor Galinec, autor je glavni savjetnik u Direkciji za statistiku HNB i profesor na Visokoj školi međunarodnih odnosa i diplomacije Dag Hammarskjold. Stavovi dr.sc. Davora Galinca izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen, niti je na bilo koji način obvezuju.

1 Godišnji pregled rasta za 2017., Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2017., Preporuka za eurozonu za 2017., Nacrt zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2017., Komunikacija o nacrtima proračunskih planova eurozone te Komunikacija o smjeru fiskalne politike

2 dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0728&from=HR>

Međutim, tri preostala pokazatelja čija vrijednost premašuje prihvatljive referentne granice (neto stanje međunarodnih ulaganja, dug države i trogodišnja prosječna stopa nezaposlenosti) i dalje utječe na prisustvo makroekonomskih neravnoteža u Hrvatskoj i predstavljaju vrlo ozbiljan izazov za kreatore ekonomske politike u kratkom i srednjem roku. Isto tako, vrlo je izgledno da će Specifične preporuke za Hrvatsku, koje će joj biti upućene od strane Komisije i Vijeća pri kraju Europskog semestra, biti usmjerene na otklanjanje i umanjivanje te tri preostale neravnoteže.

Po okončanju Postupka detaljnog preispitivanja, Komisija je 22. veljače 2017. objavila priopćenje za tisak³, kojim je predstavljen tzv. Zimski paket Europskog semestra, koji sadrži godišnju analizu ekonomskeg i socijalnog stanja u državama članicama (za sve države članice osim za Grčku, u kojoj se provodi namjenski program potpore stabilnosti), uključujući ocjenu preostalih neravnoteža (tzv. Izvješće po državama članicama).

Ta su izvješća sastavljena u okviru pojednostavljenog Europskog semestra za koordinaciju ekonomske politike, s ciljem praćenja političkih reformi i ranog upućivanja na probleme koje bi države članice trebale riješiti. Spomenuta izvješća predstavljaju polaznu osnovu Komisiji za raspravu s državama članicama o izboru njihovih nacionalnih politika prije nego što u travnju dostave Komisiji svoje nacionalne programe reformi i konvergencije, temeljem kojih će Komisija izraditi Specifične preporuke po državama članicama (eng. Country Specific Recommendation - CSR). U sklopu Zimskog paketa objavljeni su i pripadni Radni dokumenti službi Komisije (Staff Working Document - SWD) pod nazivom Izvješće za 2017. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža⁴. Temeljem tih dokumenata, nacionalnih programa reformi i programa konvergencije (za države članice izvan eurozone) koji se dostavljaju Komisiji do kraja travnja i rezultata Proljetnih ekonomske prognoza, Komisija će predstaviti svoje prijedloge za novi skup Preporuke po državama članicama koje će biti usmjerene na ključne gospodarske i socijalne prioritete u svakoj državi članici.

U nastavku rada slijedi kratak prikaz Komunikacije Komisije u kojoj je objavljena odluka o razvrstavanju država članica prema kategorijama Postupka makroekonomskih neravnoteža te detaljan prikaz najvažnijih nalaza Izvješća za Hrvatsku 2017. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža.

Europska komisija (22. veljače 2017.): objava Komunikacije Komisije o makroekonomskim neravnotežama

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci i Euroskupini pod nazivom Europski semestar 2017.: ocjena napretka strukturnih reformi, sprječavanja i uklanjanja makroekonomskih neravnoteža te rezultata detaljnih preispitivanja u skladu s Uredbom (EU) br. 1176/2011⁵ (27 stranica, u dalnjem tekstu: Komunikacija), koja ujedno sumira nalaze objavljenih dvadeset i sedam izvješća po državama članicama (za sve države članice osim za Grčku, u kojoj se provodi namjenski program potpore stabilnosti), a koja sadržavaju godišnju analizu stanja gospodarstva u državama članicama i koja prema potrebi uključuju ocjenu makroekonomskih neravnoteža (za države članice koje su bile obuhvaćena Postupkom detaljnog preispitivanja). U priopćenju za tisak povodom objave Komunikacije⁶, Komisija konstatira da države članice ostvaruju dobar napredak u provedbi pojedinačnih prošlogodišnjih smjernica politike o „trokutu uspješnosti”, čije su sastavnice poticanje ulaganja, provedba strukturnih reformi i osiguravanje odgovornih fiskalnih politika. Na konferenciji zamedije Valdis Dombrovskis (potpredsjednik Komisije nadležan za euro i socijalni dijalog, zadužen i za finansijsku stabilnost, finansijske usluge i uniju tržišta kapitala) izjavio je kako su predstavljeni rezultati dokaz uspješnosti strategije koja se temelji na poticanju ulaganja, provedbi strukturnih reformi i zdravim proračunskim politikama te da se upravo zbog toga ne smiju davati lažna i neispunjiva obećanja, nego treba ostati na putu uspjeha i nastaviti otklanjati posljedice krize i strukturne slabosti naših gospodarstava. Povjerenica Marianne Thyssen (nadležna za zapošljavanje, socijalna pitanja, vještine i mobilnost radne snage) izjavila je, između ostalog, da zaposlenost u EU raste i da svjedočimo početku rasta plaća, da je taj rast umjeren te da sada moramo iskoristiti priliku i još se snažnije boriti protiv rizika siromaštva, nejednakih prihoda i mogućnosti.

U dijelu vezanom uz napredak u provođenju Specifičnih preporuka po državama članicama, Komisija je iznijela svoju ocjenu da je većina država članica blizu ostvarenja ciljeva Strategije Europa 2020 na području klimatskih promjena i energetske održivosti, dok će ostvarenje drugih zacrtanih ciljeva zahtijevati daljnje napore. Za većinu država članica vrlo je vjerojatno kako će ostvariti svoje ciljeve smanjenja emisije stakleničkih plinova, dostizanja udjela obnovljivih izvora energije od 20% i povećanja energetske učinkovitosti za 20% do 2020. godine.

³ dostupno na hrvatskom jeziku na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-308_hr.htm

⁴ izvješće za Hrvatsku dostupno je na engleskom jeziku na: https://ec.europa.eu/info/file/96682/download_en?token=k-4wwF_K

⁵ engl. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank and the Eurogroup 2017 European Semester: Assessment of growth challenges, prevention and correction of macroeconomic imbalances, and results of in-depth reviews under Regulation (EU) No 1176/2011, dostupno na engleskom jeziku na: https://ec.europa.eu/info/file/96578/download_en?token=nvXrlh20

⁶ dostupno na hrvatskom jeziku na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-308_hr.htm

Sedamnaest država članica već je postiglo ciljeve vezane uz postizanje stope ranog napuštanja školovanja manje od 10%, a dvanaest država članica je postiglo cilj na području visokog obrazovanja (da barem 40% osoba u dobi od 30 do 34 godine završi visokoškolsko obrazovanje). Cilj na području zapošljavanja (zaposlenost 75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine) je na razini EU-28 vrlo blizu ostvarenja, a stanje zaposlenosti i dalje se popravlja u gotovo svim državama članicama. Međutim, nacionalno definirani ciljevi zapošljavanja bit će teško ostvarivi u nekim državama članicama. I dalje postoje problemi kod postizanja cilja smanjenja siromaštva jer je broj ljudi kojima prijeti opasnost od siromaštva ili socijalne isključenosti u Europi i dalje visok (119 milijuna ljudi), unatoč postignutom smanjenju u većini država članica uslijed ostvarenih poboljšanja na tržištu rada. Brojka se približava razini iz 2008., koja je referentna godina prema kojoj je postavljen cilj u Strategiji Europa 2020 (drugim riječima, postizanje razine iz godine koja prethodi pojavi krize eurozone – op.a.). Međutim, ta brojka još uvijek nadmašuje postavljeni cilj za oko 21,6 milijuna ljudi. Napredak prema ostvarenju cilja na području istraživanja i razvoja (3% BDP-a EU-a ulaže se u istraživanje i razvoj) još je uvijek usporen.

Što se tiče korištenja sredstava iz EU fondova u kontekstu ispravljanja makroekonomskih neravnoteža, sredstva dostupna kroz trenutni višegodišnji finansijski okvir EU-a 2014.-2020. u velikoj mjeri koriste se u svrhu pripreme i provođenja strukturnih reformi u državama članicama. Iskorištenost raspoloživih sredstava poboljšala se s vremenom u većini država članica. Konzistentnost između Preporuka za pojedine države i Europskih strukturnih i investicijskih fondova bila je osigurana u programskoj fazi (2014-2015), kroz ciljane investicije i ex-ante uvjetovanosti. Komisija je ocijenila sadržaje Preporuka za pojedine države iz 2016. i zaključeno je da trenutno nema potrebe za novim operativnim programima. Osim Europskim strukturnim i investicijskim fondovima, države članice imaju mogućnost pristupa financiranju iz Europskog fonda za strateške investicije, programu Horizon 2020, Instrumenta za povezivanje Europe (Connecting Europe Facility) i ostalim raspoloživim EU sredstvima kojima izravno upravlja EU. Isto tako, kako bi se povećala efikasnost korištenja EU sredstava u svrhu efikasne provedbe Preporuka za pojedine države u reformskom dijelu, države članice mogu dobiti savjete iz službe za podršku strukturnim reformama (Structural Reform Support Service). U konačnici, te reforme moraju provoditi same države članice, tako da je u tom kontekstu važno jačanje administrativnih kapaciteta za korištenje EU fondova u državama članicama kako bi se povećala iskorištenost sredstava iz EU fondova, što zahtijeva odgovarajuća znanja i stručnost zaposlenih u institucijama za upravljanje i provedbu.

Reformske procesi u nekoliko država članica konačno su se koncentrirali na uklanjanje i smanjenje prepreka za ulaganja. Uvjeti za pristup financijama općenito su poboljšani, djelomice kao posljedica djelovanja vanjskih čimbenika (u **Hrvatskoj**, Irskoj i Litvi). Određeni napredak se vidi na tržištu rada i obrazovanja (u Italiji i Francuskoj), kod smanjenja regulatornih i administrativnih opterećenja (u Francuskoj, Italiji, Portugalu i Sloveniji), unaprjeđenja javne nabave (u Poljskoj, Portugalu i Švedskoj) te poboljšanju učinkovitosti javne uprave (u Italiji i Slovačkoj) i učinkovitosti pravosuđa (**Hrvatska**, Italija i Malta). Ograničen napredak na razini EU postignut je u uklanjanju regulatornih prepreka u specifičnim sektorima (posebno u uslužnom sektoru i mrežnim industrijama), kao i prepreka vezanih uz financiranje istraživanja i inovacija.

Od trinaest država članica koje su bile obuhvaćene Postupkom detaljnog preispitivanja 2017, Komisija je zaključila da Finska više ne bilježi makroekonomske neravnoteže u smislu Postupka u slučaju prekomjernih makroekonomskih neravnoteža. U šest država članica potvrđeno je postojanje neravnoteža (Njemačka, Irsko, Španjolska, Nizozemska, Slovenija i Švedska), a u preostalih šest potvrđeno je postojanje prekomjernih neravnoteža (Bugarska, Francuska, **Hrvatska**, Italija, Portugal i Cipar). U odnosu na prethodni Postupak iz 2016. povećan je broj država članica koje nisu bile uopće obuhvaćene Postupkom detaljnog preispitivanja, smanjen je broj država koje nemaju utvrđene neravnoteže nakon provedenog Postupka i država koje bilježe neravnoteže, dok je broj država koje bilježe prekomjerne neravnoteže ostao nepromijenjen, pri čemu je to šest istih država članica (Tablica 1).

U dalnjem tijeku Europskog semestra, očekuje se rasprava Vijeća o Komisijinim izvješćima po državama članicama i rezultatima dubinskih preispitivanja. Komisija će zatim održati bilateralne sastanke s državama članicama na kojima će se raspravljati o izvješću za dotičnu državu članicu. Potpredsjednici Komisije i povjerenici posjetit će države članice i sastati se s predstavnicima vlada i nacionalnih parlamenta, socijalnim partnerima i drugim dionicima. Ti su sastanci rezultat veće uključenosti država članica prije objave izvješća po državama članicama i trebali bi se nastaviti i uoči pripreme njihovih nacionalnih programa reformi i programa stabilnosti ili konvergencije. Komisija predlaže da države članice blisko surađuju s nacionalnim parlamentima i socijalnim partnerima kako bi se osiguralo da što više dionika osvijesti svoju odgovornost za proces reformi. Konkretno, od država članica tražit će se da objasne kako su tijela regionalne i lokalne samouprave sudjelovala u pripremi programa jer uspjeh njegove provedbe ovisi o različitim razinama državne uprave. Komisija će kasnije u proljeće predstaviti nove Preporuke po državama članicama.

Tablica 1: Sažetak Odluka o klasifikaciji država članica u okviru Postupka detaljnog preispitivanja u 2016. i 2017.

Kategorije postupka zbog makroekonomskih neravnoteža		2016.	2017.
Države članice koje nisu uključene u Detaljna preispitivanja		CZ, DK, LV, LT, LU, MT, PL, SK (8)	BE, CZ, DK, EE, LV, LT, LU, HU, MT, AT, PL, RO, SK, UK (14)
1.	Nema utvrđenih neravnoteža	BE, EE, HU, AT, RO, UK (6)	FI (1)
2.	Neravnoteže	DE, IE, ES, NL, SI, FI, SE (7)	DE, IE, ES, NL, SI, SE (6)
3.	Prekomjerne neravnoteže	BG, FR, HR, IT, PT, CY (6)	BG, FR, HR, IT, PT, CY (6)
4.	Postupak zbog prekomjernih neravnoteža (PPN/EIP)	-	-

Izvor: Komunikacija, str. 8.

Europska komisija (22. veljače 2017.): objava Radnih dokumenata službi Komisije, odnosno Izvješća za 2017. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža - Hrvatska

Zasvaku od trinaest država članica obuhvaćenih Postupkom detaljnog preispitivanja napravljena su i javno objavljena zasebna Izvješće za 2017. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (u dalnjem tekstu: Izvješće). Ta izvješće Komisija je objavila 22. veljače 2017. Izvješće za Hrvatsku napisano je na 73 stranice na engleskom jeziku⁷ (prošle godine na 113 stranica). Za usporedbu s izvješćima koje je Komisija objavila za druge države članice koje se zajedno s Hrvatskom trenutno nalaze u tzv. 3. kategoriji Postupka zbog makroekonomskih neravnoteža, izvješće za Italiju napisano je na 83 stranice, za Portugal na 77 stranica, za Francusku na 74 stranice, za Cipar na 67 te za Bugarsku na 66 stranica. U prijašnjim godinama objavljena su od strane Komisije tri dokumenta koja se bave pregledom napretka Hrvatske u otklanjanju neravnoteža (studeni 2014. te veljača i prosinac 2015.).

Tijekom siječnja ove godine Komisija je objavila i četvrti dokument na tu temu pod nazivom Hrvatska – Pregled napretka (u provođenju) mjera (relevantnih) za ispravljanje makroekonomskih neravnoteža (Croatia – Review of Progress on Policy Measures Relevant for the Correction of Macroeconomic Imbalances)⁸, koji ima dvadeset i četiri stranice i nosi oznaku objave u prosincu 2016. Nakon uvodnog dijela i recentnog pregleda gospodarskog napretka Hrvatske, Komisija u dokumentu analizira provedbu mjera koje je Hrvatska poduzela na ispravljanju makroekonomskih neravnoteža od prošlog

Pregleda do 24. studenoga 2016., s posebnim osvrtom na Specifične preporuke upućene Hrvatskoj krajem ciklusa Europskog semestra 2016. Naglasak dokumenta je na otklanjanju neravnoteža koje su rezultat visokih razina javnog, korporativnog i inozemnog duga u uvjetima visoke nezaposlenosti, odnosno na najnovijim gospodarskim trenovima u Hrvatskoj i provedbi mjera koje je Hrvatska poduzela u svrhu otklanjanja neravnoteža.

U Komisijinom Izvješću za Hrvatsku od 22. veljače 2017. u velikoj se mjeri ponavljaju već poznati nalazi iz Pregleda napretka, s time da su neke teme i reformska područja mnogo detaljnije razrađeni, a uzeti su u obzir i noviji statistički podaci za Hrvatsku, naknadne spoznaje koje su prikupile stručne službe Komisije te zaključci konstantnog dijaloga koji se odvija između hrvatskih vlasti i Komisije. U početnom dijelu Sažetka dokumenta konstatira se da je u Hrvatskoj tijekom 2016. nastavljen gospodarski oporavak koji je započeo 2015. (i kojem je prethodila šestogodišnja recesija, jedna od najdužih i najsnažnijih u EU). Naglašava se da je taj rast u velikoj mjeri posljedica jačanja potrošne komponente BDP-a (zahvaljujući povećanju zaposlenosti, niskim cijenama energetika i povećanju raspoloživog dohotka zaposlenih nakon provedene reforme vezane uz oporezivanje dohotka). Što se tiče ostalih komponenti BDP-a, investicije su počele rasti (djelomično i zbog efikasnijeg korištenja raspoloživih sredstava iz EU fondova), a nastavljen je i intenzivniji rast izvoza roba i usluga. Daljnji rast tijekom 2017. i 2018. trebao bi prema ocjenama Komisije biti robustan jer se očekuje daljnji rast potrošnje (potaknut aktualnom reformom poreza na dohodak koja je stupila na snagu početkom 2017. što bi trebalo dodatno povećati realni raspoloživi dohodak stanovništva), daljnji porast investicija (uslijed povećanja korištenja sredstava iz EU fondova i trenutno povoljnih

⁷ dostupno na engleskom jeziku na: https://ec.europa.eu/info/file/96682/download_en?token=k-4wwF_K

⁸ dostupno na engleskom jeziku na: https://ec.europa.eu/info/file/83961/download_en?token=nPYluqff

uvjeta kreditnog financiranja), umjeren rast izvoza i rastući uvoz. Uz to, očekuju se daljnja poboljšanja na tržištu rada, uz stabilizaciju razine radne aktivnosti stanovništva i smanjenje nezaposlenosti. Ekonomski rast trebao bi pomoći smanjenju razina domaćeg i inozemnog duga, budući da je uočljivo smanjenje duga privatnog sektora i duga države. Inozemne se obveze smanjuju i saldo tekućeg računa platne bilance trebao bi ostati i dalje u zoni solidnog suficita. Zdrav finansijski sustav pruža dobru podlogu za kontinuiranu finansijsku stabilnost sustava, no međutim i dalje su prisutni utjecaji tečajnih rizika budući da je velik dio duga (svih sektora) denominiran u inozemnoj valuti. Dugoročne perspektive rasta su pod jakim negativnim utjecajem čimbenika slabog rasta produktivnosti te niskog i opadajućeg stupnja iskorištenosti ljudskog kapitala, što se može jedino promijeniti provođenjem adekvatnih strukturnih reformi. Provedba mjera za otklanjanje makroekonomskih neravnoteža temeljem pet Specifičnih preporuka koje je Hrvatska dobila na kraju Europskog semestra 2016. ocijenjena je kao ograničena, a na usporavanje reformskog procesa u velikoj je mjeri utjecala činjenica da su održana dva ciklusa parlamentarnih izbora u razdoblju kraćem od godine dana. Zbog toga je tek manji dio ambiciozno planiranih mjera koja je hrvatska vlada navela u Nacionalnom planu reformi za 2016. realiziran u planiranim rokovima.

Što se tiče ostvarenja nacionalnih ciljeva u sklopu realizacije Strategije Europa 2020, oni se dobro ostvaruju na područjima poboljšanja energetske učinkovitosti, smanjenja emisije stakleničkih plinova, povećanja udjela obnovljivih izvoza energije (s izuzetkom djelatnosti prijevoza), smanjenja stope ranog napuštanja školovanja te borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Sporija realizacija ciljeva odvija se na područjima zapošljavanja (gdje bi trebalo do 2020. ostvariti cilj od 75% zaposlenog stanovništva u dobi od 20 do 64 godine), visokoškolskog obrazovanja (gdje bi barem 40% osoba u dobi od 30 do 34 godine trebalo imati završeno visokoškolsko obrazovanje) te na području povećanja udjela obnovljivih izvoza energije u djelatnosti prijevoza.

Glavni zaključci Detaljnog preispitivanja i povezani izazovi politika prezentirani u Izvješću za Hrvatsku su sljedeći:

1.) U 2016. udio duga opće države u BDP-u počeo se smanjivati, ali rizici održivosti nisu u potpunosti prevladani. Nakon što se je dug opće države više nego udvostručio tijekom šest godina recesije, smanjen je na razinu od 84,1% BDP-a u 2016. i nastaviti će se smanjivati u kratkom roku. Nekoliko faktora doprinijelo je ovom ostvarenju: ostvarivanje primarnog suficita u 2015. i njegovo povećanje u 2016. (što je smanjilo troškove servisiranja duga), porast BDP-a (tj. nazivnika izraza) te blaga aprecijacija kune prema euru u 2016. (što je smanjilo kunsku protuvrijednost državnih obveza

denominiranih u stranoj valutu). Međutim, dug države i dalje je visok, viši je u odnosu na razine prije krize i uglavnom je denominiran u stranoj valuti (oko 80% ukupnog duga), što povećava izloženost valutnom riziku. Što se tiče rizika održivosti (tj. mogućnosti pravovremene otplate dospjelih obveza), projekcije otplate duga ukazuju da je taj rizik nizak u dugom roku, ali da je visok u srednjem roku. To je povezano i s prisutnim slabostima na područjima fiskalnog upravljanja, što uključuje područja strateškog proračunskog planiranja i upravljanja javnim dugom.

- 2.) **Dug privatnog sektora se smanjuje, ali je i dalje visok, posebno u sektoru poduzeća te je jako izložen valutnom riziku.** Trend smanjenja duga poduzeća i stanovništva ubrzan je u 2015. i 2016. zahvaljujući pozitivnom gospodarskom rastu i blagoj aprecijaciji kune prema euru (kao i kod duga države, značajan dio privatnog duga je također denominiran u stranoj valuti). Ipak, u sektoru poduzeća, dug je i dalje visok i koncentriran u nekoliko sektora i nekoliko tvrtki. Provedba odredbi zakona o konverziji kredita stanovništvu denominiranih u švicarskom franku pridonijela je smanjenju razine zaduženosti stanovništva u 2016. no s druge strane to je rezultiralo značajnim gubicima za bankarski sektor.
- 3.) **Finansijski sektor predstavlja potporu gospodarskom oporavku, ali i dalje ostaje izložen neizravnom kreditnom riziku.** Unatoč gubicima sektora koji su nastali kao posljedica provedbe procesa zakonske konverzije kredita stanovništvu denominiranih u švicarskom franku, finansijski sektor ostao je dobro kapitaliziran. Profitabilnost sektora se poboljšala tijekom 2016. uslijed poboljšanja gospodarskih uvjeta i niskih kamatnih stopa, koje bi i dalje trebale utjecati na povećanje potražnje za kreditima. U kombinaciji s poboljšanom kvalitetom imovine (aktive) banaka, očekivani rezultat bi trebala biti pojava blago pozitivnih neto kreditnih tokova (tj. da se odobravaju veći iznosi novih kredita u odnosu na iznose koji se vraćaju od strane dužnika po osnovi prethodno odobrenih kredita – op.a.). Međutim, udio „loših“ kredita u ukupnim kreditima i dalje je visok u usporedbi s drugim državama članicama. Nove odredbe o tretmanu otpisa nenaplativih kredita koje su predviđene u sklopu aktualne porezne reforme moguće bi dati poticaj ubrzanom rješavanju problema visoke razine nenaplativih kredita. Neovisno o tome, bankarski sektor ostaje i dalje izložen neizravnim kreditnim rizicima zbog visoke izloženosti svojih klijenata (poduzeća i stanovništva) valutnom riziku (ukoliko npr. kuna deprecira značajnije prema euru, kunska protuvrijednost dospjelog anuiteta koji klijent mora redovito vraćati banci također značajnije raste,

što ima za posljedicu da klijent možda neće biti u mogućnosti otplaćivati svoj kredit prema banci zbog značajnije uvećanog iznosa anuiteta u kunkoj protuvrijednosti, a kojeg više neće moći podmirivati iz svojih primanja / prihoda. Na taj način povećava se rizik naplate kredita za banku, tj. da će dospjela kreditna obveza koja se do tada redovno naplaćivala od klijenta u novim okolnostima postati nenaplativa – op.a.). Spomenuti valutni i kreditni rizik može se u velikoj mjeri smanjiti ako središnja banka provodi čvrstu i aktivnu politiku upravljanja valutnim tečajem.

4.) Stopa nezaposlenosti brzo pada, zahvaljujući umjerenom stvaranju novih radnih mjesta, ali i sve manjoj radnoj snazi. U 2016. stopa nezaposlenosti pala je na 12,8%, odnosno više od 3,5 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, smanjenje kontingenta radne snage (uslijed odlaska u inozemstvo i sl.) doprinosi više od polovine tom smanjenju, a kod novostvorenih radnih mjesta primjetan je porast udjela raznih oblika privremenog zapošljavanja. Nezaposlenost mladih i dugotrajna nezaposlenost i dalje su visoki. Ograničena dostupnost atraktivnih radnih mjesta može obeshrabrivati sudjelovanje na tržištu rada i doprinosi povećanju migracijskih odljeva. Nedostatak znanja i vještina među radno sposobnim stanovništvom i višestruke mogućnosti ranijeg izlaska s tržišta rada predstavljaju problem. Stopa zaposlenosti je među najnižima u EU, dok mogućnost prijevremenog umirovljenja, a za žene i preuzimanje odgovornosti za skrb o drugim osobama u velikoj mjeri utječe na visok udio odljeva starijih osoba iz kontingenta radne snage. Unatoč niskoj iskoristivosti potencijala koju pruža raspoloživi faktor rada, nagli pad broja tražitelja zaposlenja mogao bi dovesti do obnovljenog pritiska na rast plaća, u razdoblju koje slijedi nakon razdoblja umjerenog rasta plaća.

5.) Poslovno okruženje nije privlačno za proizvodne investicije i rast produktivnosti. Rast produktivnosti u Hrvatskoj zaostaje za rastom produktivnosti u usporedivim državama članicama srednje i istočne Europe, u svim sektorima gospodarstva. Prosječna produktivnost hrvatskih poduzeća poboljšala se u posljednjih nekoliko godina, ali neučinkovita alokacija resursa sprječila je neke proizvodne tvrtke da rastu brže od svojih manje produktivnih konkurenata. Produktivnost je posebno slaba u državnim poduzećima i jako reguliranim sektorima, poput energetike te u manjoj mjeri u prometu. Visoka razina administrativnog opterećenja za pružatelje usluga i brojne parafiskalne naknade i dalje ograničavaju ulaganja u stvaranje novih poduzeća i njihovo širenje. Nadalje, regulatorno okruženje za pružatelje usluga i regulirane profesije ostalo je restriktivno. Poteškoće

u pristupu izvorima financiranja otežavaju malim i srednjim poduzeća brži razvoj i širenje poslovanja.

Druga ključna ekonomska pitanja koja su analizirana u Izvješću i koja ukazuju na posebne izazove s kojima se suočava gospodarstvo Hrvatske su sljedeća:

- 1.) **Slaba i rascjepkana javna uprava utječe na učinkovitost pružanja javnih usluga.** Teritorijalna usitnjenost i složenost fiskalnih odnosa između različitih razina vlasti u Hrvatskoj ne pridonosi učinkovitom pružanju usluga i smanjenju regionalnih razlika. Okvir za određivanje plaća javne uprave i javnih službi još uvijek nije konzistentan. Poboljšanje učinkovitosti i kvalitete pravosuđa i dalje predstavlja izazov, unatoč smanjenju zaostataka u rješavanju predmeta. Učinci zdravstva su još uvijek ispod prosjeka EU. Iako se u tom sektoru i dalje stvaraju dugovi, nema zabilježenih aktivnosti koje su poduzete u svrhu promicanja održivog razvoja i učinkovitog financiranja zdravstvene zaštite. U konačnici, novo ministarstvo nadležno za upravljanje državnom imovinom može poticati bolje koordiniran pristup upravljanju i dati poticaj za restrukturiranje i privatizaciju. Hrvatska banka za obnovu i razvoj i dalje nema visoke standarde transparentnosti i odgovornosti koje su potrebne kako bi ispunila svoju misiju.
- 2.) **Sustavi obrazovanja i socijalne zaštite i dalje pate od strukturnih slabosti.** Nedostatak osnovnih vještina otežava ulazak na tržište rada. Očekivana reforma obrazovnog sustava je odgođena, a napor da se radna snaga sposobi vještinama potrebnim na tržištu rada i dalje su nedovoljni. Hrvatska i dalje pokazuje visoku razinu siromaštva i socijalne isključenosti, a dvije uzastopne reforme poreza na dohodak smanjile su kapacitet poreznog sustava za rješavanje dohodovne nejednakosti. Nedosljednosti, fragmentirana pokrivenost i nedostatak transparentnosti u sustavu socijalne zaštite oslabile su njegovu učinkovitost i pravednost. Konačno, sadašnja i buduća adekvatnost mirovina niska je i stvara visoke rizike siromaštva u starosti, posebno za one s kraćim radnim vijekom.

Veći dio Izvješća vrlo detaljno bavi se ocjenom uspješnosti hrvatskih vlasti u provedbi pet Specifičnih preporuka u vezi s Postupkom makroekonomskih neravnoteža, koje je Hrvatska dobila na kraju ciklusa Europskog semestra 2016. Za potrebe ovog rada navest ćemo samo sumarne ocjene Komisije na razini pojedinih preporuka i njihovih sastavnica. U mogućem rasponu ocjena⁹ od "Nema napretka" do "Potpuna provedba", provedba svih pet preporuka općenito je ocijenjena kao "Ograničeni napredak", pri čemu je za četiri preporuke dodijeljena opća ocjena „Ograničeni napredak“, dok je provedba jedne preporuke općenito ocijenjena kao "Nema napretka" (Preporuka br. 2 koja se odnosi na reforme mirovinskog sustava, zapošljavanja i socijalnih naknada).

Dodatno, unutar svake općenite ocjene za pojedinu preporuku postoji više ocjena za pojedine segmente svake preporuke, tako da svaki segment može biti ocijenjen i drugaćije u odnosu na općenitu ocjenu koja je dodijeljena na razini preporuke. Tako je u sklopu spomenute Preporuke br. 2 (čija je realizacija ocijenjena kao „Bez napretka“) provedba dva segmenta (reforma mirovinskog sustava i reforma socijalnih naknada) ocijenjena kao "Nema napretka", dok je provedba trećeg segmenta reforme zapošljavanja ocijenjena kao "Ograničeni napredak".

Kod Preporuke br. 1 (koja se odnosi na trajno smanjenje prekomjernog deficita do kraja 2016. ostvarivanje godišnje fiskalne prilagodbe od najmanje 0,6 % BDP-a u 2017., iskorištavanje svih neočekivanih prihoda za smanjivanje udjela duga opće države, jačanje numeričkih fiskalnih pravila te neovisnosti i mandat Povjerenstva za fiskalnu politiku, poboljšanje proračunskog planiranja i jačanje višegodišnjeg proračunskog okvira, pokretanje pojednostavljenog oporezivanja nekretnina, jačanja okvira za upravljanje javnim dugom te donošenje i implementaciju strategije za upravljanje javnim dugom), uspješnost provedbe segmenata vezanih uz fiskalna pravila, Povjerenstvo za fiskalnu politiku te poboljšanje fiskalnog upravljanja svih je ocijenjena kao "Ograničeni napredak". Nešto je bolja situacija u segmentima uvođenja pojednostavljenog oporezivanja nekretnina i upravljanja javnim dugom, gdje je provedba ocijenjena kao „Određeni napredak“.

Provedbu Preporuke br. 3 (koja se odnosi na smanjenje rascjepkanosti i poboljšanja funkcionalne raspodjele nadležnosti u javnoj upravi, usklajivanje okvira za određivanje plaća u javnoj upravi i javnim službama, jačanje praćenja uspješnosti poduzeća u državnom

vlasništvu i odgovornosti rukovodstva te ubrzanje uvrštenja dionica poduzeća u državnom vlasništvu na burzu i postupaka prodaje državne imovine) Komisija je općenito ocijenila kao „Ograničeni napredak“ i ta ocjena vrijedi za gotovo sve sastavnice preporuke, s izuzetkom područja usklajivanja okvira za određivanje plaća u javnoj upravi i javnim službama gdje je provedba ocijenjena s „Nema napretka“ pošto je usvajanje sveobuhvatnog novog zakonodavstva na tom području odgođeno za kraj 2019.

Međutim, do tada se radi na pripremi potrebnog IT sustava za podršku te izradi smjernica za kolektivne ugovore i njihovo praćenje u javnoj upravi. Što se tiče poduzeća u državnom vlasništvu, osam poduzeća je uklonjeno s liste poduzeća od posebnog državnog interesa u svrhu pripreme za privatizaciju, a od prodaje manjinskih dionica i udjela u poduzećima u državnom vlasništvu koja nisu od strateškog značaja, država je ostvarila prihod u visini od oko 0,2% BDP-a tijekom 2016.

Općenitom ocjenom „Ograničeni napredak“ ocijenjena je provedba Preporuke br. 4 (koja se odnosi na znatno smanjenje parafiskalnih nameta, uklanjanje neopravdanih regulatornih prepreka koje ometaju pristup reguliranim profesijama i njihovo obavljanje te smanjenje administrativne opterećenosti poduzeća), kao i sve njene tri bitne sastavnice. Pri tome se napominje kako je ukinuto svega pet parafiskalnih nameta, čiji je ukupni finansijski učinak ukidanja mnogo niži nego što je predviđeno Nacionalnim planom reformi. Na području smanjenja administrativne opterećenosti poduzeća donesen je akcijski plan koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske.

Provedba Preporuke broj 5 (koja se odnosi na poduzimanje mjera za poboljšanje kvalitete i učinkovitosti pravosudnog sustava u trgovackim i upravnim sudovima te olakšavanje rješavanja loših kredita, osobito poboljšanjem poreznog tretmana pri rješavanju loših kredita) općenito je ocijenjena kao "Ograničeni napredak", a tako je ocijenjena i provedba njene dvije osnovne sastavnice. Unatoč smanjenju, broj neriješenih predmeta na sudovima i dalje je među najvišima u EU, informatizacija sudova se provodi, no još uvijek ne postoji mogućnost razmjene sudskih spisa između javnih tijela, stranaka u postupku i odvjetnika elektronskim putem. Prodaja nenaplativih kredita od strane banaka je započela, no pravi zamah te aktivnosti sa svrhom poboljšanja kvalitete bilanci banaka očekuje se u 2017. kada se u sklopu aktualne porezne reforme riješi pitanje poreznog tretmana otpisanih dugova.

⁹ Sljedeće se kategorije upotrebljavaju za ocjenu napretka provedbe preporuka za Hrvatsku iz 2015.:

Nema napretka: Država članica nije ni najavila ni donijela mjere za rješavanje problema iz preporuke. Ova se kategorija primjenjuje i u slučaju kada država članica angažira studijsku skupinu da procijeni moguće mjere.

Ograničeni napredak: Država članica najavila je određene mjere za rješavanje problema iz preporuke, ali one se čine nedostatne i/ili su njihovo donošenje ili njihova provedba ugrozeni.

Određeni napredak: Država članica najavila je ili donijela mjere za rješavanje problema iz preporuke. One su obećavajuće, ali nisu sve provedene i nije sigurno da će sve i biti.

Znatan napredak: Država članica donijela je mjere od kojih je većina provedena. One bi mogle uvelike pridonijeti rješavanju problema iz preporuke.

Potpuna provedba: Država članica donijela je i provedla mjere kojima se na odgovarajući način rješavaju problemi iz preporuka.

Zaključak

Kao što je spomenuto u uvodnom dijelu rada, u odnosu na prethodno Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2016. Hrvatska je u međuvremenu uspjela svesti unutar prihvatljivih referentnih granica (pragova) polovinu prekomjernih vrijednosti pokazatelja (tri od šest) koji upućuju na pojavu neravnoteža (utvrđeno na temelju kretanja pokazatelja koji se prate u sklopu tzv. MIP Scoreboarda). Situacija se popravila kod pokazatelja promjene udjela na izvoznim tržištima, promjene stope dugotrajne nezaposlenosti i promjene stope nezaposlenosti mladih. Međutim, tri preostala pokazatelja čija vrijednost premašuje prihvatljive referentne granice (neto stanje međunarodnih ulaganja, dug države i trogodišnja prosječna stopa nezaposlenosti) i dalje utječu na prisustvo makroekonomskih neravnoteža u Hrvatskoj i predstavljaju vrlo ozbiljan izazov za kreatore ekonomske politike u Hrvatskoj u kratkom i srednjem roku. Stoga je vrlo izgledno da će Specifične preporuke za Hrvatsku koje će joj biti upućene od strane Komisije i Vijeća pri kraju Europskog semestra 2017. biti usmjerene na otklanjanje i umanjivanje te tri preostale neravnoteže.

U međuvremenu je proveden Postupak detaljnog preispitivanja (ili Dubinske analize) ekonomije od strane Europske komisije (IDR) nad trinaest izabralih država članica EU, kojijerezultirao izradom i objavom Komunikacije Komisije o makroekonomskim neravnotežama i objavom pojedinačnih izvješća za svaku državu članicu obuhvaćenu detalnjim preispitivanjem. Izvješće za Hrvatsku napisano je vrlo detaljno i koncizno i u njemu se analizira postojeće stanje, čimbenici koji su do njega doveli te se osvrće na ostvarene rezultate u provođenju pet Specifičnih preporuka koje su Hrvatskoj upućene od strane Komisije i Vijeća po okončanju Europskog semestra 2016. U mogućem rasponu ocjena od "Nema napretka" do "Potpuna provedba", provedba četiri preporuke općenito je ocijenjena kao "Ograničeni napredak", dok je provedba jedne preporuke općenito ocijenjena kao "Nema napretka" (Preporuka br. 2 koja se odnosi na reforme mirovinskog sustava, zapošljavanja i socijalnih naknada).

U sklopu ocjene realizacije Preporuka dan je detaljniji osvrt na provođenje ciljeva zapisanih u tekućem Nacionalnom planu reformi i Planu konvergencije, a vrlo je izvjesno da će kašnjenja u realizaciji preporuka morati biti ugrađena u novi Nacionalni plan reformi 2017. i Plan konvergencije kako bi se osigurao reformski kontinuitet. Osiguranje reformskog kontinuiteta nužno je jer je provedba mnogih planiranih reformi tijekom 2016. kasnila iz objektivnih razloga jer su tijekom razdoblja manjeg od godinu dana održava dva ciklusa parlamentarnih izbora u Hrvatskoj, što je utjecalo na usporavanje rada institucija uključenih u provedbu reformi.

NEWSLETTER

Ured zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić

Plenarno zasjedanje Europskog parlamenta
Strasbourg, 12. - 16. veljače 2017.

EUROPSKI FONDOVI

Maletić: Za EU fondove ključni su korisnici i projekti, okrenimo se njihovim potrebama

BOSNA I HERCEGOVINA

Šuica i Maletić: Europski parlament odlučno za europsku Bill

Članak

EUROPSKI SEMESTAR

Maletić: Rast startupova, edukacija, inovacije, poduzetnici i mladi ključ su razvoja

ZIMSKE EKONOMSKE PROGNOZE

Maletić: Hrvatska prema prognozi rasta za 2017. prestiže većinu država srednje i istočne Europe

**Ukoliko želite dobivati najnovije vijesti
s plenarnih zasjedanja
Europskog parlamenta
prijavite se na info@imured.hr**

*mr. sc. Ivana Maletić**

Zimske ekonomske prognoze – usporedba Hrvatske s novijim državama članicama srednje i istočne Europe

Europska komisija je u ponedjeljak, 13. veljače 2017., objavila Zimske ekonomske prognoze koje je predstavio povjerenik za ekonomske i finansijske poslove, oporezivanje i carinu Pierre Moscovici.

Nakon prosječnog rasta u Europskoj uniji u 2016. od 1,9%, Europska komisija predviđa rast BDP-a na razini Europske unije od 1,8% u 2017. i 1,8% u 2018., što je povećanje u odnosu na predviđanja iz Jesenskih prognoza (1,6% u 2017. i 1,8% u 2018.), ali ove su prognoze nesigurnije od dosadašnjih. Nesigurnost proizlazi iz još uvijek nejasnog smjera kojim će krenuti novoizabrana američka administracija, predstojećih izbora u državama Europske unije (Nizozemska, Bugarska, Francuska, Njemačka) kao i izlaska Ujedinjenog Kraljevstva iz Europske unije.

Potpredsjednik Europske komisije za euro i socijalni dijalog Valdis Dombrovskis istaknuo je važnost održanja europske konkurentnosti i uspješne prilagodbe novim trendovima: „*To zahtijeva trajno ulaganje napora u strukturne reforme. Moramo se usredotočiti i na uključiv rast i osigurati da svi osjećaju oporavak. Inflacija je bila niska i sada raste pa ne možemo očekivati da će trenutačni*

monetarni poticaj trajati zauvijek. Stoga države trebaju i dalje smanjivati visoke razine deficitia i duga kako bi postale otpornije na gospodarske šokove.“

Prema riječima Moscovicija, očekuje se:

1. povećanje globalnog oporavka i izvoza europskih roba i usluga;
2. postupan rast temeljne inflacije, koja ne obuhvaća nestabilne cijene energije i hrane. Inflacija nažalost neće još uvijek dostići cilj od „ispod, ali blizu 2% srednjoročno“;
3. zbog povećanja inflacije koja ograničava rast kupovne moći kućanstava očekuje se usporavanje rasta privatne potrošnje, ali ona i dalje ostaje glavni pokretač rasta uz povećanje zaposlenosti i rast nominalnih plaća. Uz to, s obzirom da ove godine projekti koji se financiraju u sklopu Europskog fonda za strateška ulaganja (tzv. Junckerov fond) prelaze u fazu provedbe te se očekuju i dodatna privatna i javna ulaganja, predviđa se rast ulaganja;
4. Na razini EU-a očekuje se pad nezaposlenosti s 8,5 % 2016. na 8,1 % 2017. i 7,8 % 2018.;
5. Udio duga u BDP-u postupno će se smanjivati s 91,5 % 2016. na 90,4 % 2017. i 89,2 % 2018.

* mr. sc. Ivana Maletić, zastupnica HDZ-a u Europskom parlamentu.

1 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-251_hr.htm

Hrvatska se podiže s dna EU ljestvice i ubrzava rast

Hrvatska prema prognozama ide u dobrom smjeru te joj Komisija predviđa rast BDP-a 3,1% 2017. i 2,5% 2018. što je više od očekivanog u Jesenskim prognozama (2,5% 2017. i 2,3% 2018.), a temeljeno je na domaćoj potrošnji i rastu izvoza usluga zbog rekordne turističke sezone. U usporedbi s deset novih država članica, Hrvatska se nakon deset godina ponovno našla u gornjem dijelu ljestvice očekivanog gospodarskog rasta te je 2016. i 2017. zauzela čak 4. mjesto s rastom od 2,8% BDP-a u 2016. i očekivanim rastom od 3,1% BDP-a u 2017. Zabrinjava što se za 2018. predviđa ponovno pad na ljestvici i posljednje mjesto u odnosu na promatrane države članice s rastom od 2,5%.

Iako je Hrvatska rasla više nego joj se predviđalo, za nastavak pozitivnog trenda važno je nastaviti s provedbom planiranih reformi i Programa Vlade jer će u suprotnom Hrvatska u usporedbi s deset država članica srednje i istočne Europe bilježiti lošije rezultate. Naime, u 2018. najveći rast od čak 4,4% predviđa se Rumunjskoj, a slijede je Mađarska s 3,5% i Poljska s 3,2%.

Tablica 1: Projekcije realne stope rasta (%) u 10 novijih država članica i Hrvatskoj

RB	Država članica	2015.	RB	Država članica	2016.	RB	Država članica	2017.	RB	Država članica	2018.
1	Češka	4,5	1	Rumunjska	4,9	1	Rumunjska	4,4	1	Rumunjska	3,7
2	Mađarska	3,9	2	Bugarska	3,3	2	Mađarska	3,5	2	Slovačka	3,6
3	Rumunjska	3,9	3	Slovačka	3,3	3	Poljska	3,2	3	Mađarska	3,2
4	Slovačka	3,8	4	Hrvatska	2,8	4	Hrvatska	3,1	4	Poljska	3,1
5	Bugarska	3,6	5	Poljska	2,8	5	Slovenija	3,0	5	Latvija	3,0
6	Litva	3,1	6	Slovenija	2,5	6	Bugarska	2,9	6	Slovenija	3,0
7	Hrvatska	2,7	7	Češka	2,4	7	Litva	2,9	7	Bugarska	2,8
8	Slovenija	2,3	8	Litva	2,2	8	Slovačka	2,9	8	Litva	2,8
	Europska unija	2,2	9	Mađarska	1,9	9	Latvija	2,8	9	Češka	2,7
9	Latvija	1,8		Europska unija	1,9	10	Češka	2,6	10	Estonija	2,6
10	Poljska	1,6	10	Latvija	1,6	11	Estonija	2,2	11	Hrvatska	2,5
11	Estonija	1,4	11	Estonija	1,1		Europska unija	1,8		Europska unija	1,8

Izvor: Zimske ekonomske prognoze 2017.

Smanjuje se nezaposlenost

Na tržištu rada predviđaju se pozitivna kretanja i smanjenje nezaposlenosti (12,8% 2016., 10,8% 2017. i 9,3% 2018.) što je više od predviđenog u Jesenskim prognozama. Iako Hrvatska i dalje bilježi najviše stope nezaposlenosti, smanjenje je najveće i od 16,3% iz 2015. u 2018. očekuje se da će biti 9,3%.

Tablica 2: Projekcije kretanja stope nezaposlenosti (%) u 10 novih država članica i Hrvatskoj

RB	Država članica	2015.	RB	Država članica	2016.	RB	Država članica	2017.	RB	Država članica	2018.
1	Hrvatska	16,3	1	Hrvatska	12,8	1	Hrvatska	10,8	1	Hrvatska	9,3
2	Slovačka	11,5	2	Latvija	9,7	2	Latvija	9,5	2	Latvija	9,0

RB	Država članica	2015.	RB	Država članica	2016.	RB	Država članica	2017.	RB	Država članica	2018.
3	Latvija	9,9	3	Slovačka	9,7	3	Slovačka	9,0	3	Estonija	8,7
	Europska unija	9,4		Europska unija	8,5		Europska unija	8,1	4	Slovačka	7,9
4	Bugarska	9,2	4	Litva	8,0	4	Estonija	7,9		Europska unija	7,8
5	Litva	9,1	5	Slovenija	7,9	5	Litva	7,5	5	Litva	7,1
6	Slovenija	9,0	6	Bugarska	7,7	6	Bugarska	7,1	6	Bugarska	6,8
7	Poljska	7,5	7	Estonija	6,9	7	Slovenija	7,0	7	Slovenija	6,2
8	Mađarska	6,8	8	Poljska	6,3	8	Rumunjska	5,7	8	Rumunjska	5,6
9	Rumunjska	6,8	9	Rumunjska	6,0	9	Poljska	5,6	9	Poljska	4,7
10	Estonija	6,2	10	Mađarska	5,2	10	Mađarska	4,8	10	Mađarska	4,5
11	Češka	5,1	11	Češka	4,0	11	Češka	3,9	11	Češka	3,8

Izvor: Zimske ekonomske prognoze 2017.

Smanjuju se deficit i dug opće države

Mjere fiskalne konsolidacije daju rezultate te je u 2016. deficit smanjen na 1,8% BDP-a dok su očekivanja u Jesenskim prognozama bila deficit od 2,1%. U 2017. očekuje se blagi rast na 2,1% BDP-a koji je i dalje u okvirima zadano kriterija od 3%. Povećanje deficitu (ali u okviru zadano kriterija) temeljeno na pokretačima rasta ima pozitivne efekte na rast i zapošljavanje.

Tablica 3: Projekcije deficitu opće države (% BDP-a) u 10 novih država članica i Hrvatskoj

RB	Država članica	2015.	RB	Država članica	2016.	RB	Država članica	2017.	RB	Država članica	2018.
1	Estonija	0,1	1	Rumunjska	-2,8	1	Češka	0,1	1	Češka	0,2
2	Litva	-0,2	2	Poljska	-2,3	2	Bugarska	-0,5	2	Estonija	-0,2
3	Češka	-0,6	3	Slovačka	-2,2	3	Estonija	-0,5	3	Bugarska	-0,3
4	Rumunjska	-0,8	4	Slovenija	-2,0	4	Litva	-0,7	4	Slovačka	-0,6
5	Latvija	-1,3		Europska unija	-1,9	5	Latvija	-1,0	5	Litva	-0,7
6	Mađarska	-1,6	5	Hrvatska	-1,8	6	Slovačka	-1,4	6	Latvija	-1,0
7	Bugarska	-1,7	6	Mađarska	-1,8	7	Slovenija	-1,7	7	Slovenija	-1,4
	Europska unija	-2,4	7	Litva	-0,5		Europska unija	-1,7		Europska unija	-1,6
8	Poljska	-2,6	8	Bugarska	-0,4	8	Hrvatska	-2,1	8	Hrvatska	-1,8
9	Slovačka	-2,7	9	Latvija	0,0	9	Mađarska	-2,4	9	Mađarska	-2,5
1	Slovenija	-2,7	10	Estonija	0,1	10	Poljska	-2,9	10	Poljska	-3,0
11	Hrvatska	-3,3	11	Češka	0,3	11	Rumunjska	-3,6	11	Rumunjska	-3,9

Izvor: Zimske ekonomske prognoze 2017.

Nakon kontinuiranog rasta udjela duga opće države u BDP-u većeg od prosjeka Europske unije, Hrvatska je prošlu godinu zabilježila smanjenje duga opće države sa 86,7% BDP-a u 2015. na 84,1% BDP-a, što je bolje od prosjeka EU i od predviđanja kretanja javnog duga za Hrvatsku u Jesenskim prognozama (85% BDP-a). Pozitivan trend prema prognozama nastaviti će se i u 2017. u kojoj se očekuje pad duga opće države na 83% BDP-a te u 2018. na 81,3% BDP-a.

Tablica 4: Projekcije duga opće države (% BDP-a) u 10 novih država članica i Hrvatskoj

RB	Država članica	2015.	RB	Država članica	2016.	RB	Država članica	2017.	RB	Država članica	2018.
1	Hrvatska	86,7		Europska unija	85,1		Europska unija	84,8		Europska unija	83,6
	Europska unija	86,5	1	Hrvatska	84,1	1	Hrvatska	83,0	1	Hrvatska	81,3
2	Slovenija	83,1	2	Slovenija	80,9	2	Slovenija	78,9	2	Slovenija	76,7
3	Mađarska	74,7	3	Mađarska	73,5	3	Mađarska	72,3	3	Mađarska	71,2
4	Slovačka	52,5	4	Poljska	53,6	4	Poljska	54,5	4	Poljska	55,8
5	Poljska	51,1	5	Slovačka	52,1	5	Slovačka	51,8	5	Slovačka	50,0
6	Litva	42,7	6	Litva	40,08	6	Litva	43,5	6	Rumunjska	42,3
7	Češka	40,3	7	Latvija	39,4	7	Rumunjska	40,5	7	Litva	39,6
8	Rumunjska	38,0	8	Rumunjska	39,1	8	Češka	36,7	8	Češka	35,6
9	Latvija	36,3	9	Češka	37,8	9	Latvija	36,5	9	Latvija	35,0
10	Bugarska	26	10	Bugarska	29,0	10	Bugarska	27,3	10	Bugarska	26,0
11	Estonija	10,1	11	Estonija	9,9	11	Estonija	10,1	11	Estonija	10,0

Izvor: Zimske ekonomiske prognoze 2017.

U Zimskim prognozama predviđa se nastavak pozitivnih trendova u cijeloj Europskoj uniji. Hrvatska kvalitetnim mjerama mora iskoristiti pozitivne trendove i u srednjoročnom razdoblju zauzeti prve pozicije, u odnosu na države srednje i istočne Europe, ljestvica rasta i konkurentnosti.

*John Bachtler**

Budućnost kohezijske politike EU-a nakon 2020.: postignuća i dodana vrijednost

Europska unija trenutačno započinje raspravu o svojim budućim političkim prioritetima te povezanim rashodima. U idućem Višegodišnjem financijskom okviru (eng. Multiannual Financial Framework - MFF) utvrdit će se kako će se sredstva iz proračuna EU-a dodjeljivati u razdoblju nakon 2020. Ključno je pitanje hoće li kohezijska politika EU-a i dalje predstavljati dodanu vrijednost te hoće li i dalje iznositi oko jedne trećine proračuna. U ovom se članku istražuju glavna pitanja koja su u srcu rasprave o budućnosti Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF).¹

Proračun EU-a i kohezijska politika

U sedmogodišnjoj raspravi o budućnosti trošenja sredstava EU-a, središnje je pitanje uvijek europska dodana vrijednost različitih političkih prioriteta.

The future of EU Cohesion policy after 2020: achievements and added value

The European Union is currently starting a debate on its future policy priorities and associated spending. The next 'Multiannual Financial Framework (MFF) will set out how the EU budget should be allocated for the period after 2020. A key question is whether EU Cohesion Policy continues to represent good value and whether it should continue to account for c.one-third of the budget. This article examines the main issues at the heart of the debate on the future of European Structural and Investment Funds (ESIF).¹

The EU budget and Cohesion Policy

In the seven-yearly debate on the future of EU spending, a central question is always the European added value of different policy priorities.

* Profesor John Bachtler, Istraživački centar za europske politike, Sveučilište Strathclyde, Glasgow, Ujedinjeno Kraljevstvo

¹ U članku se koristi istraživanje kohezijske politike EU-a koje je proveo Istraživački centar za europske politike Sveučilišta Strathclyde u Glasgowu, Ujedinjeno Kraljevstvo. Raniju verziju članka objavio je Istraživački centar za europske politike u svojoj seriji istraživačkih radova.

* Professor John Bachtler, European Policies Research Centre, University of Strathclyde, Glasgow, United Kingdom

¹ The paper draws on research on EU Cohesion Policy conducted by the European Policies Research Centre at the University of Strathclyde in Glasgow, United Kingdom. An earlier version of this paper was published by the European Policies Research Centre in its research paper series

S otprilike dvije trećine proračuna koje se trenutno dodjeljuju zajedničkoj poljoprivrednoj politici i kohezijskoj politici, ponavljaju se dugoročni argumenti da trošenje sredstava EU-a nije dovoljno uskladeno s "europskim izazovima" te da se mora u većoj mjeri usredotočiti na područja kao što su istraživanja i inovacije, klimatske promjene te migracija. Ponekad se tvrdi da europski strukturni i investicijski fondovi predstavljaju "staru" politiku koja je manje relevantna za EU koja se bori s gospodarskim, finansijskim, migracijskim i sigurnosnim krizama.

Međutim, i sami se takvi pogledi mogu okarakterizirati kao zastarjeli. Prioriteti vezani uz trošenje sredstava kohezijske politike EU-a značajno su se promijenili posljednjih godina, udaljivši se od pružanja potpore razvoju regionalne i lokalne infrastrukture te generičke poslovne potpore da bi se mnogo više usredotočila na inovacije, razvoj MSP-ova te intervencije na tržištu rada. U razdoblju 2014.-2020., 45 posto proračuna kohezijske politike koji iznosi otprilike 350 milijardi eura dodijeljeno je područjima poboljšanja konkurentnosti MSP-ova, istraživanja i razvoja, gospodarstva niske razine ugljika, klimatskim promjenama i ICT-a, uz dodatnih 26 posto dodijeljenih područjima socijalne uključenosti, zapošljavanja te edukacije.

Nadalje, rasprave o reformi MFF-a za razdoblje 2007.-2013. te 2014.-2020. dovele su do značajnog restrukturiranja ključnih aspekata te politike s obzirom na:

- ciljeve, kroz tematske prioritete uskladene u prvoj redu s Lisabonskom strategijom, a zatim sa strategijom Europa 2020.;
- stratešku uskladenost, kroz zajednički strateški i regulatorni okvir za sve ESI fondove;
- usredotočenost na izvedbu, kroz specifikaciju ciljeva i ishoda orijentiranu na rezultate, ex-ante uvjetovanosti te izvedbenu pričuvu;
- veću potencijalnu polugu potrošnje kroz veću uporabu finansijskih instrumenata;
- promicanje integriranog, lokalnog razvoja odozdo prema gore.

Postoji izravna poveznica između ovih trendova te zaključaka evaluacija i drugih istraživanja provedenih tijekom posljednjeg desetljeća. Dok ishodi tih promjena još nisu vidljivi,² reforme provedene u 2013. osobito su značajno promijenile kulturu i pristup strukturnim fondovima u smislu prioriteta vezanih uz trošenje sredstava te usredotočenosti na rezultate intervencija. U području orijentiranosti na izvedbu, kohezijska je politika ostvarila veći i brži napredak od drugih politika EU-a.

With some two-thirds of the budget currently allocated to the Common Agricultural Policy and Cohesion Policy, long-standing arguments are being rehearsed that EU spending is insufficiently aligned with 'European challenges' and needs to focus more on areas like research and innovation, climate change and migration. It is sometimes claimed that European Structural and Investment Funds represent an 'old' policy that is less relevant for an EU struggling to cope with economic, financial, migration and security crises.

However, such views can themselves be accused of being out of date. The spending priorities of EU Cohesion Policy have changed substantially in recent years, moving away from supporting regional and local infrastructure and generic business aid to focus much more on innovation, SME development and labour market interventions. In 2014-20, 45 percent of the Cohesion Policy budget of some €350 billion are allocated to SME competitiveness, research & innovation, low carbon, climate change and ICT, and a further 26 percent to social inclusion, employment and training.

Further, the MFF reform debates for 2007-13 and 2014-20 led to significant restructuring in key aspects of the policy, relating to:

- objectives, through thematic priorities aligned first with the Lisbon Strategy, latterly with Europe 2020;
- strategic coherence, through a common strategic and regulatory framework for all ESI Funds;
- performance focus through results-orientated specification of objectives and outcomes, ex ante conditionalities and a performance reserve;
- greater potential leverage of spending through more use of financial instruments;
- encouragement for integrated, localised, bottom-up development.

There is a direct link between these trends and the findings of evaluation and other research over the past decade. While the outcomes of these changes remains to be seen,² the 2013 reforms in particular have significantly changed the culture and approach to Structural Funds in terms of spending priorities and focus on the results of intervention. In the area of performance-orientation, Cohesion Policy has moved further and faster than other EU policies.

It is striking that the examples used by former Budget Commissioner Georgieva to advocate a stronger performance focus in EU policy design and delivery

² Bachtler, J., Mendez, C. i Polverari, L. (2016.) Doprinos ESI fondova stvaranju radnih mjesta i gospodarskom rastu: Kako nove reforme funkcioniрају? Glasilo Europskih strukturnih i investicijskih fondova, 4(3), 117-132

² Bachtler J Mendez C and Polverari L (2016) The Contribution of ESI Funds to Jobs and Growth: How are the New Reforms Working? European Structural and Investment Funds Journal, 4(3), 117-132.

Zanimljivo je da su primjeri koje je koristila bivša povjerenica Europske komisije zadužena za proračun Kristalina Georgieva u zagovaranju snažnije usredotočenosti na rezultate u osmišljavanju i provedbi politika EU-a uglavnom izvučeni iz kohezijske politike za razdoblje 2014.-2020. Važnost ex-ante uvjetovanosti u mijenjanju političkog i institucionalnog konteksta za provedbu ESIF-a osobito se ne smije podcijeniti.

Europska dodana vrijednost i MFF 2021+

Koncept "dodane vrijednosti" suštinski je problematičan. To je normativni termin koji nema prihvaćenu definiciju te postaje još subjektivniji kada se primjenjuje na raspravi o MFF-u na europskoj razini. Pokušaji da se utvrdi koji su aspekti trošenja sredstava EU-a "dodatni" za nacionalne rashode ili jesu li određena javna dobra "europska" teški su te ih se često politizira kako bi se opravdala određena stajališta o proračunskim prioritetima. Unatoč tomu, kako je primjetio Europski revizorski sud,³ "taj koncept pruža korisnu referentnu točku kako bi se pomoglo osigurati da EU djeluje kada države članice ne mogu, ili kada može osigurati bolje rezultate. On može pomoći da se fokus rasprave premjesti s načina na koji se proračun EU-a raspodjeljuje između država članica na način kako se zajednički resursi mogu najbolje uložiti za ostvarivanje zajedničkih ciljeva."

Nadalje, prema korisnom sažetku ERS-a, može se reći da proračun pruža europsku dodanu vrijednost kada je trošenje:

- opravdano te djelotvorno doprinosi učinkovitom ostvarivanju političkih ciljeva EU-a;
- doprinosi izgradnji kapaciteta te prosperitetu u državama članicama;
- stvara mreže (fizičke i stručne) koje zbližavaju građane EU-a te države članice;
- financira inovativne inicijative - dostupnost sredstava EU-a može potaknuti vlade da poduzmu inicijative koje inače možda ne bi razmatrale.

Međutim, dodana vrijednost upitna je tamo gdje:

- EU ne može učiniti više od osiguravanja dodatnih sredstava te povećanja ukupnih dostupnih sredstava, ali bez određene EU dimenzije s obzirom na trošenje sredstava iz proračuna;
- se sredstva EU-a mogu koristiti za aktivnosti koje bi države članice i drugi korisnici ionako proveli;
- sredstva mogu biti nedostatna te bez kritične mase potrebne za ostvarivanje planiranih rezultata;
- fragmentacija i višestrukost programa trošenja sredstava (s različitim procedurama) oduzimaju od europske dodane vrijednosti te mogu doprinijeti predodžbi o europskoj darežljivosti, rasipnosti i birokratiziranosti.

come predominantly from Cohesion Policy in 2014-20. The importance of ex ante conditionalities in particular cannot be underestimated in changing the policy and institutional context for the implementation of ESIF.

European added value and the MFF 2021+

The concept of 'added value' is inherently problematic. It is a normative term lacking an accepted definition and becomes still more subjective when applied to the MFF debate at European level. Attempts to identify what aspects of European spending are 'additional' to national expenditure or whether certain public goods are 'European' are difficult and frequently politicised to justify particular standpoints on budgetary priorities. Nevertheless, as the European Court of Auditors notes,³ "*the concept provides a useful reference point to help ensure that the EU acts when Member States cannot, or where it can secure better results. It can help to shift the focus of discussion from how the EU budget is distributed among Member States to how common resources are best invested for shared purposes.*"

Further, in a helpful ECA summary, the budget can be said to deliver EU added value when spending:

- is justified and makes an effective contribution to achieving the EU's policy goals efficiently;
- contributes to building capacity and prosperity in the Member States;
- creates networks (both physical and professional) that bring EU citizens and Member States closer to each other;
- funds innovative actions, and availability of EU funds may induce governments to undertake actions which they may otherwise not consider.

However, added value is questionable where:

- the EU may do no more than bring additional funds and increase total funds available, but with no particular EU dimension to the budget spending;
- EU funds may be used for activities that would have been carried out by the Member States and other beneficiaries anyway;
- the funds may be insufficient, and without the critical mass to achieve the intended results;
- fragmentation and multiplicity of spending programmes (with different procedures) detract from EU added value, and can contribute to a perception of EU largesse, waste and bureaucracy.

These criteria have also featured prominently in the political and academic contributions to the MFF reform debate in 2015-16 and provide a framework for assessing the added value of different areas

³ ERS (2014.) Kako najbolje iskoristiti sredstva EU-a: pregled rizika vezanih uz finansijsko upravljanje proračunom EU-a, Europski revizorski sud, Luksemburg.

³ ECA (2014) Making the best use of EU money: a landscape review of the risks to the financial management of the EU budget, European Court of Auditors, Luxembourg

Ti su kriteriji također bili istaknut element političkih i akademskih doprinosa raspravi o reformi MFF-a u 2015. i 2016. te pružaju okvir za procjenu dodane vrijednosti različitih područja u kojima se troše sredstva, a koji se može sažeti pod sljedećim naslovima:

- a) Prioriteti EU-a – je li politika u skladu s ciljevima EU-a?
- b) Izvedba – je li trošenje sredstava djelotvorno?
- c) Transparentnost – je li trošenje sredstava “blizu građanima” u smislu vidljivosti i relevantnosti?
- d) Fleksibilnost – je li trošenje sredstava fleksibilno u odgovaranju na nove izazove;
- e) Pojednostavljenje – je li trošenje sredstava jednostavno i učinkovito?

U procjeni argumenata za kontinuirano financiranje kohezijske politike nakon 2020. u značajnom opsegu, vrijedno je pažnje istražiti rezultate te politike s obzirom na svako od navedenih pet pitanja.

Je li kohezijska politika u skladu s ciljevima EU-a?

Objašnjenje kohezijske politike izvedeno je iz članka 3. te članka 174. Ugovora o Europskoj uniji. Temeljno načelo - da EU ima odgovornost odgovoriti na teritorijalnu nejednakost – pojačano je odlukama o jedinstvenom tržištu, ekonomskoj i monetarnoj uniji te proširenju EU-a (te utjelovljeno u uzastopnim reformama strukturnih fondova) kojima se prepoznao da europsku integraciju moraju pratiti mjere za one koji su manje sposobni iskoristiti integraciju ili one koje ona dovodi u nepovoljan položaj.

Međutim, ostvarivanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije i dalje predstavlja velik izazov. Trenutnim stanjem kohezije u EU-u i dalje dominira finansijska kriza 2008.-2009. te gospodarski pad koji je uslijedio. U jedanaest država članica EU-a (uključujući Dansku, Finsku, Grčku, Italiju, Portugal i Španjolsku), u 2015. BDP je bio manji nego u 2007. (pri stalnim cijenama). Iako je u većini država EU-a zabilježen pozitivan gospodarski rast barem od 2014., stope gospodarskog rasta te stvaranje radnih mesta i dalje su prigušeni.⁴

Postoje značajne gospodarske i socijalne nejednakosti između europskih država, kao i između regija unutar pojedinih država. U nekim je državama (npr. Austriji, Belgiji, Bugarskoj, Njemačkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj) došlo do pada u regionalnim nejednakostima s obzirom na BDP po glavi stanovnika u razdoblju 2012.-2014. u usporedbi s razdobljem 2007.-2009., u nekim slučajevima zato što se gospodarska situacija u vodećim regijama pogoršala, što je dovelo do manjih regionalnih razlika. Nasuprot tomu, u drugim državama članicama (npr. Italiji, Nizozemskoj,

of spending, which can be summarised under the following headings:

- a) EU priorities – does the policy meet EU objectives?
- b) Performance – is the spending effective?
- c) Transparency – is spending ‘close to the citizen’ in terms of visibility and perceived relevance?
- d) Flexibility – is the spending flexible in responding to new challenges;
- e) Simplification – is the spending simple and efficient to administer?

In assessing the case for continued funding of Cohesion Policy after 2020 on a substantial scale, it is worth examining the record of the policy according to each of these five questions.

Does Cohesion Policy meet EU objectives?

The rationale for Cohesion Policy is derived from Article 3 of the TEU and Article 174 of the Treaty for European Union. The underlying principle – that the EU has a responsibility to respond to territorial inequality – has been reinforced in decisions on the single market, economic and monetary union, and EU enlargement (and embodied in successive reforms of the Structural Funds) which recognised that European integration needs to be accompanied by measures for those less able to exploit integration or who are disadvantaged by it.

However, achieving economic, social and territorial cohesion remains a major challenge. The current state of cohesion in the EU continues to be dominated by the financial crisis of 2008-09 and the subsequent economic downturn. In eleven EU Member States (including Denmark, Finland, Greece, Italy, Portugal and Spain), GDP in 2015 remained lower than in 2007 (at constant prices). Although most EU countries have seen positive economic growth since at least 2014, rates of growth and job creation remain muted.⁴

There are considerable economic and social disparities between countries in Europe and also between regions within individual countries. Some countries (e.g. Austria, Belgium, Bulgaria, Germany, Hungary and Romania) have seen a fall in regional disparities in GDP per capita in 2012-14 compared to 2007-09, sometimes because leading regions have seen a worsening of their economic situation, leading to smaller regional differences. Other Member States (e.g. Italy, the Netherlands, Poland, Spain and the United Kingdom) have instead experienced an increase in regional disparities in GDP per capita in 2012-14 compared to 2007-09.

⁴ European Commission (2016) European Economic Forecast, Institutional Paper 038, Statistical Annex, Luxembourg: Publications Office of the European Union

⁴ European Commission (2016) European Economic Forecast, Institutional Paper 038, Statistical Annex, Luxembourg: Publications Office of the European Union

Poljskoj, Španjolskoj te Ujedinjenom Kraljevstvu) došlo je do povećanja regionalnih nejednakosti u BDP-u po glavi stanovnika u razdoblju 2012.-2014. u odnosu na razdoblje 2007.-2009.

Nacionalna gospodarska situacija predstavlja veći izazov u mnogim državama središnje i istočne Europe, u kojima se i dalje odvija značajno restrukturiranje, s time da nove aktivnosti u uslužnom sektoru i proizvodnji nastaju prvenstveno u glavnim gradovima te zapadnim područjima s geografskim prednostima. U usporedbi, manja urbana područja, ruralna područja te istočne regije imaju sporije ili statične stope rasta, uz velike prepreke razvoju, što doprinosi predodžbi o ograničenosti gospodarskih i socijalnih prednosti članstva u EU-u.

Drugi izazovi za koheziju su povezani s nezaposlenošću, velikim povećanjem nezaposlenosti na regionalnoj razini između razdoblja 2008.-2010. i razdoblja 2013.-2015. u Španjolskoj, Grčkoj i južnoj Italiji – dijelom zbog slabog nacionalnog gospodarskog oporavka od gospodarske krize – premda i u regijama drugih država članica, kao što su Francuska i Finska.

Negativni učinak nejednakosti na EU sve više poprima političku dimenziju. Kombinacija tri nedavne krize – finansijske krize, krize eurozone i migracijske krize – stvorila je novu političku dinamiku suprotstavljanja učincima globalizacije i europske integracije, koja se odrazila u usponu lijevih i desnih populističkih stranaka koje se suprotstavljaju EU-u, institucijama EU-a ili drugim aspektima "europskog projekta".

Početna istraživanja obrazaca ponašanja glasača na referendumu o EU-u koji se održao u UK-u utvrdila su da je nejednakost povezana s negativnim učincima integracije i globalizacije ključan čimbenik: za područja s nižim prosječnim plaćama, nižim razinama vještina, nedostatkom mogućnosti te višim razinama siromaštva bilo je vjerojatnije da će glasati za izlazak iz EU-a.⁶

Također postoje dokazi iz drugih država članica da su strahovi od učinaka globalizacije najveći među nižeobrazovanim, siromašnjim i starijim ljudima, koji su skloniji podržavanju populističkih i anti-EU stranaka.⁶ Utvrđeno je i da nejednakost u EU-u također narušava i podršku demokraciji te povjerenje u političare i parlamente.⁷

The national economic situation is more challenging in many Central and Eastern European countries, which are continuing to see significant restructuring, with new service-sector and manufacturing activities emerging primarily in the main cities and in western areas with locational advantages. By comparison smaller urban areas, rural areas and eastern regions have slower or stagnant growth rates, with major obstacles to development, contributing to perceptions of limited economic and social advantage from EU membership.

Other challenges for cohesion are related to unemployment, with strong increases in regional unemployment between 2008-10 and 2013-15 in Spain, Greece and southern Italy – in part because of weak national economic recovery from the economic crisis – although also in regions of other Member States, such as France and Finland.

The negative impact of inequality on the EU has increasingly acquired a political dimension. The combination of three recent crises – the financial crisis, the euro crisis and the migration crisis have – created a new political dynamic of opposition to the effects of globalisation and European integration, reflected in the rise of populist parties on the left and right that feature opposition to the EU, EU institutions or other aspects of the 'European project'.

Initial research on the patterns of voting behaviour in the UK EU referendum has identified inequality associated with the negative effects of integration and globalisation as a key factor: those areas with lower median wages, low levels of skills, lack of opportunities and higher levels of poverty were significantly more likely to vote Leave.⁵

There is also evidence from other EU countries that fears about globalisation influences are greatest among less educated, less affluent and older people, who have a greater propensity to support populist and anti-EU parties.⁶ Income inequality in the EU has also been found to undermine support for democracy and trust in politicians and parliaments.⁷

5 Bell, B. i Machin, S. (2016.) Brexit i nejednakost plaća, Centar za istraživanje ekonomske izvedbe, Londonska škola ekonomije: London. Darvas, Z. i Wolff, G.B. (2016.) Anatomija uključivog rasta u Evropi, Blueprint Series 26, Bruegel: Bruxelles. Goodwin, M. i Heath, O. (2016.) Objašnjenje glasanja o Brexit-u: siromaštvo, niska razina vještina i nedostatak mogućnosti. Fondacija Joseph Rowntree.

6 De Vries, C. i Hoffman, I. (2016.) Globalisierungsangst oder Wertekonflikt: Wer in Europa populistische Parteien wählt und warum, eupinions, Bertelsmann Stiftung

7 Schäfer, A. (2012.) Posljedice socijalne nejednakosti za demokraciju u Zapadnoj Evropi Zeitschrift für vergleichende Politikwissenschaft, 6, 23-45

5 Bell B and Machin S (2016) Brexit and Wage Inequality, Centre for Economic Performance, London School of Economics: London. Darvas Z and Wolff G B (2016) An Anatomy of Inclusive Growth in Europe, Blueprint Series 26, Bruegel: Brussels. Goodwin M and Heath O (2016) Brexit vote explained: poverty, low skills and lack of opportunities, Joseph Rowntree Trust.

6 De Vries C and Hoffman I (2016) Globalisierungsangst oder Wertekonflikt: Wer in Europa populistische Parteien wählt und warum, eupinions, Bertelsmann Stiftung

7 Schäfer A (2012) Consequences of social inequality for democracy in Western Europe Zeitschrift für vergleichende Politikwissenschaft, 6, 23-45

Je li trošenje sredstava kohezijske politike učinkovito?

Učinkovitost kohezijske politike osporava se već dugi niz godina. U uzastopnim raspravama o reformama, provedba strukturnih i investicijskih (kohezijskih) fondova se dovodila u pitanje – često na temelju malog broja često citiranih studija – koje su se koristile kako bi se opravdao politički i medijski narativ da “regionalna politika ne funkcioniра”. Međutim, to je u suprotnosti s brojnim dokazima koji ukazuju na suprotno.

Učinak kohezijske politike procjenjivao se uz pomoć četiri glavna metodološka pristupa. Sve se te metode suočavaju s osnovnim izazovima, osobito sa slabom dostupnošću regionalnih podataka o socio-ekonomskim pokazateljima te trošenju sredstava kohezijske politike, kao i s nemogućnošću usporedbe ishoda sa stvarnom, protučinjeničnom, nepolitičnom situacijom. Većina proučenih istraživanja – s iznimkom nekih analiza ekonometrijske regresije – pokazuje da je kohezijska politika ostvarila pozitivne rezultate te doprinijela ostvarivanju ključnih političkih ciljeva, premda postoje znatna odstupanja u razmjerima i vrstama rezultata koji se pripisuju toj politici.

Prema meta-analizi dostupnih istraživanja, postoje četiri glavne metode istraživanja učinkovitosti kohezijske politike: modeliranje, analiza ekonomske regresije, mikroekonomska studija te studija slučaja.

Prvi od njih sastoji se od tri glavna **makroekonomska modela** koji se primjenjuju na financiranje od strane ESIF-a – QUEST, HERMIN i RHOMOLO. Oni pronalaze jasne pozitivne učinke u državama članicama koje su neto primateljice sredstava (u kojima sredstva ESIF-a iznose primjetan postotak domaćeg BDP-a) i u razdobljima provedbe programa i dugoročno (odnosno kada je trošenje sredstava prestalo). U QUEST ex-post evaluaciji razdoblja 2007.-2013. predviđaju se kumulativni multiplikativni učinci, koji ukazuju na to da financiranje jednog postotka BDP-a od strane ESIF-a može generirati povećanje od 0,78 posto u BDP-u državama EU27 do 2015. te povećanje od 2,74 posto do 2023. RHOMOLO ex-post evaluacija istražuje diferencijalne učinke diljem NUTS2 regija te pronalazi najsnaznije učinke trošenja sredstava kohezijske politike u državama članicama te regijama koje su glavne neto primateljice sredstava, uključujući regije u Mađarskoj, Slovačkoj, Poljskoj te Litvi.

Analize ekonometrijske regresije uglavnom istražuju učinak financiranja od strane ESIF-a na konvergenciju, što se definira kao brži rast BDP-a po glavi stanovnika u siromašnijim regijama, koji dovodi do dostizanja bogatijih regija u pogledu BDP-a po glavi stanovnika.

Is Cohesion Policy spending effective?

The effectiveness of Cohesion Policy has been a contested issue for many years. In successive reform debates, the performance of Structural and Investment (Cohesion) Funds has been questioned – often based on a small number of frequently cited studies – used to justify a political and media narrative that ‘regional policy does not work’. This does however run counter to much of the evidence.

The impact of Cohesion Policy has been evaluated using four main methodological approaches. All methods face fundamental challenges, notably the poor availability of regional data on socio-economic indicators and Cohesion Policy spending, as well as the intractability of comparing outcomes with a genuine, counterfactual, policy-off situation. Most of the research examined – with the exception of some econometric regression analyses – indicates that Cohesion Policy has yielded positive results and contributed to core political goals, although there is considerable variation in the extent and types of the results ascribed to the policy.

Drawing on a meta-review of available research, there are four main strands to research on the effectiveness of Cohesion Policy: modelling; economic regression analyses; micro-economic studies; and case study research.

The first of these comprise three main **macroeconomic models** applied to ESIF funding – QUEST, HERMIN and RHOMOLO. These find clear positive effects in the net recipient Member States (where ESIF accounts for a discernible percentage of domestic GDP), both during the periods of programme implementation and in the longer term (i.e. once spending has ceased). The QUEST ex post evaluation of the 2007-13 period estimates cumulative multipliers, which indicate that ESIF funding of one percent of GDP may generate an increase of 0.78 percent in the GDP of the EU27 by 2015, and an increase of 2.74 percent by 2023. The RHOMOLO ex post evaluation examines differential impacts across NUTS 2 regions, finding the strongest effects for Cohesion Policy expenditure in the main net recipient Member States and regions, including regions in Hungary, Slovakia, Poland and Lithuania.

Econometric regression analyses typically test for the effect of ESIF funding on convergence, defined as faster GDP per capita growth by poorer regions, leading to catching-up in terms of GDP per capita.

Rezultati se široko razlikuju, ovisno o primijenjenim specifičnim tehničkim specifikacijama te korištenim vremenskim nizovima i državnim/regionalnim skupovima podataka. Neke su studije pronašle dokaze da financiranje od strane ESIF-a ima pozitivan i statistički značajan učinak na konvergenciju, dok druge ne pronalaze nikakav statistički značajan učinak ili je taj učinak uvjetovan egzogenim čimbenicima (kao što su kvaliteta nacionalnih institucija ili makroekonomске politike) ili korištenim vremenskim nizovima te geografskim podacima.

Mikroekonomiske studije koje koriste kontrolne skupine uglavnom su izvještavale o pozitivnim, ali različitim rezultatima. Nekolicina nedavno provedenih studija pokazala je da su države primateljice financiranja od strane ESIF-a pod određenim shemama uživale snažnije ishode od onih koje su iskusile kontrolne skupine (npr. u smislu maksimalnog iskorištanja ulaganja u privatni sektor, produktivnosti poslovanja te neto otvorenih radnih mjestaca).

Naposljetku, **evaluacije studija slučaja** kombiniraju podatke iz intervjuja, sustava praćenja projekata te ponekad i kvantitativnih analiza kako bi se istražili učinci financiranja od strane ESIF-a na regionalnoj, programskoj ili projektnoj razini. Te studije uglavnom ukazuju na pozitivne učinke, premda se oni često izražavaju u bruto vrijednostima (prije negoli neto multiplikativnim učincima, učincima mrtvog tereta, istisuća te supstitucije). Uz ex-post evaluacije prethodnih programske razdoblja, važne novije evaluacije uključuju: studiju o kumulativnim učincima financiranja od strane ESIF-a u 15 regija te procjenu dugoročnih učinaka deset glavnih velikih infrastrukturnih projekata.

Je li trošenje sredstava kohezijske politike "blizu građanima"?

Za kohezijsku politiku EU-a tvrdi se da je eksplicitan i vidljiv izraz solidarnosti te da ima izravan učinak na svakodnevni život građana.⁸ Ta se tvrdnja oslanja na pružanje financiranja svim europskim regijama, osobito manje razvijenim regijama i državama, na njezin cilj poboljšanja ekonomskog i socijalnog prosperiteta te kvalitete života. Kohezijska je politika namijenjena "približavanju građanima" kroz svoj višerazinski model upravljanja te programe koji odgovaraju regionalnim i lokalnim potrebama te uključuju "partnerstvo" s lokalnim vlastima, nevladinim organizacijama, socio-ekonomskim partnerima te civilnim društvom. Nadalje, svi programi imaju komunikacijske strategije u cilju poboljšanja vidljivosti i predodzbe EU-a u podržavanju gospodarskog razvoja te kako bi se osigurala transparentnost i unaprijedila provedba programa kroz pružanje informacija o mogućnostima financiranja te provedbi fondova.

Results vary widely, depending on the specific technical specifications applied, and the time series and country/regional data-sets used. Some studies find evidence that ESIF funding has a positive and statistically significant effect on convergence, while others find no statistically significant impact, or that impact is conditional on exogenous factors (such as the quality of national institutions or macro-economic policies) or on the time-series or geographical data used.

Micro-economic studies using control groups have tended to report positive, but differing, results. A number of recent studies have shown that recipients of ESIF funding under particular schemes have enjoyed stronger outcomes than those experienced by control groups (e.g. in terms of the leveraging of private sector investment, business productivity, net jobs creation). Last, **case study evaluations** combine data from interviews, programme monitoring systems and sometimes also quantitative analysis in order to investigate the effects of ESIF funding at regional, programme or project level.

These studies generally show positive effects, although these are often stated in gross terms (rather than net of multiplier, deadweight, displacement and substitution effects). In addition to ex-post evaluations of previous programme periods, important recent evaluations include: a study on the cumulative effects of ESIF funding in 15 regions, and an assessment of the long-term effects of ten major infrastructure projects.

Is Cohesion Policy spending 'close to the citizen'?

EU Cohesion Policy is claimed to be an explicit and visible expression of solidarity and have a direct impact on people's daily lives.⁸ The claim rests on the provision of funding to all European regions, especially less developed regions and countries, and its aim to improve economic and social prosperity and quality of life. Through its multi-level governance model, Cohesion Policy is intended to bring the policy 'closer to citizens' through programmes that address regional and local needs and which involve a 'partnership' with local authorities, non-governmental organisations, socio-economic partners and civic society. Further, all programmes have communication strategies aiming to improve the visibility and image of the EU in supporting economic development, and to ensure transparency and enhance programme delivery through the provision of information about funding opportunities and the performance of the funds.

⁸ Bachtler, J. i Mendez, C. (2016.) Evropski identitet i stavovi građana o Kohezijskoj politici: što znamo? Blog Cohesify, www.cohesify.eu/2016/10/26/european-identity-citizen-attitudes-cohesion-policy-know/

⁸ Bachtler J and Mendez C (2016) European identity and citizens' attitudes to Cohesion Policy: what do we know? Cohesify Blog, www.cohesify.eu/2016/10/26/european-identity-citizen-attitudes-cohesion-policy-know/

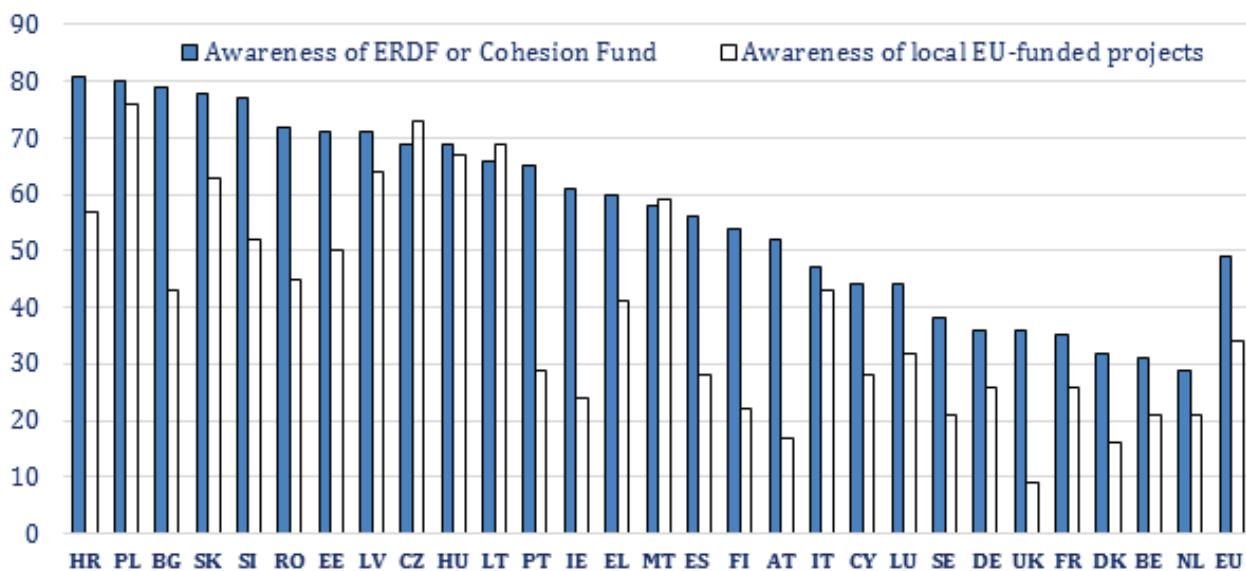
Ipak, postoje pitanja vezana uz svijest o toj politici među građanima te jesu li njezini programi i projekti djelotvorno iskomunicirani na različitim razinama.⁹ Na razini EU-a, nedavni su doprinosi raspravi o idućem MFF-u kritični prema dodanoj vrijednosti i provedbi kohezijske politike te čak tvrde da postoji dvostruki standard u načinu na koji se različite politike EU-a procjenjuju, s time da se pozitivnije poruke odnose na centralno upravljane fondove kao što su EFSI te program Horizon 2020.¹⁰

Najnovije istraživanje osviještenosti građana u EU-u iz 2015. pokazuje kako je ukupno oko polovine građana EU-a čulo za Europski fond za regionalni razvoj ili Kohezijski fond – uz velika odstupanja među državama – ali samo je trećina građana bila svjesna lokalnih projekata financiranih od EU-a koji su se provodili u njihovoj regiji ili gradu (slika 3).¹¹

- Svijest o ESI fondovima iznosi oko 70-80 posto u mnogim državama središnje i istočne Europe, ali pada na oko 30 posto u nekolicini bogatijih država članica (Nizozemska, Belgija, Danska).
- Svijest o lokalnim projektima finaciranim od EU-a blizu je 80 posto u Poljskoj, a također je visoka u Češkoj i Litvi, međutim pada na oko 15 posto u Danskoj.

Slika 3: Svijest o ESI fondovima (ERDF/Kohezijski fond) i projektima, 2015. (%)

Figure 3: Awareness of ESI Funds (ERDF/Cohesion Fund) and projects, 2015 (%)

Izvor: Eurobarometar / Source: Eurobarometer

⁹ Mendez, C., Dozhdeva, V. i Bachtler, J. (2016.) Provedba komunikacijskih strategija ESIF-a u razdoblju 2014.-2020.: Ispunjavanju li očekivanja? Tematsko izvješće IQ-Net 39(3), Istraživački centar za europske politike, Sveučilište Strathclyde, Glasgow.

¹⁰ Bachtler, J. i Mendez, C. (2016.) Reforma kohezijske politike; komunikacijski paradoks, Blog Cohesify, www.cohesify.eu/2016/10/07/reforming-cohesion-policy-communication-paradox/

¹¹ Europska komisija (2015.) Svijest i predodžba građana o Regionalnoj politici EU-a, Flash Eurobarometar, Politička i društvena mreža TNS, Bruxelles

Yet, there are questions about the awareness of the policy among citizens and whether its programmes and projects are being effectively communicated at different levels.⁹ At the EU-level, recent contributions to the debate on the next MFF are critical of the added value and performance of Cohesion Policy and even suggest a double standard in the way different EU policies are being assessed, with more positive messages being communicated about the achievements of centrally-managed funds such as the EFSI or Horizon 2020 programme.¹⁰

The most recent EU survey of citizens awareness in 2015 shows that around half of EU citizens overall have heard of the ERDF or Cohesion Fund – with wide variations across countries – but only a third of citizens were aware of local EU-funded projects in their region or city (Figure 3).¹¹

- Awareness of ESI Funds is between c.70-80 percent in many central and Eastern European countries, but falls to c.30 percent in several richer Member States (Netherlands, Belgium, Denmark).
- Awareness of local EU-funded projects approaches 80 percent in Poland, and is also high in the Czech Republic and Lithuania but falls to c.15 percent in Denmark.

⁹ Mendez C, Dozhdeva V and Bachtler J (2016) Implementing ESIF Communication Strategies in 2014-20: Are they achieving expectations? IQ-Net Thematic Paper 39(3), European Policies Research Centre, University of Strathclyde, Glasgow.

¹⁰ Bachtler J and Mendez C (2016) Reforming Cohesion Policy: the communication paradox, Cohesify Blog, www.cohesify.eu/2016/10/07/reforming-cohesion-policy-communication-paradox/

¹¹ European Commission (2015) Citizens' awareness and Perception of EU Regional Policy, Flash Eurobarometer, TNS Political & Social, Brussels.

Općenito uzevši, tri četvrte grada koji su čuli za projekte financirane od EU-a smatra da je učinak bio pozitivan, ali samo oko petina grada koji su čuli za ERDF ili Kohezijski fond smatra da je imala osobnu korist od nekog projekta financiranog od EU-a u svojem svakodnevnom životu. Razina finansijskih alokacija jasno igra veliku ulogu. Postoji snažna povezanost između osviještenosti i relativnih razmjera finansijskih alokacija te su pozitivne predodžbe učinaka snažno povezane sa sviješću o projektima te ostvarivanjem osobne koristi od fondova. Trend trošenja sredstava strukturalnih fondova također je ostvario učinak: centralizacija i racionalizacija upravljanja programima te smanjenje alokacija za infrastrukturu kako bi se usmjerile na istraživanja, konkurentnost MSP-ova te gospodarstva niske razine ugljika učinili su kohezijsku politiku manje vidljivom u bogatijim državama.

Treba primijetiti da je trošenje sredstava kohezijske politike u skladu s prioritetima u području regionalnog razvoja koje su utvrdili građani EU-a. Kada se od njih zatraži da navedu specifična područja u koja bi trebalo ulagati, većina grada smatra da su devet od deset potencijalnih područja za investicije važni prioriteti za strukturne fondove, iako ne uvijek u skladu sa stvarnim obrascima trošenja sredstava. Područja koja se smatraju najvažnijim su obrazovanje, zdravstvo te socijalna infrastruktura (91%), nakon čega slijedi zaštita okoliša (86%) te mala i srednja poduzeća (84%). Više od 80 posto građana pridaje važnost strukovnom obrazovanju te obuci zaposlenika, kao i obnovljivoj i čistoj energiji, dok oko dvije trećine ili manje važnima smatra prometnu infrastrukturu (66%) ili energetske mreže (63%). Iznimka je bio širokopojasni pristup internetu, za koji je manje od polovine građana (47%) smatralo da bi ga trebalo prioritizirati za ulaganja.

Je li trošenje sredstava kohezijske politike fleksibilno?

Trošenje sredstava kohezijske politike relativno je nefleksibilno na razini MFF-a, s obzirom na to da se državama članicama sredstva alociraju na početku razdoblja MFF-a te provode kroz programe koje odobrava Europska komisija nakon opsežnih pregovora. Finansijska i gospodarska, a sada migracijska kriza, postavile su valjana pitanja o tome kako bi proračun EU-a, uključujući kohezijsku politiku, trebao brzo odgovoriti na promjenjive potrebe.

Postoji nekoliko opcija za uvođenje veće fleksibilnosti (tablica 2). Jedna je stvaranje neraspoređene pričuve na razini EU-a, nacionalnoj ili projektnoj razini, koja bi bila raspoloživa za odgovaranje na neočekivane izazove. Stvaranje pričuve na razini EU-a maksimiziralo bi fleksibilnost, ali na račun dodjele sredstava u značajnom

Overall, three quarters of citizens that have heard of EU-funded projects believe that the impact has been positive, but only around a fifth of citizens that have heard of the ERDF or Cohesion Fund feel that they have personally benefited in their daily lives from an EU-funded project. The level of financial allocations clearly has a role to play. There is a strong link between awareness and the relative scale of financial allocations, and positive perceptions of impact are strongly linked to awareness of projects and personally benefiting from the funds. The trend of Structural Funds spending has also had an impact: the centralisation and rationalisation of programme management and reducing allocations to infrastructure to focus on research, SME competitiveness and low carbon have made Cohesion Policy less visible in richer countries.

It is notable that Cohesion Policy spending is 'in line' with the priorities identified by EU citizens for regional development. When asked to identify specific domains that should be targeted for investment, a majority of citizens consider that nine out of ten potential investment areas are important priorities for Structural Funds, albeit not always in line with actual spending patterns. The domain considered most important is education, health and social infrastructure (91%), followed by the environment (86%) and small and medium-sized businesses (84%). More than 80 percent of citizens attach importance to vocational and employment training, and renewable and clean energy, while around two thirds or less consider transport infrastructure (66 percent) or energy networks (63 percent) important. The exception was broadband and Internet access, which less than half of citizens (47 percent) thought should be prioritised for investment.

Is Cohesion Policy spending flexible?

Cohesion Policy spending is relatively inflexible at the level of the MFF, given that funding is allocated to Member States at the start of an MFF period and implemented through programmes approved by the European Commission after extensive negotiation. The financial and economic crises and now the migration crisis have raised valid questions of how the EU budget, including Cohesion Policy, should respond swiftly to changing needs.

There are several options for introducing more flexibility (Table 2). One would be the creation of an unallocated reserve at EU, national or programme levels that would be available for responses to unexpected challenges. Creating the reserve at EU level would maximise flexibility but at the expense of a funding allocation of significant scale; there are also issues of subsidiarity.

opseg; a postoje i pitanja vezana uz supsidijarnost. Alokacije na nacionalnoj i programskoj razini omogućile bi da se fleksibilnost prilagodi nacionalnim ili regionalnim okolnostima, ali na račun korištenja pričuve tamo gdje je najpotrebnija diljem EU-a.

Druge mogućnosti uključuju uvođenje kraćeg programskog razdoblja, potencijalno uskladus krajim razdobljem MFF-a kako je navedeno gore; jedna bi varijanta bila uvođenje prijelomne točke, čime bi se omogućili preispitivanje i prilagodba programskih prioriteta, alokacija i ciljeva, premda se to općenito pokazalo neuspješnim kada je primijenjeno na Cilj 2 u razdoblju 1994.-1999. (s dva pod-razdoblja, 1994.-1996. i 1997.-1999.), te je stvorilo dodatni posao za marginalne promjene. Dodatne opcije osigurale bi veću fleksibilnost u fazi programiranja s obzirom na širinu prioriteta ili prostor za prebacivanje financiranja između prioriteta bez formalne procedure izmjena i dopuna OP-ova. To bi, međutim, moglo narušiti trenutačni fokus na tematsku koncentraciju i stratešku koherentnost.

Iskustvo pokazuje da fleksibilnost i opseg ili obveza realokacije sredstava tijekom programskega razdoblja na nacionalnoj ili regionalnoj razini nisu uvijek funkcionalni. Tijekom razdoblja 2000.-2006., nacionalne i regionalne vlasti poticale su se na realokaciju trošenja sredstava u skladu s ishodima srednjoročnih evaluacija, ali to je uvelike variralo diljem EU-a.¹² U kasnim 2000-ima, programima je dana fleksibilnost kako bi se promijenili prioriteti financiranja te su u nekoliko država te mjeru igrale značajne uloge u odgovaranju na gospodarsku krizu, osobito kroz ubrzanje trošenja sredstava ili uvođenje posebnih instrumenata te inicijativa.¹³ Međutim, bilo je iznenađujuće koliko je država ili regija okljevalo izmjeniti svoje programske strategije, bilo na temelju toga da su radije zadržavale fokus na dugoročnije razvojne ciljeve ili zbog pratećeg administrativnog radnog opterećenja. Uzveši u obzir to iskustvo, ostvarivanje veće fleksibilnosti za brze odgovore kohezijske politike na nove probleme moglo bi biti uspješnije uz pričuvu na razini EU-a koja bi se mogla koristiti za inicijative Zajednice.

Je li trošenje sredstava kohezijske politike jednostavno primjeniti?

Složenost provedbe Ahilova je peta kohezijske politike. Administrativno vrijeme i troškovi primjene ESIF-a znatno su se povećali, prvenstveno zbog resursa potrebnih za pojačano finansijsko upravljanje te kontrolne procedure.¹⁴

National and programme-level allocations would allow flexibility to be adapted to national or regional circumstances, but at the expense of using the reserve where it is most needed across the EU.

Other possibilities would involve a shorter programme period, potentially aligned with a shorter MFF period as discussed above; a variant would be a break-point allowing review and adjustment of programme priorities, allocations and targets, although this was generally unsuccessful when it was applied to Objective 2 in the 1994-99 period (with two sub-periods, 1994-96 and 1997-99) which created additional work for marginal change. Further options would provide more flexibility at programming stage in the breadth of priorities or the scope to switch funding between priorities without a formal OP amendment procedure. This could, though, undermine the current focus on thematic concentration and strategic coherence.

Experience shows that flexibility and the scope or obligation to reallocate funding during a programme period at national or regional levels has not always worked well. During the 2000-06 period, national and regional authorities were encouraged to reallocate spending in line with the outcome of mid-term evaluations, but this varied greatly across the EU.¹² In the late 2000s, programmes were given the flexibility to change funding priorities, and in several countries, the measures played a significant major role in responding to the economic crisis, especially through the acceleration of spending or the creation of special instruments and initiatives.¹³ However, it was striking how many countries or regions were reluctant to change programme strategies, either on the grounds that they preferred to retain a focus on longer term development goals or because of the administrative workload involved. Given this experience, creating more flexibility for rapid responses by Cohesion Policy to new problems may be more successful with a reserve at EU level that could be used for Community initiatives.

Is Cohesion Policy spending simple to administer?

The complexity of implementation is the Achilles heel of Cohesion Policy. The administrative time and cost of implementing ESIF programmes have increased significantly, primarily due to the resources required for intensified financial management and control procedures.¹⁴

¹² Bachtler, J. i Ferry, M. (2013.) Uvjetovanosti i izvedba Europskih strukturnih fondova: Analiza odnosa između nalogodavca i nalogopravca u kontrolnim mehanizmima kohezijske politike Evropske unije, Regionalne Studije, 49:8, 1258-1273.

¹³ Bachtler, J. i Mendez, C. (2010.) Pregled i procjena mjera za pojednostavljenje u kohezijskoj politici 2007.-2013., Izvještaj za Europski parlament, Bruxelles.

¹⁴ Mendez I Bachtler (2011.) Administrativna reforma i nemamjerne posljedice: procjena "revizijske eksplozije" u kohezijskoj politici EU-a. Časopis za europske javne politike, 18 (5), 746-765.

¹² Bachtler J and Ferry M (2013) Conditionalities and the Performance of European Structural Funds: A Principal-Agent Analysis of Control Mechanisms in European Union Cohesion Policy, Regional Studies, 49:8, 1258-1273

¹³ Bachtler J and Mendez C (2010) Review and Assessment of Simplification Measures in Cohesion Policy 2007-2013, Report to the European Parliament, Brussels.

¹⁴ Mendez and Bachtler (2011) Administrative reform and unintended consequences: an assessment of the EU Cohesion Policy 'audit explosion'. Journal of European Public Policy, 18 (5), 746-765.

Opadajući iznos financiranja od strane ESIF-a u nekolicini razvijenijih država članica EU-a dovelo je do tvrdnji da su troškovi upravljanja provedbom programa strukturnih fondova nesrazmerni opsegu financiranja. Zaista, postoje dokazi da administrativno radno opterećenje u takvim slučajevima smanjuje volju posredničkih tijela i korisnika da sudjeluju u programima. Dok postoji široka podrška značajnom pojednostavljenju sustava te mehanizama provedbe, uključujući smanjivanje broja pravila, propisa/akata te veću pravnu sigurnost i proporcionalnost, također postoje i strukturne prepreke provedbi takvih promjena zbog zahtjeva vezanih uz proračunsko rasterećenje EU-a.

U 2013. poduzeti su koraci za pojednostavljenje nekih aspekata administracije, i neki su od njih bili jasno korisni, osobito s obzirom na pojednostavljenje troškova, fiksnih stopa, zahtjeva za izvještavanjem te e-kohezije.¹⁵ Međutim, mnoge su od mjer u glavnom imale pozitivan učinak na radno opterećenje korisnika, dok su iz perspektive upravljačkih i posredničkih tijela propisi i prateći akti postali složeniji, a administrativno radno opterećenje i troškovi upravljanja sredstvima su se povećali.

Skupina na visokoj razini za pojednostavljenje za korisnike ESI fondova osnovana je u 2015. kako bi Komisiji pružala savjete o mjerama za pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja za korisnike. Njezina agenda pokriva brojna važna pitanja, kao što su načelo jedinstvenog postupka revizije, proporcionalnost, pristup kontrolama u većoj mjeri utemeljen na rizicima, "pozlaćivanje" pravila od strane nacionalnih vlasti te usklajivanje pravila.

Međutim, pojednostavljenje ima svoja ograničenja. Na razini EU-a sve se više prepoznaje potreba za temeljnom izmjenom sustava upravljanja kohezijskom politikom koja nadilazi pojednostavljenje pravila te prepoznaje razlike u institucionalnim i administrativnim strukturama te kapacitetima diljem država članica.¹⁶ Dok podrška diferencijaciji pravila diljem država članica nije općeprihvaćena, moguće je da neke države članice neće biti voljne nastaviti sudjelovati u kohezijskoj politici ako se ne uvede više diferenciran pristup. Isto tako, to bi bilo važno za kontinuiranu primjenu dijeljenog upravljanja u državama s većim iznosima financiranja od strane EU-a te manjim administrativnim kapacitetima.

Kako je navedeno gore, ex-ante uvjetovanosti uvedene su za razdoblje 2014.-2020. kao odgovor na istraživanja koja su pokazivala da učinkovitost trošenja sredstava kohezijske politike narušavaju nedostaci u nacionalnim/regionalnim političkim okvirima te institucionalnim kapacitetima. Države članice uložile su značajne napore kako bi ispunile ex-ante uvjetovanosti; podaci Komisije pokazuju da je u

The declining amount of Cohesion Policy funding in several of the more developed EU Member States has led to claims that the management cost of Structural Funds programme administration is disproportionate to the scale of funding. Indeed, there is some evidence that the administrative workload in such cases is reducing the willingness of intermediate bodies and beneficiaries to take part in programmes. While there is widespread support for a major simplification of delivery systems and mechanisms, including fewer rules, regulations/acts and more legal certainty and proportionality, there are also structural barriers to such change due to the EU budgetary discharge requirements.

Steps were taken in 2013 to simplify aspects of administration, and some of these have clearly been beneficial, particularly in relation to simplified costs, flat rates, reporting requirements and e-cohesion.¹⁵ However, many of the measures have mainly benefited the workload of beneficiaries, and most managing authorities and intermediate bodies perceive that the regulations and accompanying acts and guidelines have become more complex and that the administrative workload and cost in managing the funds has increased. The High-Level Group on ESI Funds Simplification was set up in 2015 to provide the Commission with advice on simplification measures and the reduction of administrative burden for beneficiaries. Its agenda covers many important issues such as the single audit principle, proportionality and a more risk-based approach to controls, gold-plating of rules by national authorities and harmonisation of rules.

However, simplification can only go so far. There is increasing recognition at EU level of the need for a fundamental change to the management system for Cohesion Policy that goes beyond simplification of rules and recognises differences in institutional and administrative structures and capacities across Member States.¹⁶ While support for differentiation in rules across Member States is not universally accepted, it is possible that some Member States may be unwilling to continue participating in Cohesion Policy unless a more differentiated approach is introduced. Equally, it would be important for continued application of shared management in countries with larger amounts of EU funding and weaker administrative capacity.

As noted above, ex ante conditionalities were introduced for the 2014-20 period in response to research showing that the effectiveness of Cohesion Policy spending was undermined by deficits in national/regional policy frameworks and institutional capacity. Member States have made considerable effort to comply with ex-ante

¹⁵ Davies, S. (2015.) Je li pojednostavljenje samo fikcija? Tematsko izvješće IQ-Net 37(2), Istraživački centar za europske politike, Sveučilište Strathclyde, Glasgow.

¹⁶ Bachtler i Mendez (2016) Diferencijacija u upravljanju kohezijskom politikom: ideja čije je vrijeme došlo? <http://tinyurl.com/hozwf9k>

15 Davies S (2015) Is simplification simply a fiction? IQ-Net Thematic Paper 37(2), European Policies Research Centre, University of Strathclyde, Glasgow.

16 Bachtler and Mendez (2016) Differentiation in the management of Cohesion Policy: an idea whose time has come? <http://tinyurl.com/hozwf9k>

vrijeme odobrenja programa bilo ispunjeno 75 posto ex ante uvjetovanosti, ali s time da je njih 750 bilo akcijskih planova. Načelo uvjetovanosti uglavnom se smatralo pozitivnim, osobito u promicanju svijesti o toj politici ili institucionalnim preduvjetima koji su potrebni za njezinu djelotvornu provedbu te u utjecanju na vladine odjele/agencije da provedu potrebne zakonske, regulativne ili organizacijske promjene.

Unatoč tom početnom iskustvu, kvaliteta vlada značajno se razlikuje diljem EU-a, i dokazi pokazuju da su izgradnja institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna administracija osobito važne za djelotvornu provedbu financiranja od strane EU-a te tamo gdje su i dalje potrebne snažne kontrole te nadzor Komisije.¹⁷ Zaista postoje argumenti za jačanje uvjetovanosti vezanih uz kvalitetu vlada te administrativne kapacitete.

Zaključak

Premda predstavlja problematičan koncept, europska dodana vrijednost korisna je referentna točka za procjenu prioriteta trošenja sredstava u idućem MFF-u. Prethodna istraživanja i politička rasprava o prioritetima MFF-a nakon 2020. ukazuju na to da se europska dodana vrijednost određenih politika može razmatrati prema pet kriterija – ciljevi EU-a, provedba, transparentnost, fleksibilnost te pojednostavljenje.

Procijenjena prema tim kriterijima, kohezija jasno ostaje kontinuirani izazov za EU, koja ima obvezu odgovoriti na teritorijalnu nejednakost, osobito s obzirom na njezin utjecaj na anti-EU i populističke političke pokrete. Dokazi o provedbi kohezijske politike pokazuju da je trošenje sredstava općenito bilo djelotvorno, unatoč političkim i medijskim narativima koji tvrde suprotno, te se sve više fokusira na ciljeve EU-a kao što su istraživanja, konkurentnost MSP-ova te gospodarstva niske razine ugljika. Ta je politika ujedno i u razumnoj mjeri "blizu građanima", iako postoje velika odstupanja u pogledu svijesti o koristima te osobnih iskustava s njima diljem država članica. Kohezijska je politika, međutim, relativno nefleksibilna i nije uspjela brzo odgovoriti na nove izazove unutar programskog razdoblja. Naposljetku, primjena te politike nije jednostavna ni učinkovita s obzirom na rastuću složenost i birokratiziranost od ranih 2000-tih kao posljedicu strožeg finansijskog upravljanja, kontrola te obveza i procedura vezanih uz reviziju; i sve je više potreban pojednostavljeniji i diferenciraniji pristup.

conditionalities; Commission data indicate that 75 percent of ex ante conditionalities were fulfilled at the time of programme approval but with 750 the subject of action plans The principle of conditionalities has generally been seen as positive, especially in promoting awareness of the policy or institutional pre-conditions that need to be in place for effective implementation, and in influencing government departments/agencies to make necessary legal, regulatory or organisational changes.

Notwithstanding this initial experience, the quality of government varies significantly across the EU, and the evidence shows that institutional capacity-building and efficient public administration are particularly important for effective implementation of EU funding and where strong controls and Commission oversight continue to be warranted.¹⁷ Indeed there is a case for strengthening conditionalities related to quality of government and administrative capacity.

Conclusions

Although a problematic concept, European added value is a useful reference point for assessing spending priorities for the next MFF. Previous research and the political debate on post-2020 MFF priorities suggest that the European added value of particular policies can be considered with reference to five criteria - EU objectives, performance, transparency, flexibility and simplification.

Assessed with reference to these criteria, cohesion clearly remains a continued challenge for the EU which has an obligation to respond to territorial inequality, especially given its influence on anti-EU and populist political movements. The evidence on the performance of Cohesion Policy indicates that spending has been broadly effective despite political and media narratives to the contrary, and is focusing increasingly on EU objectives such as research, SME competitiveness and low carbon. The policy is also reasonably 'close to the citizen' although with big variation across Member States with respect to awareness and personal experience of benefits. Cohesion Policy is, however, relatively inflexible and has not been able to respond swiftly to new challenges within a programme period. Lastly, the policy is not simple or efficient to administer with growing complexity and bureaucracy since the early 2000s due to more stringent financial management, control and audit obligations and procedures; a more simplified and differentiated approach is increasingly required.

¹⁷ Rodrigues-Pose, A. (2013.) Jesu li institucije bitne za regionalni razvoj? Regionalne studije, 47:7, 1034-1047. Farole, T., Rodríguez-Pose, A. i Storper, M. (2011.), Kohezijska politika u Evropskoj uniji: rast, geografija, institucije: Časopis za studije o zajedničkom tržištu, 49: 1089-111.

¹⁷ Rodrigues-Pose A (2013) Do institutions matter for regional development? *Regional Studies*, 47:7, 1034-1047. Farole, T., Rodríguez-Pose, A. and Storper, M. (2011), Cohesion Policy in the European Union: Growth, Geography, Institutions. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 49: 1089-111.

*Kristina Kosor, mag. ing. oeconomics**

Financiranje projekata iz Programa ruralnog razvoja – natječaj za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske obuhvaća ukupno 16 mjera prije svega usmjerenih na restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrednog sektora i sektora prerade poljoprivrednih proizvoda radi povećanja njihove konkurentnosti, na promicanje okolišno učinkovitog poljoprivrednog sustava i boljeg korištenja prirodnih resursa. Jedan od ciljeva je i smanjenje ruralne depopulacije te povećanje kvalitete života u ruralnim područjima.

Program prepoznaće široki krug potencijalnih korisnika: od poljoprivrednih gospodarstava, gospodarskih subjekata u poljoprivredi, šumarstvu, prehrambenoj industriji, turizmu i nepoljoprivrednim djelatnostima koje se obavljaju na ruralnom području, proizvođačkih organizacija, savjetodavnih službi, udruga, medija, znanstvenih i obrazovnih institucija, žena poduzetnica, mladih poljoprivrednika, komunalnih poduzeća, jedinica lokalne samouprave pa do institucija središnje države.

Tablica 1. Pregled mjera, alokacija i korisnika u okviru Programa ruralnog razvoja

Naziv mjere	Okvirna alokacija sredstava	Korisnici
Mjera 1: Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13,3 milijuna eura	Savjetodavna služba, privatne i javne institucije, udruge
Mjera 2: Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21,2 milijuna eura	Savjetodavna služba (posredno i druge institucije s kojima Savjetodavna služba sklopi ugovor o pružanju usluga obrazovanja)

* Kristina Kosor, mag. ing. oeconomics, TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Naziv mjere	Okvirna alokacija sredstava	Korisnici
Mjera 3: Sustav kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7 milijuna eura	Poljoprivrednici uključeni u sustav kvalitete, udruženja ekoloških poljoprivrednih proizvođača
Mjera 4: Ulaganja u fizičku imovinu	667 milijuna eura	Poljoprivrednici, proizvođačke grupe/organizacije, fizičke i pravne osobe koje prerađuju poljoprivredne proizvode, JLP(R)S, šumoposjednici, trgovačka društva i druge pravne osobe koje gospodare šumama, udruženja šumoposjednika
Mjera 5: Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118 milijuna eura	Poljoprivrednici i skupine poljoprivrednika, JP(R)S
Mjera 6: Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262,9 milijuna eura	Mladi poljoprivrednici, poljoprivredna gospodarstva u rangu mikro i malih poslovnih subjekata, fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva
Mjera 7: Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265,9 milijuna eura	JLS, trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLS, neprofitne javne ustanove kojima su osnivači JLS, udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice, LAG-ovi
Mjera 8: Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92,9 milijuna eura	Šumoposjednici, trgovačka društva i druge pravne osobe koje gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu RH, udruženja šumoposjednika, obrti, mikro, mala i srednja poduzeća
Mjera 9: Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8,9 milijuna eura	Proizvođačke grupe/organizacije iz sektora poljoprivrede, u rangu malih i srednjih poduzeća
Mjera 10: Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138,8 milijuna eura	Poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika, javne ustanove koje obavljaju djelatnost očuvanja biljnog ili životinjskog genetskog materijala
Mjera 11: Ekološki uzgoj	128,3 milijuna eura	Poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika
Mjera 13: Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321,6 milijuna eura	Poljoprivrednici čije su površine upisane u ARKOD sustav
Mjera 16: Suradnja	8,3 milijuna eura	Pravne osobe osnovane u RH, fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, operativne skupine u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru, udruge proizvođača, proizvođačke grupe/organizacije i zadruge iz poljoprivrednog sektora, druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe

Naziv mjere	Okvirna alokacija sredstava	Korisnici
Mjera 17: Upravljanje rizicima	56,7 milijuna eura	Fizičke ili pravne osobe ili grupe fizičkih ili pravnih osoba upisanih u Upisnik poljoprivrednika
Mjera 18: Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za RH	139,9 milijuna eura	Poljoprivrednici
Mjera 19: LEADER	67,5 milijuna eura	LAG-ovi, nositelji projekata sa područja LAG-ova, lokalni dionici s područja LAG-ova
Mjera 20: Tehnička pomoć	64,7 milijuna eura	Ministarstvo poljoprivrede, APPRR

Programom ruralnog razvoja određuju se **kriteriji prihvatljivosti i korisnici mjera, utvrđuju rasponi potpora te se planiraju javna sredstva potrebna za realizaciju mjera.** Temeljem kriterija zadanih regulativom EU-a i Programom ruralnog razvoja te zakonskih akata i proceduralnih odrednica Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju¹, izrađuju se pravilnici za svaku pojedinu mjeru i njima se jasno definiraju pravila za sudjelovanje potencijalnih korisnika na natječajima, koji se pak raspisuju temeljem pravilnika.

Otvoreni natječaji i objavljeni pravilnici dostupni su na stranici www.ruralnirazvoj.hr

U nastavku je pregled kriterija prihvatljivosti i proces prijave na trenutno otvoren natječaj „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ u okviru podmjere 6.3. iz Programa ruralnog razvoja. Zahtjevi za potporu mogu se početi popunjavati i podnositi u AGRONET-u od 27. veljače 2017. godine od 12:00:00 sati do 27. ožujka 2017. godine do 23:59:59 sati.

Podmjera 6.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ - Tip operacije 6.3.1. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Prihvatljivi korisnici: mala poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, ekonomski veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 eura do 7.999 eura, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovачko društvo registrirano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.

Ukupna raspoloživa sredstva: 151.261.593 kuna

Visina potpore po korisniku: 15.000 eura u kunskoj protuvrijednosti.

Isplata se vrši u dvije rate u razdoblju od najviše 3 godine. Isplata prve rate u iznosu od 50% ukupno odobrenе javne potpore nakon odluke o dodjeli potpore, a isplata druge/zadnje rate slijedi nakon provedenih aktivnosti prikazanih u poslovnom planu. Potpora se može dodijeliti samo jednom tijekom programskog razdoblja 2014. - 2020. po malom poljoprivrednom gospodarstvu.

Prihvatljive aktivnosti:

- kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala,
- kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda
- kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta
- kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme,
- podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada,
- uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje,
- građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda
- operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva.

Opći kriteriji

1. U trenutku podnošenja zahtjeva za potporu poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva. Detalje o upisu kao i obrazac za upis mogu se pronaći na sljedećem linku: <http://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednih-gospodarstava-1149.aspx>

2. Korisnik je dužan izraditi poslovni plan za razvoj malog poljoprivrednog gospodarstva²

U poslovnom planu korisnik obavezno mora **definirati ciljeve** koje je dužan ostvariti u okviru najmanje jedne od prihvatljivih aktivnosti. Ciljevi se moraju odnositi na:

- modernizaciju i/ili unapređenje procesa rada i poslovanja i/ili
- povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata.

U poslovnom planu korisnik mora dokazati ekonomsku/finansijsku održivost projekta. Provedba aktivnosti i ostvarenje cilja prikazanih u poslovnom planu moraju biti realizirani u razdoblju od najviše tri godine od odluke o dodjeli potpore, a ekonomска/finansijska održivost projekta mora biti dokazana u razdoblju od deset godina od odluke o dodjeli potpore. Provedbu aktivnosti navedenih u poslovnom planu korisnik mora započeti u roku od devet mjeseci od datuma donošenja odluke o dodjeli potpore.

Upute za pisanje poslovnog plana, te sastavnice istog mogu se pronaći na sljedećem linku: <http://www.savjetodavna.hr/projekti/28/232/program-ruralnog-razvoja-rh-2014-2020/poslovni-plan/>

3. Korisnik je dužan ostati unutar poljoprivrednog gospodarstva i zadržati poljoprivredno gospodarstvo najmanje pet godina nakon konačne isplate potpore iz ove mјere.
4. Provođenje prihvatljivih aktivnosti ne smije započeti prije podnošenja zahtjeva za potporu.
5. Kod podnošenja zahtjeva za potporu korisnik je dužan dostaviti **potvrdu iz koje je vidljiva ekonomска veličina poljoprivrednog gospodarstva** iskazana u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva. Potvrdu izdaje Savjetodavna služba.

Za ovu operaciju jedan od kriterija je ekonomска veličina poljoprivrednog gospodarstva i to raspon od 2.000 eura do 7.999 eura.

Ukupni standardni ekonomski rezultat (eng. Standard Output – SO) ili **ekonomска veličina poljoprivrednog gospodarstva** je zbroj vrijednosti svih proizvoda biljne i stočarske proizvodnje dobiven množenjem SO-a svake pojedine proizvodnje zastupljene na poljoprivrednom gospodarstvu s odgovarajućim brojem jedinica proizvodnje. SO isključuje izravna plaćanja, porez na dodanu vrijednost i ostale poreze.

Ekonomска veličina ili ukupni SO poljoprivrednog gospodarstva računa se automatski unosom SVIH proizvodnji zastupljenih na poljoprivrednom gospodarstvu. Izražava se u kunama i eurima, a odnosi se na ukupni broj hektara korištenih poljoprivrednih površina i broj grla stoke. Računa se pomoću FADN kalkulatora: <http://www.savjetodavna.hr/projekti/28/189/program-ruralnog-razvoja-rh-2014-2020/kalkulator-za-izracun-evpg/>

6. Korisnik prilikom podnošenja zahtjeva za potporu mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu.

7. Korisnik je dužan uz zahtjev za potporu dostaviti Izjavu da mu nisu dodijeljena bespovratna sredstva za iste prihvatljive aktivnosti navedene u poslovnom planu.

8. Korisnik istovremeno ne može podnijeti zahtjev za potporu za više od jednog tipa operacije u okviru Podmjere 6.3. Sljedeći zahtjev za potporu može se podnijeti tek nakon izvršene konačne isplate potpore po prethodnom zahtjevu za potporu i svih provedenih aktivnosti predviđenih poslovnim planom.

Dokumentacija za podnošenje zahtjeva za potporu

1. Potvrda o ekonomskoj veličini gospodarstva izdana i ovjerena od strane Savjetodavne službe
2. Uvjerenje o statusu nezaposlenosti nositelja poljoprivrednog gospodarstva izdano od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
3. Potpisana i ovjerena Potvrda o podnošenju Zahtjeva za potporu. *Dокумент se dostavlja kao original u fizičkom obliku!*
4. Potvrda porezne uprave iz koje je vidljivo da korisnik ima regulirane financijske obveze prema državnom proračunu ne starija od 30 dana na dan podnošenja Zahtjeva za potporu i ovjerena od strane Porezne uprave. U Potvrdi ne smije biti naveden dug
5. Obavezna dokumentacija vezana uz provjeru ekonomске održivosti projekta propisana natječajem
6. Poslovni plan u cijelosti popunjén u skladu s pripadajućim uputama i pojašnjnjima navedenim u prilogu V, Pravilnika o provedbi Podmjere 6.1. "Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima", Podmjere 6.2. "Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima" i Podmjere 6.3. "Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava" u okviru Mjere M06 "Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

² Sadržaj poslovnog plana definiran je prilogom V, Pravilnika o provedbi Podmjere 6.1. "Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima", Podmjere 6.2. "Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima" i Podmjere 6.3. "Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava" u okviru Mjere M06 "Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020

Podnošenje zahtjeva za potporom

Zahtjev za potporu korisnik podnosi u elektronskom obliku putem AGRONET sustava. AGRONET je zaštićena mrežna aplikacija namijenjena korisnicima za upis u Evidenciju korisnika potpora u ruralnom razvoju i ribarstvu (EKPRRiR).

Evidencija korisnika potpora u ruralnom razvoju i ribarstvu (EKPRRiR) je baza podataka koja sadrži osnovne podatke o mogućim ili već postojećim korisnicima potpora iz EFR i EPFRR fondova. Zahtjev za potporu podnosi se Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) u elektronskom obliku kroz AGRONET sustav, a svaki korisnik mora biti prethodno upisan u Evidenciju korisnika potpora u ruralnom razvoju i ribarstvu (EKPRRiR).

Upisom u EKPRRiR korisnik dobiva pristupne podatke, odnosno korisničko ime i zaporku, putem e-maila (koji je naveo prilikom upisa), pomoću kojih pristupa AGRONET-u.

Upute za upis u Evidenciju korisnika i za korištenje AGRONET-a bit će dostupne na mrežnim stranicama <http://www.aprrr.hr/ruralni-razvoj-1022.aspx>

Prilikom podnošenja Zahtjeva za potporu korisnici su obavezni učitati u sustav AGRONET dokumentaciju propisanu natječajem. Po završetku elektronskog popunjavanja zahtjeva za potporu u AGRONET-u, korisnik je dužan u roku propisanom Natječajem dostaviti, preporučenom poštom s povratnicom ili osobno, ovjerenu Potvrdu o podnošenju zahtjeva za potporu zajedno s propisanom originalnom dokumentacijom u papirnatom obliku.

Kriterij odabira za operaciju 6.3.1.

	KRITERIJ	BODOVI
1	Ekonomска veličina korisnika	Max. 10
	2000 eura - 3.999 eura	7
	4.000 eura - 7.999 eura	10
2	Status zaposlenja nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva*	Max. 15
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	15
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	10
3	Aktivnosti iz poslovnog plana imaju pozitivan utjecaj na okoliš**	5
4	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se provode aktivnosti iz poslovnog plana sukladno indeksu razvijenosti	Max. 10
	I. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka RH	10
	II. i III. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 50% do manje od 100 % prosjeka RH	8
	IV. i V. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti 100% i više od prosjeka RH	6
5	Udaljenost /izoliranost područja (aktivnosti se provode na području koje se nalazi na otoku ili brdsko-planinskom području)***	15
NAJVEĆI MOGUĆI BROJ BODOVA		55
PRAG PROLAZNOSTI		20

* Provjerava se ili nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili nositelj i član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ukoliko je korisnik fizička osoba u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

** Aktivnosti prikazane u poslovnom planu moraju se odnositi na obnovljive izvore i/ili uštedu energije. Najmanje 10% a najviše 30% aktivnosti prikazanih u poslovnom planu moraju se odnositi na obnovljive izvore i/ili uštedu energije kako bi se mogli dodijeliti bodovi prema navedenom kriteriju.

*** Zakon o otocima (»Narodne novine« br. 34/99, 149/99, 32/02, 33/06), Zakon o brdsko-planinskim područjima (»Narodne novine« 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05, 80/08, 148/13, 147/14).

*mr. sc.
Ivana Maletić**

*Katarina Ivanković -
Knežević**, dipl. iur.*

*Alen Halilović,
mag. oec.****

Rezultati provedbe upitnika Mjere mladima, a ne mlade mjerama

Mjere aktivne politike zapošljavanja predstavljaju najvažniji instrument kojim država osigurava podizanje razine zapošljivosti nezaposlenih osoba te izravno utječe na kretanja na tržištu rada. Dobrom politikom zapošljavanja može se osigurati uspješno praćenje gospodarskih kretanja, koje uvijek podrazumijeva kvalitetnu i kvalificiranu radnu snagu.

Mladi se na tržištu rada nalaze u specifičnom položaju. Uz već nebrojeno puta isticanu činjenicu kako obrazovni sustav ne prati dinamiku i kretanja na tržištu rada te ključnu činjenicu kako mlade osobe ne posjeduju radno iskustvo, kao i da predstavljaju najnezaštićeniju skupinu na tržištu rada, mladima donositelji odluka trebaju pristupiti na drugačiji način od postojećega. Konkretno, u kontekstu mjera za mlade, u pravilu, kontinuirano se nastojalo mlade uklopiti u mjere koje su bile na raspolaganju kroz postojeće sustave mjera, dajući glavni naglasak na stručno osposobljavanje, a tek posljedično i na njihovo zadržavanje na tržištu rada. Čak i Plan implementacije Garancije za mlade koji je izrađen još u travnju 2014. godine sadrži niz mjera koje su, nažalost, u najvećoj mjeri neprovjedene te nisu znatnije doprinijele poboljšanju mladih na tržištu rada, ali i društvu uopće.

Upitnikom pod nazivom „Mjere mladima, a ne mlade mjerama“, željeli smo kroz sedam tematskih cjelina dobiti povratne informacije od mladih osoba o postojećim mjerama aktivne politike zapošljavanja, glavnim akterima i finansijskim aspektima, a sve u cilju ukazivanja na mogući način kreiranja i provedbe mjeru koje će uistinu biti u službi mladih. Upitnik su u prosincu 2016. popunjavalici mladi koji su sudjelovali na edukaciji #mojeuprojekt.

Ovaj upitnik o stavovima mladih o mjerama zapošljavanja samo je prva u nizu aktivnosti koje ćemo provesti kao Ured s ciljem identificiranja najboljih rješenja koje mladi žele imati vezano ne samo uz zapošljavanje nego i obrazovni sustav, znanost, razvoj karijere, sudjelovanje u politikama i donošenju odluka, demografskoj politici i svim ostalim područjima važnim za postizanje kvalitetnog okruženja za razvoj mladih talenata i njihovo zadržavanje.

* mr. sc. Ivana Maletić, zastupnica HDZ-a u Europskom parlamentu.

** Katarina Ivanković - Knežević, državna tajnica u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava. Stavovi Katarine Ivanković - Knežević izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen, niti je na bilo koji način obvezuju.

*** Alen Halilović, asistent u Uredu zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić

Program edukacije za mlade na temu pripreme i provedbe projekta financiranih iz EU fondova -#mojeuprojekt - proveden je u organizaciji Ureda zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić tijekom 2016. godine (ožujak – prosinac). Program edukacije kroz praktične radionice bio je namijenjen mladima do 35 godina (studentima, zaposlenima i nezaposlenima te mladim poduzetnicima). Od ukupnog broja polaznika koji su uspješno završili program u ovom istraživanju sudjelovalo je njih četrdeset. Upitnik se sastojao od 7 tematskih cjelina:

HZZ provodi više od 40 različitih mjera aktivne politike zapošljavanja za mlade ali su temjere zadnjih 5 godina često mijenjale nazine, uvjete i rokove.

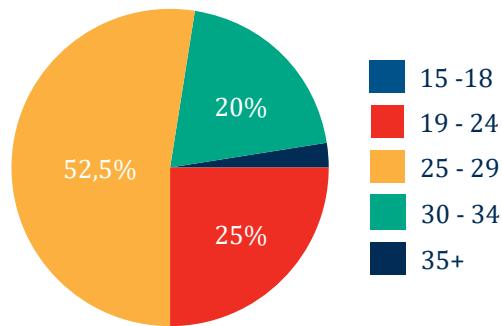
1. Opći podaci
2. Mjere aktivne politike za mlade
3. Informiranje o mjerama
4. Tijela koja provode mjere aktivne politike za mlade
5. Financijski aspekti provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja za mlade
6. Europski socijalni fond
7. Nove mjere za mlade

U nastavku se dostavljaju ukupni rezultati provedbe upitnika po temama.

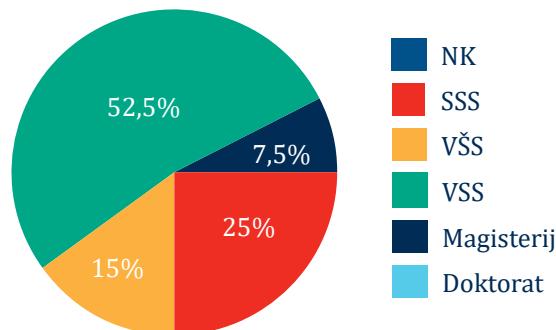
1. Opći podaci (dob, spol, stručna spremna, radni status)

Najveći dio sudionika #mojeuprojekt koji su sudjelovali u istraživanju (77,5%) su mladi u dobi do 29 godina. U istraživanju su podjednako sudjelovale žene (57,5%) i muškarci (42,5%). Najveći broj ispitanika ima visoku stručnu spremu (52,5%). Od ukupnog broja polaznika programa #mojeuprojekt koji su ispunili anketu 55% je zaposleno, dok je njih 25% nezaposleno ili su još uvijek u procesu završavanja studija (22,5%).

Grafikon 1. Dob ispitanika

Grafikon 2. Stručna spremna ispitanika

Izvor: Vlastito istraživanje

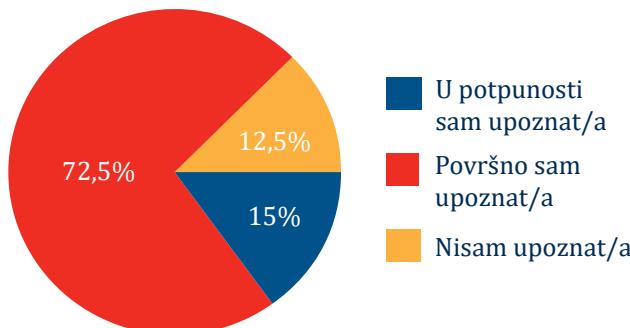
2. Mjere aktivne politike zapošljavanja za mlade

Mjere aktivne politike zapošljavanja provode se u okviru Smjernica za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Hrvatskoj za razdoblje od 2015.-2017. godine. Samim Smjernicama definiran je niz ciljeva i to: povećati sudjelovanje na tržištu rada, osobito kada je riječ o mladim osobama, osobama s nedostatnim znanjem i vještinama te starijima; poboljšati funkcionalnost na tržištu rada u smislu borbe protiv segmentacije tržišta uzevši u obzir da se, osobito mladima, još uvijek nudi samo rad na određeno vrijeme; veće ulaganje finansijskih sredstava i značajniji obuhvat mjerama aktivne politike zapošljavanja, osobito uzevši u obzir porast broja dugotrajno nezaposlenih osoba koje gube doticaj s tržištem rada te vrlo visoke postotke nezaposlenih mladih osoba; jačanje intervencija u području aktivacije neaktivnog radno sposobnog stanovništva.

U okviru operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali kao poseban cilj identificirano je povećanje zapošljavanja i integracija mladih nezaposlenih osoba na tržište rada. U praksi u okviru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje provodi se više od 40 različitih mjera aktivne politike zapošljavanja razvrstanih u 7 cjelina, a u svakoj od tih cjelina nalaze se i mjere za mlade, premda, da bi mlada osoba uopće saznala koje mjere može koristiti, u pravilu mora pregledati gotovo sve mjere jer su pojedine mjere, osim mladima, namijenjene nizu ostalih (pod)skupina, a katkad to nije jasno iz samog naziva mjera.

Mjere su u proteklih 5 godina obilježene čestom promjenom naziva, uvjeta, rokova što sve otežava snalaženje u mreži postojećih mjera. Većina anketiranih sudionika (85%) programa #mojeuprojekt uopće nije upoznata ili je djelomično upoznata s mjerama aktivne politike za mlade.

Grafikon 3. Dob ispitanika

Izvor: Vlastito istraživanje

U Smjernicama za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Hrvatskoj za razdoblje od 2015.-2017. godine identificiran je cijeli niz nositelja aktivne politike zapošljavanja, od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje do niza ministarstava, zavoda i agencija.

Kao tijelo koje u Hrvatskoj provodi mjere aktivne politike zapošljavanja najveći broj sudionika ankete prepoznao je Hrvatski zavod za zapošljavanje (92,5%) i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (60 %).

„Treba uvesti obvezu da poslodavac nakon što završi stručno ospozobljavanje mora zadržati mladu osobu kod sebe ili joj osigurati posao kod slične tvrtke, organizacije, jedinice, a ne da mlada osoba nakon stručnog završi na cesti. Ako nema za nju posla ne mora niti dolaziti na stručno, posebno u JLP(R)S-ima.“

Garancija za mlade

Garancija za mlade predstavlja paradigmu Europske komisije još od 2012. godine, a rezultat je zabrinutosti Komisije zbog negativnih kretanja zaposlenosti mlađih u svima državama članicama EU.

S načinom provedbe

Garancije za mlade u Hrvatskoj upoznato je tek 10% sudionika provedenog istraživanja dok ih je 45% površno upoznato.

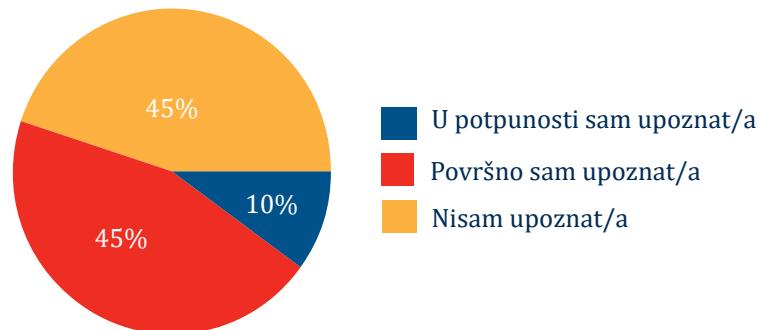
U skladu sa Smjernicama Garancija za mlade predstavlja strukturnu reformu koja će omogućiti brzu aktivaciju mlađih od 15 do navršenih 30 godina života u roku od 4 mjeseca od napuštanja obrazovanja ili gubitka posla, kako bi ostali povezani s tržištem rada, odnosno kako ne bi prešli u dugotrajnu nezaposlenost ili neaktivnost. Od ukupnog broja sudionika ankete njih četrnaest (35%) uopće nije upoznato s pojmom Garancija za mlade.

Ostali odgovori na pitanje „Što je Garancija za mlade?“ su da je to:

- mjera koja mlađima pomaže pri ulasku na tržište rada
- nova politika (pristup) za što brže zapošljavanje mlađih
- program koji omogućava mjeru zapošljavanja mlađih do 28 godina
- paket mjera kojima se nastoji osigurati zapošljavanje osoba mlađih od 25 godina
- skup reformi koje mlađim ljudima povećavaju mogućnost pronašlaska posla u najkraćem roku
- Garancija za mlade da svakoj osobi mlađoj od 25 godina treba osigurati zaposlenje, naukovanje, pripravnštvo ili nastavak obrazovanja u roku od četiri mjeseca po izlasku iz sustava obrazovanja
- zapošljavanje mlađih do 30 godina u roku od 4 mjeseca.

Provedbu Garancije za mlade koordinira Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i to upravljanjem i provedbom Plana implementacije Garancije za mlade. S načinom provedbe Garancije za mlade u Hrvatskoj upoznato je tek 10% sudionika provedenog istraživanja dok ih je 45% površno upoznato.

Grafikon 4. Upoznatost s načinom provedbe Garancije za mlade u Hrvatskoj

Izvor: Vlastito istraživanje

Među mjerama aktivne politike zapošljavanja namijenjenih mlađima ispitanici su prepoznali sljedeće mjeru:

1. Rad i staž i prijevoz - stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa (80%)
2. Javni radovi (50%)

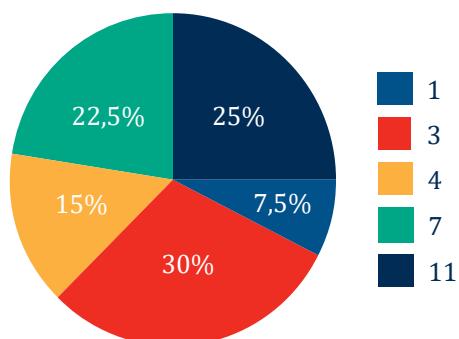
3. Rad i nakon stručnog osposobljavanja – potpora za zapošljavanje (45%)
4. Ospozobljavanje za samozapošljavanje (32,5%)
5. Potpora za zapošljavanje mladih osoba bez radnog staža (27,5%)
6. Tvoja inicijativa – tvoje radno mjesto – potpora za samozapošljavanje (20%)
7. Znanje se isplati – obrazovanje nezaposlenih (17,5%)
8. I mladi uče za posao - programi školovanja i ospozobljavanja nezaposlenih mladih osoba za i kod poznatog poslodavca (12,5%)
9. Učenjem do poduzetnika - ospozobljavanje i obrazovanje mladih (7,5%)
10. Programi opismenjivanja (5%)
11. Zapošljavanje kao voditelj društvenog poduzeća (2,5%)

Na pitanje „Koja je najpoznatija mjera aktivne politike namijenjena mladima?“ ispitanici su odgovorili većinom da je to mjera Rad i staž i prijevoz - stručno ospozobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Ispitanici smatraju da je navedena mjera najpoznatija jer su i sami imali priliku koristiti je, a usto smatraju da je medijski najekspoziriranija te da se najviše koristi bilo u javnom ili privatnom sektoru.

Javni radovi

Na pitanje koliko aktivnih mjeri javnih radova namijenjenih mladima postoji, najveći dio ispitanika (30%) je odgovorilo da ih postoji 3, dok ih je najmanji broj (7,5%) odgovorilo da postoji samo jedna mjera.

Grafikon 5. Procjena ukupnog broja mjeri javnih radova namijenjenih mladima prema ispitanicima

Izvor: Vlastito istraživanje

Na pitanje da nabroje koje mjeri javnih radova poznaju, većina sudionika (53%) je odgovorila da nije upoznata ni s jednom mjerom dok su ostali naveli da prepoznaju mjeru: Mladi za EU, Mladi i kreativni, Mladi za zajednicu, Radom za sebe i zajednicu.

Većina sudionika (42,5%) smatra kako su mjeri javnih radova korisne u određenim slučajevima, dok ostali ne vide ni prednosti niti nedostatke (25%) te smatraju da se kratkotrajnošću javnih radova ne osigurava ostanak osobe na tržištu rada (20%). Mali broj ispitanika smatra istu mjeru izuzetno korisnom (7,5%) ili nepotrebnom (5%). Kao obrazloženje pozitivnog mišljenja ispitanici su naveli da su javni radovi dobra prilika za naučiti neke nove vještine i steći

Više od polovice mladih nije upoznato ni s jednom mjerom javnih radova, a smatraju kako su te mjeru nastale zbog nesposobnosti visokoškolskih ustanova da tokom studija osiguraju svojim studentima adekvatnu praksu koja bi povećala mogućnost njihovog zapošljavanja na otvorenom tržištu rada.

iskustvo, društveno su korisni te svako aktiviranje zajednice i njenih članova doprinosi napretku i kvalitetnijem životu, mladima omogućuju da pristupe tržištu rada i pokažu svoje osobnosti te su korisni jer su prilika mladima za napredak i edukaciju. Kao obrazloženje negativnog mišljenja ispitanici su naveli da su potpore ograničene te je teško zaposliti kompetentnu mladu osobu. Uz to, naknade su često minimalne i time beskorisne za mlade koji nemaju financijsku potporu. Smatraju da je sve mjere potrebno bolje predstaviti i približiti mladima jer postoji puno prostora za napredak. Prema ispitanicima mjere javnih radova za mlađe, ali i općenito mjere iz Garancije za mlade, nastale su zbog nesposobnosti visokoškolskih ustanova da tokom studija osiguraju svojim studentima adekvatnu praksu koja bi povećala mogućnost njihovog zapošljavanja na otvorenom tržištu rada. Također, ispitanici su naveli da je šest mjeseci javnih radova prekratko, a minimalac koji se osigurava jedva je dovoljan za osnovne životne uvjete (hrana i prijevoz).

"U mjeri Mladi za EU trebalo bi promijeniti uvjet da se mjeru može odobriti samo ako ustanova/udruga provodi već odobreni projekt. Mlada osoba može puno naučiti na samom pisanju i pripremi projekta što svaka organizacija trenutno i radi (priprema neke projekte)."

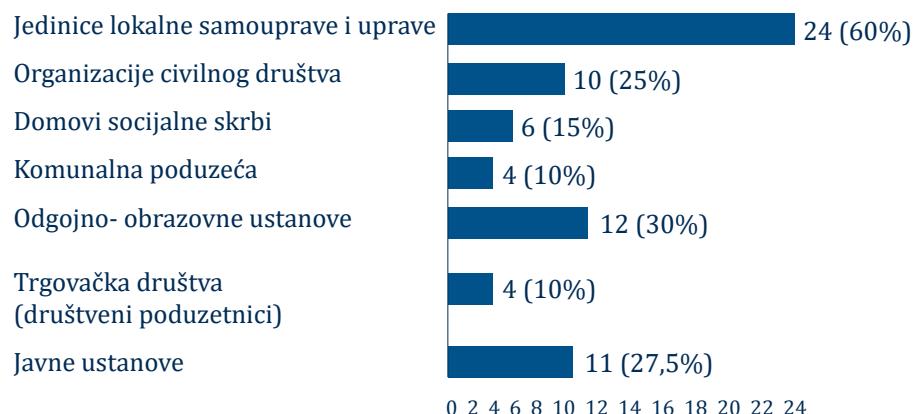
Grafikon 6. Stavovi ispitanika o mjerama javnih radova

Izvor: Vlastito istraživanje

Ispitanici smatraju da mjere javnih radova namijenjenih mladima najviše koriste jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i uprave (60%) te javne i odgojno-obrazovne ustanove (57%) dok najmanje komunalna poduzeća (10%) te trgovačka društva odnosno društveni poduzetnici (10%).

Grafikon 7. Korištenje mjeru javnih radova namijenjenih mladima

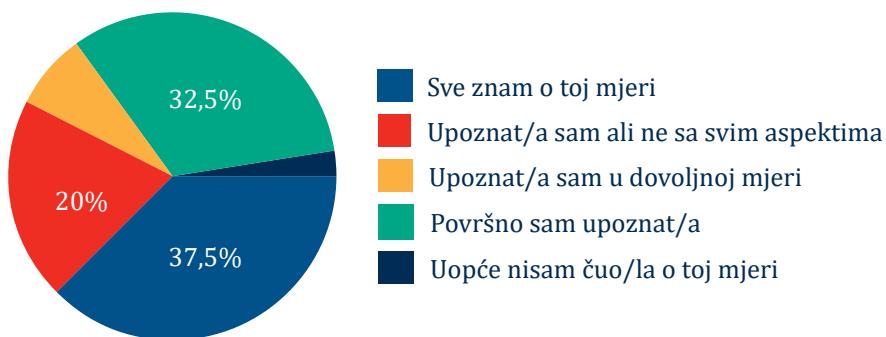
Izvor: Vlastito istraživanje

Ključne nedostatke u mjerama javnih radova ispitanici vide u tome što su mjere kratkotrajne i nedovoljno promovirane što utječe na motivaciju kod mladih da se u mjeru uključe. Također, u većini slučajeva mjere su jednokratne, a nakon isteka mjera mala je mogućnost daljnog zapošljavanja čime se ne pomaže smanjenu stope nezaposlenosti. Kašnjenje u isplatama, česte izmjene zakona i pravilnika kao i smanjivanje naknada ne osigurava sigurnost. Ispitanici su naveli da je premalo mladih upoznato s javnim radovima te da je problem u tome što mladi ako ih nešto ne zanima, neće niti pogledati o čemu je riječ. Usto, smatra se kako vrlo često mladi rade poslove za koje su prekvalificirani ali ne mogu naći bolji posao, pa se zadovoljavaju i ovakvim radom te ovo nije mjera kojom se mladi trajno zapošljavaju već na određeno vrijeme. Na pitanje što bi promijenili u mjerama javnih radova namijenjenih mladima ispitanici su odgovorili da bi uveli obavezu zapošljavanja nakon završetka mjeri; prilagodili zahtjevima mladih; prezentirali mladima i općoj populaciji; uveli veći nadzor obavljenog posla i model mjerena stečenih znanja, zabranili korištenje mjeri javnim tijelima; povećali naknade te smanjili administraciju.

Stručno ospozobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa

Stručno ospozobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa predstavlja najčešće korištenu mjeru za mlade. Cilj ove mjeri je osiguranje stjecanja radnog iskustva mladim osobama u zvanju za koje su se školovale. Na pitanje koliko su upoznati s mjerom Stručnog ospozobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa većina je ispitanika odgovorila da zna sve o mjeri (37,5%) ili da su površno upoznati (32,5%). Samo jedan ispitanik nikad nije čuo za ovu mjeru.

Grafikon 8. Upoznatost ispitanika s mjerom Stručnog ospozobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa

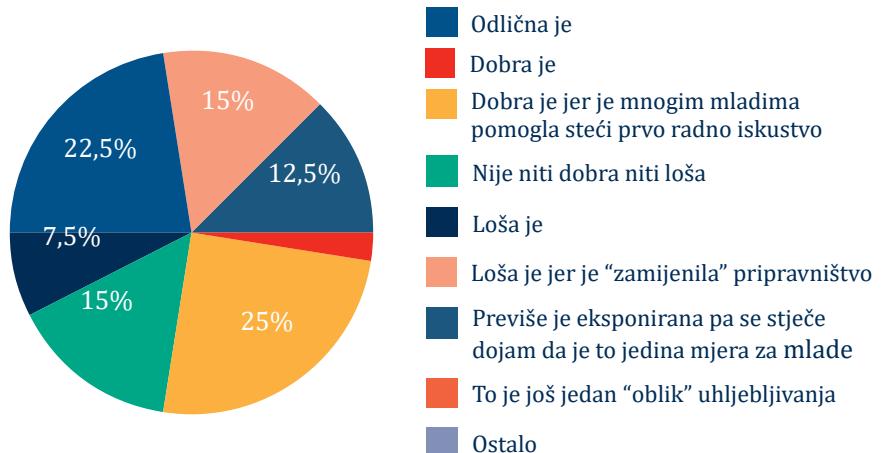
Izvor: Vlastito istraživanje

Većina ispitanika smatra da je mjeru Stručnog ospozobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa dobra jer je mnogim mladima pomogla stići prvo radno iskustvo (25%), dok ispitanici koji su izjavili da je mjeru loša smatraju tako jer je zamjenila „pripravnštvo“ (22,5%) te je previše eksponirana pa se ostavlja dojam da je jedina mjeru za mlade (15%).

Na pitanje tko najčešće koristi mjeru Stručnog ospozobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa ispitanici su izabrali državnu upravu (65%), odnosno jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave i uprave (47,5%). Za organizacije civilnog društva smatraju da u najmanjoj mjeri koriste mjeru Stručnog ospozobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

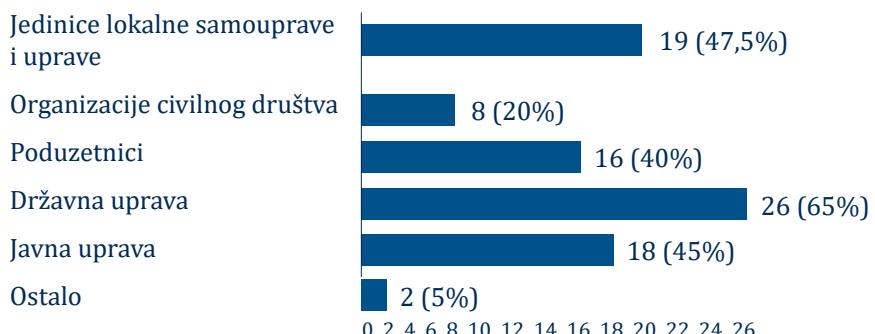
„Poduzeća, odnosno ustanove koje koriste mjeru javnih radova, istu mjeru ne bi smjele moći koristiti više puta budući da to ukazuje na manjak ljudskih resursa. U suprotnom, ustanove neprestano mijenjaju osobe za istu mjeru javnih radova, a pritom ne zapošljavaju osobe koje su mjeru koristile.“

Grafikon 9. Stavovi ispitanika o mjeri Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa

Izvor: Vlastito istraživanje

Grafikon 10.: Korištenje mjeri Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa

Izvor: Vlastito istraživanje

„Trenutno su problem putni troškovi za osobe koje ne koriste javni prijevoz, pa smatram da bi putne troškove trebali dobiti svi bez obzira na koji način putuju na posao.“

Većina ispitanika izjavila je da je novčana pomoć u mjeri Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa 2.400,00 kuna, dok je nekoliko ponudilo odgovore u rasponu od 1.600,00 kuna do 2.800,00 kuna. Većina ispitanika smatra da je novčana naknada u mjeri Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa preniska (47,5%) te da bi trebala biti veća (45%). Samo jedan ispitanik smatra da je novčana naknada u potpunosti primjerena.

Na posebno pitanje treba li povećati novčanu naknadu u mjeri Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa svi ispitanici (100%) izjasnili su se potvrđno.

Najvećim prednostima mjeri Stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa ispitanici smatraju brz ulazak na tržište rada, stjecanje radnog iskustva, umrežavanje, prilika da mladi na ovaj način ulaze u svijet rada nakon završetka školovanja, mogućnost učenja kroz rad, kontakt s poslodavcima te jeftinu radnu snagu za poslodavce.

Većina ispitanika smatra da je mjera Stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa ispolitizirana, a kao razloge tome naveli su prikupljanje političkih bodova (utjecaj na statistiku o nezaposlenima), prilagođenost samo poduzetnicima iako je u javnosti predstavljeno kao velika pomoć mladima, predstavljanje od strane medija kao jedini način zapošljavanja dostupno mladima pružena od države kao direktna pomoć i nastojanje da se umjetno poboljša (učiniti pozitivnim) položaj mladih na tržištu rada.

Rad i nakon stručnog osposobljavanja

Ova mjera ima za cilj zadržavanje u zaposlenosti mlade osobe nakon stručnog osposobljavanja za rad na poslovima za koje su se osposobljavale. Namijenjena je mladim osobama do 29 godina koje se nalaze i koje su bile na stručnom osposobljavanju, a od završetka kojeg nije prošlo više od 6 mjeseci, prijavljene su u evidenciju nezaposlenih te nisu bile zaposlene s redovnom plaćom u prethodnih 6 mjeseci i to:

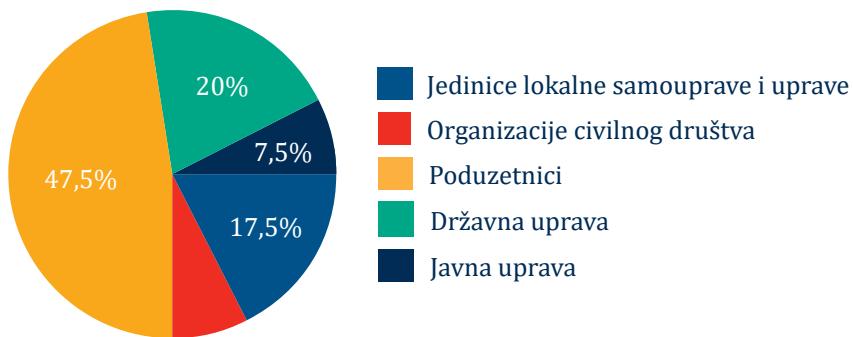
1. mlade nezaposlene osobe u dobi 15-29 godina, u registriranoj nezaposlenosti najviše do 4 mjeseca,
2. mladi do 25 godina u evidenciji nezaposlenih dulje od 6 mjeseci,
3. mladi do 29 godina u evidenciji nezaposlenih dulje od 12 mjeseci.

Ova potpora može se dodijeliti samo privatnim poslodavcima.

Dok je većina ispitanika upoznata s mjerom stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa mjeru Rad i nakon stručnog osposobljavanja – potpora za zapošljavanje poznaje samo 35% mladih. Većina mladih smatra da je mjeru Rad i nakon stručnog osposobljavanja namijenjena poduzetnicima (47,5%) te državnoj upravi (20%) i jedinicama lokalne samouprave i uprave (20%).

**Samo 35% mladih zna za mjeru
Rad i nakon stručnog osposobljavanja
koja se dodjeljuje samo privatnim
poslodavcima.**

Grafikon 11. Namijenjenost mjeru Rad i nakon stručnog osposobljavanja

Izvor: Vlastito istraživanje

Budući da većina ispitanika nije upoznata s mjerom, na pitanje o korisnosti mjeru također su većinom odgovorili s „Ne znam“, dok je par ispitanika navelo da je mjeru korisna za mlade osobe jer ipak imaju određenu sigurnost da će ih poslodavac zbog olakšica koje dobiva zadržati na postojećem radnom mjestu te zato jer omogućuje poslodavcima da nakon stručnog osposobljavanja sklope Ugovor o radu s osobom koja je bila na stručnom, a država subvencionira 30% ukupnih troškova plaće zaposlenika.

Ostale mjere aktivne politike zapošljavanja

Na pitanje koje još mjere mogu izvoditi kao bitne ispitanici su naveli da su sve politike za mlade bitne jer je važno ulagati u mlade kako bi se spriječio daljnji odljev mlađih i obrazovanih ljudi te posebno istaknuli mjeru Mladi za EU uz naglasak na problem da organizacija koja želi tu mjeru mora imati projekt u provedbi.

Ispitanici smatraju da su mlađi bez završenog srednjoškolskog obrazovanja u najnepovoljnijem položaju na tržištu rada dok su u najpovoljnijem položaju visokoobrazovane mlađe osobe. Na pitanje „Kojoj skupini mlađih osoba treba posvetiti dodatnu pozornost prilikom kreiranja novih mjera aktivne politike zapošljavanja namijenjene mlađima i zašto“, ispitanici su izabrali najčešće visokoobrazovane mlađe osobe jer smatraju da ta skupina najteže pronalazi posao te zato jer im položaj na tržištu rada nije adekvatan uloženom trudu.

“Uvjetovala bih ostanak mlađih koji su bili na stručnom osposobljavanju ili u suprotnom poslodavac nema pravo na ponovno korištenje ove mjere.”

Ispitanici su također naveli da potrebno razgraničiti mjere po kategorijama te posvetiti dodatnu pozornost mlađima nezaposlenima bez osnovnoškolskog obrazovanja, socijalno ugroženima, skupini mlađih u dobi 16-20 („U ovu dobnu skupinu spadaju svi koji se moraju odlučit sto žele sa svojim životom, a nemaju baš puno vremena prije nego što im bude prekasno za neki odabir.“), studentima („Potrebno je pripremiti studente tijekom studiranja za tržište rada, a ne nakon što završe studij“), nedovoljno obrazovanim („Jer nemaju dovoljno znanja i mogućnosti za (samo)zapošljavanje“), mlađima sa srednjoškolskim strukovnim obrazovanjem („Zbog lošeg obrazovnog sustava većina mlađih koji završe srednju strukovnu školu nisu dovoljno dobro osposobljeni za rad u struci koju su završili“), mlađima bez srednjoškolskog obrazovanja („Najugroženiji i najčešće nisu sami krivi za svoje neobrazovanje nego nemaju finansijske mogućnosti ili odrastaju u neobrazovanoj okolini“) te mlađima koji završe samo preddiplomski studij bez namjere završetka.

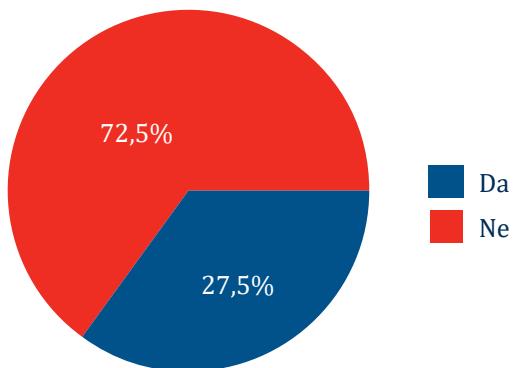
3. Informiranje o mjerama

Ispitanici se većinom informiraju o mjerama aktivne politike putem internetskih stranica (77,5%) te manjih dijelom putem televizije (25%) i putem novina (17,5%). Ispitanici se najmanje informiraju o mjerama aktivne politike za mlade putem mobilnih aplikacija (7,5%). Većina ispitanika smatra da se najbolje informacije o mjerama nalaze na web stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (52,5%), na društvenom mreži Facebook (32,5%) i na web stranicama Ministarstva rada i mirovinskog sustava (22,5%).

Većina ispitanika smatra da informacije o mjerama za mlade nisu dostupne svim zainteresiranim mlađima (60%) te da informacije nisu jasne (60%). Kao glavne razloge nejasnih informacija navode da su dostupne informacije dosta preopćenite, premalo ciljane i konkretne te je za dodatne informacije potrebno zvati u Hrvatski zavod za zapošljavanje u kojem se često se dogodi da ni osobe zaposlene u Zavodu ne znaju točne informacije. Također, smatraju da postoji previše mjera i da se svako malo mijenjaju postupci prijave, rokovi, iznosi potpore te općenito pravila o korištenju mjera. Ispitanici koji su odgovorili pozitivno smatraju da su jasno navedeni svi kriteriji mjera, tekstovi su sasvim jasni, jedino što treba pojačati je educiranost ljudi na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje o mjerama jer u većini slučajeva ne znaju osnovne informacije.

Većina sudionika (72,5%) nije upoznata s web stranicom Garancija za mlade (www.gzm.hr) te ih većina smatra da web stranica nije informativna, ažurirana i prilagođena mlađim osobama (52,5%).

Grafikon 12. Upoznatost s web stranicom Garancije za mlade www.gzm.hr

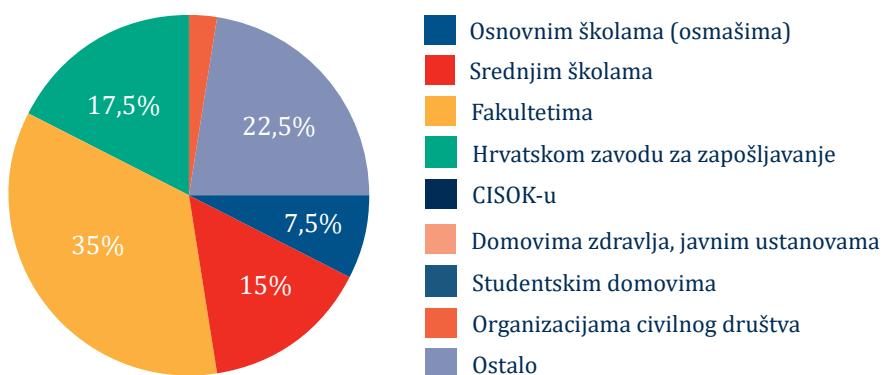

Izvor: Vlastito istraživanje

Na pitanje bi li bilo korisno pripremiti kratku brošuru s novim mjerama koje će biti namijenjene mladima većina sudionika je odgovorila potvrđno (82,5%) te smatrali da bi istu trebalo dijeliti na fakultetima (35%), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (17,5%), srednjim školama (15%) te osnovnim školama (7,5%), dok ni jedan sudionik ne smatra studentske domove, domove zdravlja, javne ustanove i CISOK kao prikladno mjesto za podjelu brošure.

"Besmisleno je imati stručno osposobljavanje za sve struke i za mlade s fakultetom i srednjom školom"

Grafikon 13. Prikladna mjesta za podjelu brošure s novim mjerama za mlade

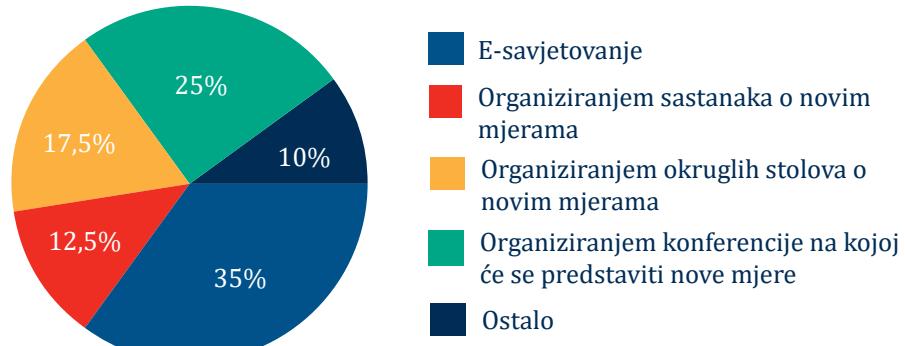

Izvor: Vlastito istraživanje

Kao prikladne načine poboljšanja komuniciranja mjera aktivne politike namijenjene mladima ispitanici su naveli: češće istupe u medijima, više objava na društvenim mrežama, predavanja na fakultetima i srednjim školama, upoznavanje poslodavaca (a ne samo mladih), aktivniju ulogu savjetnika CISOK-a („Savjetnici CISOK-a trebaju obići sve kvartove i organizacije civilnog društva na tribinama i predstaviti mjere aktivne politike zapošljavanja“), nagrađivanje primjera dobrih praksi, veća angažiranost djelatnika Zavoda za zapošljavanje, aktivnije informiranje preko web stranica, izrada TV spotova i kampanja preko jumbo plakata, više istraživanja (uz dodjelu nagrada), češćim promoviranjem i isticanjem mjera, ali i poboljšanjem uvjeta koje te mjerne nose, organizacija događaja na kojim bi se mladi mogli okupljati i na kojim bi se reklamirale mjerne aktivne politike za mlade te predstavljanje primjera iz prakse.

Većina ispitanika (85%) smatra da je prilikom izrade novog paketa mjera aktivne politike zapošljavanja (uključujući mjere za mlade) potrebno provesti javnu raspravu o redefiniranim mjerama te da je najbolji način za provedbu javne rasprave e-savjetovanjem (35%) ili organizacijom konferencije na kojoj će se predstaviti nove mjere (25%).

Grafikon 14. Način provedbe javne rasprave

Izvor: Vlastito istraživanje

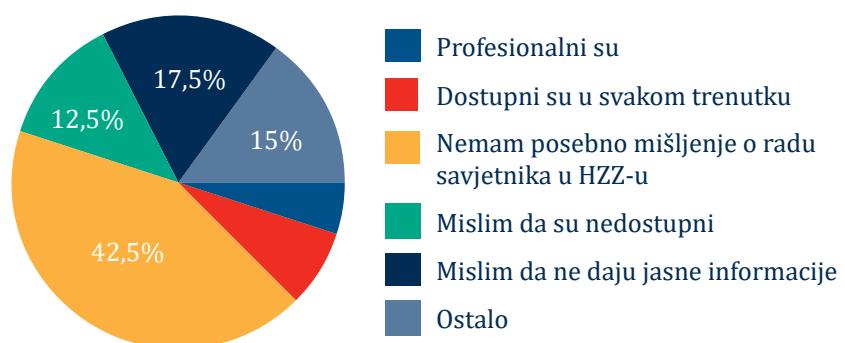
4. Tijela koja provode mjere aktivne politike za mlade

Hrvatski zavod za zapošljavanje

„Osobno iskustvo - savjetnik u HZZ-u Sesvete nije znao u koje mjere aktivne politike se mogu uključiti, a u koje ne. Nikada nisam dobio poziv za dodatne edukacije - a toliko ih je puno.“

Na pitanje koliko su zadovoljni s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje većina ispitanika smatra da ne rade dobro svoj posao (32,5%) ili su neutralni prema Zavodu (32,5%). Manji broj ispitanika smatra da Hrvatski zavod za zapošljavanje dobro obavlja svoj posao (12,5%). Također, većina sudionika nema posebno mišljenje o radu savjetnika u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (42,5%), dok manji dio misli da ne daju jasne informacije (17,5%) i da su nedostupni (12,5%). Kao obrazloženje odgovora naveli su da u regionalnim uredima savjetnici nisu upoznati s mjerama ni zakonima, ista osoba savjetuje različite struke, imaju svoja loša iskustva, nisu pretjerano zainteresirani za rad sa svojim strankama i premalo savjeta daju o tome kako tražiti posao, često uopće nisu upoznati sa

Grafikon 15. Mišljenje ispitanika o radu savjetnika koji rade u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje

Izvor: Vlastito istraživanje

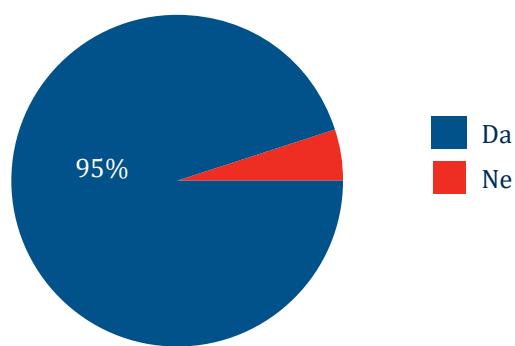
zanimanjima osoba kojima daju savjete, često traže da se nezaposlene osobe javljaju na sve natječaje pa i na one koji nisu za njih, nisu stručne osobe koje znaju sve o mjerama i mogućnostima stoga ne mogu savjetovati potencijalne korisnike istih, a osobe koje znaju svoj posao i stručne su imaju prevelik opseg posla i ne stižu obavljati sve u potpunosti. Ispitanici su naveli sljedeće prijedloge za unaprjeđenje rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje:

- edukacija osoblja, zapošljavanje više referenata i svakako bolja kategorizacija,
- provedba internih kontrola rada,
- više pomoći mladim osobama i upućivanje na neformalno obrazovanje i razne radionice za podizanje kompetencija i znanja,
- suradnja savjetnika s nezaposlenima (slanje aktivne mjere zapošljavanja, podrška u traženju posla, aktivniji pristup),
- ukidanje javljanja svakih mjesec, organizacija slobodnih posjeta savjetniku i mogućnost razgovora o nedoumicanima kada postoji potreba,
- osmišljavanje boljih mjera za zapošljavanje nezaposlenih,
- manje osoba na jednog savjetnika, organiziranje različitih konferencijskih edukacija za zainteresirane,
- pomlađivanje postojećeg kadra,
- veće plaće za mlade stručne ljude i povećanje broja djelatnika,
- više informacija mladim osobama o mjerama aktivne politike zapošljavanja, više besplatnih edukacija (informatika, jezici, vještine) za nezaposlene.

Ostala tijela koja provode mjere aktivne politike za mlade

Većina ispitanika nije upoznata s ulogom Ministarstva rada i mirovinskoga sustava u kreiranju mjera aktivne politike zapošljavanja te time i mjera namijenjenih mladima. Mali broj ispitanika navodi da je uloga Ministarstva rada i mirovinskoga sustava provedba mjera, omogućavanje posla mladima nakon završenog stupnja obrazovanja, prijave projekata, raspisivanje natječaja kako bi dobili sredstva iz EU projekata, osiguravanje sredstava za provedbu mjera, artikulacija prave mjerne i programa u zapošljavanju za mlade analizom ponude i potražnje za radnom snagom ali i analizom ukupnog gospodarskog stanja, donošenje zakona kojima se pokušava adekvatnim pravnim okvirom osigurati zapošljavanje mlađih, kreiranje mjera za mlade, dodjela okvirnog proračuna te provedba mjere mirovinskog oslobađanje doprinosa na plaću 5 godina za poslodavce koji zaposle osobu mlađu od 30 godina na ugovor na neodređeno. Većina ispitanika (88%) nije upoznata s postojanjem i opisom posla Savjeta za provedbu Garancije za mlade te smatraju da aktivnosti Savjeta trebaju biti vidljivije (95%).

Grafikon 16. Potreba za jačom vidljivosti aktivnosti Savjeta za provedbu Garancije za mlade

Izvor: Vlastito istraživanje

"HZZ mi nije pomogao apsolutno ni u kakvom pronalasku posla niti savjetima."

Slično kao i na pitanje o poznavanju uloge Ministarstva rada i mirovinskoga sustava u kreiranju mjera aktivne politike tržišta rada, a time i mjera namijenjenih mladima, većina sudionika (89,7%) nije upoznata s ulogom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u provedbi mjera namijenjenih mladima te nisu znali navesti nije jednu mjeru u nadležnosti Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Ispitanici također nisu upoznati s ulogom Ministarstva znanosti i obrazovanja u provedbi mjera namijenjenih mladima (87,5%) te su od mogućih mjera u nadležnosti Ministarstva naveli samo doškolovanje pojedinih skupina ljudi.

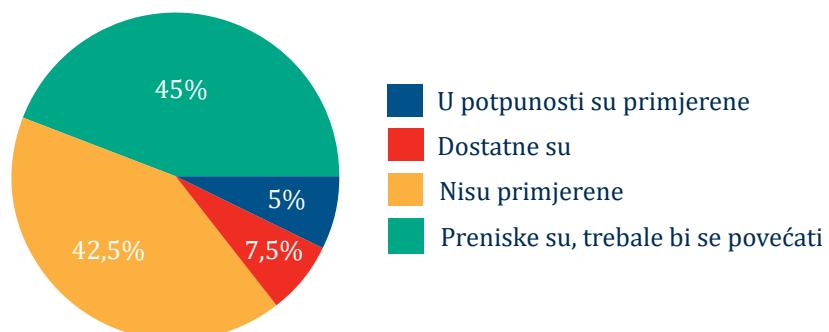
5. Financijski aspekti provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja za mlade

„Ne znam koliki je iznos odvojen u proračunu za provedbu mjera, ali novčane naknade koje dolaze u ruke mladih putem npr. rada na stručnom osposobljavanju su preniske. Mladima se time ne omogućuje osamostaljivanje već su mladi unaprijed osuđeni ostati živjeti s roditeljima. Prema tome, osoba koja u svom mjestu stanovanja npr. Vukovar, ne može naći radno mjesto u struci, odlaskom na stručno osposobljavanje u drugi grad npr. Zagreb, neće imati dovoljno sredstava za osnovne životne potrebe. Umjesto da se troši novac na nepotrebne dodatne/nove mjere aktivne politike bilo bi bolje da se povećaju iznosi novčanih naknada za Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa jer tu mjeru mladi ionako najviše koriste.“

Većina sudionika (94,9%) nije upoznata s informacijom o visini iznosa sredstava koji se godišnje planira u hrvatskom proračunu za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja. Na pitanje koliko su novčane pomoći/naknade/potpore za provedbu mjera aktivne politike tržišta rada, uključujući i mjere za mlade, primjerene, većina sudionika (45%) odgovorila je da su preniske (trebale bi se povećati) te da nisu primjerene (42,5%) dok samo nekolicina (5%) smatra da su u potpunosti primjerene.

Kao razloge navode da se resursi trebaju preraspodijeliti za poticanje aktivnih politika na tržištu rada, mladi s trenutnim pomoćima/naknadama/potporama ne mogu ulagati u poboljšanje svojeg znanja sudjelovanjem na radionicama i edukacijama (trenutni iznosi jedva su dostatni za redovite mjesecne troškove), problem nezaposlenosti mladih je problem koji se usko vezuje uz demografiju u našoj državi koja je problem broj jedan, iznos potpore ne prati životne troškove što dovodi do financijskih poteškoća tokom korištenja mjera, veći iznos naknada donosi motiviraju osobu za rad, a poslodavca obvezuje na jaču kontrolu i nadzor nad zaposlenom osobom, ulaganje u znanje i obrazovanje se višestruko isplati, što se više ulaže više će se i dobiti natrag.

Grafikon 17. Stavovi sudionika oko primjerenoosti novčanih pomoći/naknada/potpore za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja uključujući i mjere za mlade

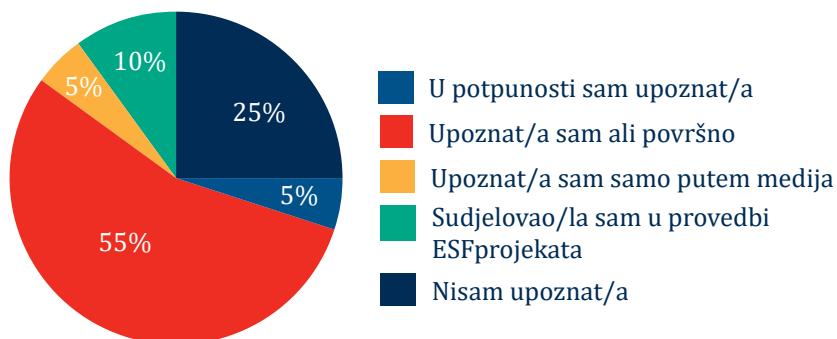
Izvor: Vlastito istraživanje

Na pitanje jesu li upoznati koje mjere se financiraju iz EU sredstava i iz kojeg fonda većina sudionika nije upoznata dok ih je par navelo da se mjere (sve) financiraju iz Europskog socijalnog fonda.

Europski socijalni fond

Na pitanje koja sva područja financira Europski socijalni fond (ESF) sudionici su odgovorili da su glavna područja socijalno uključivanje (90%), obrazovanje (77,5%), zapošljavanje (77,5%), društveno poduzetništvo (65%) te razvoj civilnog društva (45%). Manji broj sudionika je odabralo područja zaštite okoliša (20%) i reformu javne uprave kao relevantne teme Europskog socijalnog fonda. Većina sudionika (55%) površno je upoznata s pravilima i procedurama ESF-a ili nisu uopće upoznati (25%) dok je samo nekolicina (5%) u potpunosti upoznata.

Grafikon 18. Upoznatost s pravilima i procedurama ESF-a

Izvor: Vlastito istraživanje

Većina sudionika (57%) smatra da je Europski socijalni fond nedovoljno prepoznat kao velika mogućnost za sveukupni razvoj ljudskih potencijala u Hrvatskoj i da je nedovoljno komuniciran u javnosti (55%). Sudionici također smatraju da je ESF moguće pokretač razvoja (30%) te koristan instrument koji će pomoći povećanju broja zaposlenih u Hrvatskoj. Mali broj sudionika smatra da je fond prekomplikiran za korištenje (10%) i dovoljno prepoznat u javnosti (2,5%).

Kao glavna obrazloženja prethodnog odgovora navode lošu komunikaciju institucija s javnošću, nedovoljno stručnjaka koji bi se bavili ESF-om, komplikiranost aplikacija na otvorene natječaje, nedostatak ljudi i organizacija koje imaju dovoljno kapaciteta i znanja u povlačenju sredstava, neprepoznatost mogućnosti koje pruža ESF, potrebu za preuzimanje više inicijative (posebno u području pomoći socijalno ugroženim skupinama). Kao glavni prijedlozi na unaprjeđenje ESF-a u Hrvatskoj navode se povećanje broja djelatnika koji će raditi s ESF-om, promocija u medijima, manje birokracije i administracije, povećanje broja edukaciju o pisanju i provedbi EU projekata, povećanje broja informativnih sastanaka, olakšavanje prijava, smanjivanje izravnih dodjela i veća suradnja između ugovornih tijela.

"Promjenio bih kriterije po kojima netko može primati mlade na stručno osposobljavanje kako se mladi ne bi pretvorili u jeftinu radnu snagu."

7. Nove mjere za mlade

Ispitanici većinom (75%) nisu upoznati s mjerama za poticanje zapošljavanja mladih u Programu Vlade Republike Hrvatske 2016.-2020. Na pitanje kako ocjenjuju prioritet Vlade Poticanje zapošljavanja mladih, među ostalim redefiniranjem mjer Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog

"Povećao bih naknade mladima, a poslodavcima uveo olakšice ako nakon isteka mjere zaposle mladu osobu za stalno."

odnosa i razvojem novih prilagođenih mjera te bespovratnim sredstvima i povoljnim kreditima do 350.000 kuna za pokretanje vlastitog posla, većina sudionika smatra da je potrebno detaljno razraditi i javnosti predstaviti ovaj prioritet (52,5%) te da je to bitan i izvediv prioritet (27,5%). Sudionici podržavaju mogućnost dobivanja većeg iznosa za pokretanje vlastitog posla (20%) dok samo mali broj ne misli da će prioritet doprinijeti većem zapošljavanju mladih.

Na pitanje smatraju li da je specifični cilj Utvrđivanja deficitarnih zanimanja u partnerstvu s poslodavcima i lokalnim jedinicama za koja se učenicima i studentima trebaju osigurati stipendije, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti bitan i izvediv, većina ispitanika (45%) smatra da je konačno vrijeme da se u kreiranje tržišta rada uključi i lokalna zajednica, da je potrebno voditi računa o trenutnim nedostatcima radne snage u deficitarnim zanimanjima (37,5%) i da moramo poboljšati analitiku i predviđanja kretanja tržišta rada u godinama koje dolaze (22,5%) te da je specifični cilj u potpunosti bitan (25%). Manji broj ispitanika smatra da specifični cilj neće nešto promijeniti po ovom pitanju, jer nikada do sad nije (17,5%).

Većina ispitanika (85%) smatra da je specifični cilj Vlade Mladi kao partneri, a ne objekti politika dobar cilj. Kao zadnje pitanje u sklopu upitnika ispitanicima je predstavljen cilj Vlade Zadržavanje mladih u Hrvatskoj osiguranjem ravnopravnosti i poticanjem na snažniju društvenu participaciju kroz kontinuirani dijalog i njihovo aktivno uključivanje u kreiranje politika i strategija koji se tiču mladih i stavljanje mladih u fokus politika u cijelom nizu područja, od obrazovanja, znanosti, zapošljavanja, do poljoprivrede i dr. Vlada će promicati volontерство mladih kao i razvoj socijalnih inovacija mladih u kontekstu rješavanja lokalnih problema. Vlada će osigurati uključivanje svih dionika kako bi se osiguralo provođenje koordiniranih aktivnosti usmjerenih na aktiviranje i u konačnici zapošljavanje mladih.

Većina ispitanika je odgovorila da se nada da će Vlada uskoro predstaviti način kako će ostvariti ove ciljeve (57%) te da je ovo dobar cilj (37,5%) i da je nužno uključiti mlade u kreiranje politika i strategija (35%). Samo jedan sudionik smatra da su mladi i do sada dovoljno bili uključeni u kreiranje politike.

Kao obrazloženje odgovora ispitanici su naveli da postoji aktivnih mladi u Hrvatskoj, ali nedovoljno se cjeni i prepozna njihov angažman, mladi mogu pridonijeti svojim mišljenjem i drugačijim pogledom na svijet, potrebno je napraviti konkretne korake, nužno je više ohrabrivati i pozivati mlade da se uključe u politiku jer sve više pada interes mladih za aktivno sudjelovanje u bilo čemu što se veže uz politiku, s mladima treba više komunicirati njihove potrebe i ciljeve prilagoditi zahtjevima današnjeg vremena, postoji potreba da nova vlada jače uključiti mlade kao aktere u donošenju javnih politika i programa u pogledu njihovog zapošljavanja i ospozobljavanja, ciljevi sami po sebi jesu dobri, no pitanje je koliko će biti realizirani i na koji način.

Aktivnosti ureda

DOWN SINDROM

Hrvatska zna kako: Konferencija o rehabilitaciji osoba s Downovim sindromom

Na poziv hrvatskih zastupnika u Europskom parlamentu Dubravke Šuice, Ivane Maletić i Ivana Jakovčića te u suradnji s Centrom za rehabilitaciju za osobe s Downovim sindromom (DS) i njihove obitelji u Puli, u Bruxellesu je 24. siječnja održana konferencija pod naslovom „Višedisciplinarna rehabilitacija osoba s Downovim sindromom - uvjet za integraciju“.

„Centar za Downov sindrom u Puli koji postoji od 2005. izvanredan je primjer višedisciplinarnog pristupa djeci i mladima sa DS-om kojeg je prepoznaala Europa pa čak i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO). Stoga želimo i ovom konferencijom pomoći i dati naš doprinos za uspješan nastavak rada ove jedinstvene ustanove u Hrvatskoj i šire“, naglasila je Dubravka Šuica.

„Ponosna sam i sretna što ste s nama i na sve što je postigao Centar u Puli. Ovo je primjer koliko Hrvatska ima potencijala i može puno postići - duhom, ljubavlju, znanjem i inovativnošću“, pozdravila je zastupnica Ivana Maletić tridesetak mladih i djece sa DS-om u pratnji njihovih roditelja i djelatnika Centra u Puli.

„Napravili smo dobru stvar i ovo je neka vrsta zahvale svim djelatnicima Centra u Puli koji je mnogima bio od pomoći u proteklih desetak godina“, poručio je zastupnik Ivan Jakovčić.

Branka Butorac, osnivačica Centra predstavila je rad ove institucije i model rehabilitacije kao primjer dobre prakse. Ukažala je kako je kroz centar prošla jedna četvrtina ili 400 djece i mladih od ukupno 1600 osoba s DS-om u

Hrvatskoj, ali i sedamdesetak djece i mladih s DS-om iz susjednih država, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Crne Gore, Kosova i Slovačke. Centar je koristio i sredstva iz programa Erasmus plus te ostvario suradnju sa sličnim institucijama te djecom i mladima s DS-om iz Belgije i Francuske.

Na konferenciji su osim toga sudjelovali profesor Jean Adolphe Rondal sa belgijskog Sveučilišta u Liegeu ukazujući na potrebe ranog treninga jezičnih vještina s djecom koja su rođena s DS-om. Denise Vojvoda-Škroba iz Centra za socijalnu skrb u Pulu ukazala je na važnost i značenje „aktivnih roditelja u rehabilitaciji djece s DS-om“. Profesorica Vida Čulić sa Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu predstavila je rezultate svojeg znanstvenog rada i specijaliziranog monitoringa osoba s DS-om od rođenja do odrasle dobi.

Na kraju konferencije predstavljeno je nekoliko primjera iskustava učitelja, roditelja i volontera koji intenzivno rade s djecom i mladima s DS-om. Tako su svoja iskustva predstavili profesor i ravnateljica škole MFR du Pays de Seyssel iz Francuske Jean-Phillipe Donadille i Corinne Courvoisy koji već godinama sa svojim učenicima s DS-om dolaze u Centar u Pulu, zatim Dino Hošnjak, student stomatologije u Zagrebu i volonter u Puli, koji je intenzivno radio na edukaciji djece i mladih s DS-om ali i njihovih roditelja o oralnom zdravlju te pripremio edukativni program za roditelje djece s DS-om. Aida Duplančić, majka djeteta s DS-om, podijelila je svoje životno iskustvo s djetetom s DS-om te pozitivnu suradnju s Centrom u Puli koji je važna potpora u rehabilitaciji osoba s DS-om koja traje cijeli život.

Voditeljica Centra u Puli zaključila je da je i ova konferencija pridonijela da se promijeni pogled na DS i osobe s DS-om, a tome su pridonijeli i mlađi s Downovim sindromom koji su nakon konferencije u restoranu/kafiću „Les filles“ u Europskom parlamentu gostima servirali kavu i kolače i time pokazali svoje vještine i sposobnosti koje su rezultat intenzivnog rada Centra u Puli, ali i njihovih roditelja te brojnih volontera i ljudi dobre volje.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Izazovi komunalnog gospodarstva i mogućnosti ulaganja u Jugoistočnoj Europi

U Europskom parlamentu u Bruxellesu u srijedu, 25. siječnja 2017., održana je konferencija "Izazovi komunalnog gospodarstva i mogućnosti ulaganja u Jugoistočnoj Europi" u organizaciji zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić i časopisa Komunal. U uvodnom govoru zastupnica Maletić istaknula je važnost ulaganja u komunalnu infrastrukturu te se osvrnula na probleme s kojima se pri realizaciji projekata susreću jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

"Sve nas zabrinjava kako dosegnuti standarde koji su zadani direktivama. Na razini lokalnih jedinica nisu problem samo izvori financiranja jer su troškovi projekta veći od onih koji se mogu financirati iz pretprištupnih programa pomoći, europskih fondova ili drugih izvora. Još je teže definiranje najkvalitetnijih odgovarajućih rješenja u skladu s ciljevima u sektoru voda i otpada. U Hrvatskoj smo često svjedoci rasprava oko spalionica otpada i jesu li potrebne ili ne. S obzirom da nam je cilj cirkualrna ekonomija, spalionice svakako nisu krajnje rješenje. Međutim rješenja moraju biti takva da omoguće državi i lokalnim jedinicama da s obzirom na resurse koje imaju ostvare, za građane, najbolju kvalitetu usluga po što nižim cijenama", kazala je zastupnica Maletić. Zastupnica je dodala kako su potrebna inovativna rješenja kako bi se postigao razvojni skok i kako bi se što kvalitetnije i bolje dostigli ciljevi koji su postavljeni u direktivama:

„Napredak se može postići novim metodama koje će se razvijati u suradnji sa znanstvenicima, istraživačima, poduzetnicima, lokalnim jedinicama.“

Marijan Kavran, urednik časopisa Komunal, osvrnuo se i na dobre prakse Grada Ludbrega, otoka Krka i Preloga koji prednjače u Hrvatskoj po pitanju odvojenog prikupljanja otpada i recikliranja.

Načelnik Odjela za međunarodne, regionalne i bilateralne odnose u Glavnoj upravi za okoliš Europske komisije Nicholas Hanley predstavio je instrumente pomoći za države pristupnice u procesu usklađivanja sa zakonodavstvom EU-u u području voda i otpada. Iako je po komunalnom upravljanju Hrvatska uspješnija od ostalih država jugoistočne Europe, kazao je kako se Hrvatska još uvijek nalazi u tranzicijskom periodu.

„Države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje za punopravno članstvo u EU trebaju jačati kapacitete javne administracije uz pomoć instrumenata Europske komisije poput TAIEX-a, TWINNING-a i regionalnih programa suradnje (ECRAN, EPPA)“, kazao je Hanley te predstavio finansijske instrumente za pomoći ulaganju u okoliš - poput IPA, WBIF, IFIs i drugih.

Predstavnik Kabineta povjerenika Europske komisije za istraživanje, znanost i inovacije Carlosa Moedasa Robert Schröder predstavio je inovativna rješenja za dostizanje ciljeva u komunalnom gospodarstvu. Napomenuo je kako po ovom pitanju postoje ozbiljni problemi, ne samo u jugoistočnoj, već u cijeloj Europi. Iz tog razloga Komisija je pokrenula niz inicijativa kojima želi ojačati ulaganja u inovacije i znanost, a više od milijardu eura na raspolaganju je u sklopu Horizon 2020.

Slovenski zastupnik u Europskom parlamentu i član Kluba Zelenih Igor Šoltes predstavio je slovenska iskustva u komunalnom gospodarstvu. Osvrnuo se na problem previelikog broja komunalnih pružatelja usluga u Sloveniji,

njih 150, i nužne komunalne reforme. Opisao je odličan primjer slovenskog zatvora čiji su zatvorenici u obližnjoj šumi skupljali otpadno drvo i grijali se na palete, čime su smanjili troškove električnog grijanja za 30%. Ušteđenim novcem pokrili su troškove kredita te izgradili dom za starije osobe i glazbenu školu.

#VideoEuropa

Maletić: „Najbolja demografska mjera jest stalani posao za mlade“

Predstavništvo Europske komisije i Ured Europskog parlamenta u Hrvatskoj u suradnji s Televizijom student i NovomTV pokrenuli su projekt Video Europa u kojem putem Facebook live prijenosa zastupnici razgovaraju i odgovaraju na pitanja gledatelja.

U prvom izdanju na temu nezaposlenosti mladih zastupnica Maletić gostovala je s kolegom Jozom Radošem. Na početku emisije zastupnica Maletić istaknula je kako se ogromna brojka nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj od 45,4% iz 2014. kontinuirano smanjuje, ali još uvijek je vrlo visoka te je važno nastaviti s mjerama povećanja zapošljivosti mladih. Zastupnica Maletić istaknula je važnost kreativnih industrija i prilagodbu cjelokupnog sustava novim trendovima za poslove budućnosti:

„Važno je mijenjati obrazovni sustav te već od osnovne škole pripremati mlade za budućnost i uvoditi što više informatičkih znanja. Europska komisija objavila je Program vještina za Europu i dala jasan signal državama članicama da mladi moraju stjecati nove vještine i znanja, učiti timski raditi, kritički promišljati, pregovarati, argumentirati, stjecati poduzetničke vještine i slično“, istaknula je zastupnica te dodala kako dolazi vrijeme u kojem će biti potrebni kreativni ljudi sa ICT znanjima.

Govoreći o nedavno provedenoj analizi konkurentnosti Hrvatske od 2006. - 2016. godine prema kojoj se vidi, nažalost, pad Hrvatske po svim ljestvicama, zastupnica je istaknula kako je jedan od razloga i obrazovni sustav koji se pre malo mijenja i prilagođava novim trendovima i potrebama gospodarstva. „Mlade moramo školovati za poslove budućnosti, oni će raditi 2025. i kasnije, a poslovi i znanja tad će biti potpuno drugačija i mladi se danas moraju pripremati za to novo vrijeme.“, naglasila je zastupnica.

Položaj mladih u Hrvatskoj izrazito je zabrinjavajući te uzrokuje sve veće iseljavanje mladih, posebno visokoobrazovanih stručnjaka tijekom posljednjih nekoliko godina.

Još prilikom definiranja Strategije Europa 2020. nezaposlenost mladih identificirana je kao jedan od najvećih problema europskog tržišta rada, a podizanje stope zaposlenosti mladih cilj cijelog desetogodišnjeg razdoblja. Nakon usvajanja EU 2020 Europska komisija i Europski parlament kao odgovor na ovaj problem na razini Europske unije, a u cilju definiranja zajedničke europske politike, započeli su s provedbom Garancije za mlade.

Garancija predstavlja skup različitih instrumenata koje države članice provode s ciljem podizanja zapošljivosti mladih. Kako bi se dodatno potpomoglo rješavanje ovog gorućeg problema na razini Europske unije osmišljen je i dodatni instrument za zapošljavanje mladih. Riječ je o smjernicama pod nazivom Paket mjera za zapošljavanje mladih (eng. Youth Employment Package), koje je Vijeće EU usvojilo krajem 2012. godine i posebnoj proračunskoj liniji pod nazivom Inicijativa za zapošljavanje mladih (eng. YEI – Youth Employment Initiative). Iz Inicijative za zapošljavanje mladih financiraju se mјere aktivne politike zapošljavanja mladih u pravilu do 25-te godine života, a Hrvatska je zbog velikog problema nezaposlenosti dobila proširenje obuhvata na mlade do 30. godine.

Jedna od najkoristenijih mјera koje se financiraju iz YEI-a jest mјera stručnog osposobljavanja. Zastupnica Maletić naglasila je kako bi spomenutu mјeru trebalo uvesti još za vrijeme obrazovanja, kako bi mladi odmah nakon završetka obrazovanja izašli spremni na tržište rada.

„Sve kreće upravo od obrazovanja i obrazovnog sustava, stoga je od najranijeg doba nužno učiti mlade o poduzetništvu i samozapošljavanju, osnovati poduzetničke inkubatore u obrazovnim institucijama kako bi mladi već tijekom školovanja imali priliku na konkretnim projektima učiti i razvijati vlastite ideje i u konačnici stvarati svoj vlastiti posao“, naglasila je zastupnica.

Na pitanje o tome kako je moguće da u Hrvatskoj istovremeno imamo poslodavce koji ne mogu doći do radnika i ogroman broj nezaposlenih, zastupnica je rekla da je nužan rad sa djecom i njihovim roditeljima kako bi se već od osnovne škole djecu usmjeravalo na zanimanja za kojima postoji potreba.

„Trebamo obrazovati mlade za konkretna radna mjesta za kojima postoji potreba na tržištu rada, a za to je važan zajednički rad lokalnih jedinica, HZZO, ministarstava, škola, roditelja i djece.“, istaknula je zastupnica Maletić.

„Nužno je učiniti obrazovni sustav atraktivnim kako bi se privukli i strani studenti, ali kako bi se primarno zadržali naši mladi ljudi i kako bi im se osigurala radna mjesta jer je stalni i siguran posao najbolja mјera demografske politike, zaključila je zastupnica Maletić.

IZ SRCA EUROPE

Zastupnica Maletić i asistentica Ivana Petričko u emisiji o Erasmusu i projektima za mlade

Program *Erasmus* ove godine slavi 30. godinu postojanja. U emisiji *Iz srca Europe plus* gostovale su zastupnica Maletić i asistentica u njezinom Uredu Ivana Petričko koje su govorile o svim mogućnostima koje taj program nudi mladima - studentima, poduzetnicima, ali i profesorima, jedinicama lokalne samouprave, nevladinim organizacijama i drugima.

„Od samog početka svoga mandata u Europskom parlamentu, dakle još od 1. srpnja 2013., nastojala sam dosta tema posvetiti mladima jer smatram da mлади imaju snagu i energiju potrebnu svakoj državi koja se želi kvalitetno razvijati i pozicionirati na konkurentan način na svjetskim scenama“, izjavila je zastupnica Maletić te spomenula još jedan uspješan projekt za mlade koji je pokrenula:

„Posebno me veseli pokretanje projekta #MojEUprojekt, u okviru kojeg smo pozvali sve mlađe voljne učiti i raditi EU-projekte. Iznenadio nas je broj prijava. Prijavilo se preko 300 mlađih i morali smo smanjiti broj jer smo računali da ćemo raditi s grupom od 30 ljudi. Na kraju smo ipak izabrali 100 mlađih, koji su zajedno s mentorima pripremali projekte za prekograničnu suradnju, europski socijalni fond i za sam program *Erasmus*.“

Mladi su u tom procesu uvidjeli da put od ideje do projekta nije nimalo lak i da je potrebno dosta vremena i truda kako bi se došlo do konačnog i konkretnog projekta. U tom procesu pomogla im je knjiga *EU-projekti – od ideje do realizacije*, na kojoj je zastupnica Maletić surađivala kao urednica. Ovaj projekt je bio pilot projekt za mlađe temeljem kojeg upravo razvijamo projekt društveno korisnog učenja u suradnji s Fakultetom političkih

znanosti u Zagrebu koji već ima studij o EU-fondovima i projektima, a bit će prijavljen na ESF natječaj. „Cilj nam je razviti i sveučilišni kolegij putem kojega bismo mlađe okupljali multidisciplinarno oko pripreme projekata, jer za projekte su potrebna različita znanja. Dakle, osim ekonomista potrebni su i elektrotehničari, informatičari, pravnici, studenti s Filozofskog fakulteta i ostali kako bi se različita znanja i ideje kroz projekte proveli u djela koja mogu značajno pomoći Hrvatskoj u gospodarskom rastu i razvoju“, zaključuje Maletić.

U emisiji je sudjelovala i Ivana Petričko, asistentica zastupnice Maletić koja je i sama sudjelovala u *Erasmus+* programu, a usto je i koautorica knjige o istome. Petričko je u emisiji navela niz pozitivnih aspekata programa, kao što su savladavanje stranih jezika, multikulturalnost, podizanje samopouzdanja i slično te pozitivne primjere iz Hrvatske. Na kraju emisije zastupnica Maletić istaknula je kako *Erasmus+* nije samo studentska razmjena, već mlađima otvara niz mogućnosti:

„Na konferenciji koja je bila održana prošle godine u prosincu predstavili smo sve aspekte programa *Erasmus+ - Erasmus za mlađe poduzetnike, Erasmus za nastavnike i profesore te naravno i Erasmus za studente...* Često pitanje bilo je vezano uz mogućnost financiranja opreme i izgradnje prostora iz *Erasmusa*. *Erasmus* je program konkurenčnosti, a ne kohezije kao europski fondovi, a programi konkurenčnosti ne financiraju infrastrukturu i opremu, nego ulažu u znanje i inovacije.“ Za kraj je Ivana Petričko imala jednostavnu poruku za sve koji dvoje oko sudjelovanja u *Erasmus+*: „Savjetujem mlađima da se nikako ne boje jer upravo im je strah glavna prepreka, pogotovo strah od nepoznatog. Neka ispune aplikacijski obrazac i odaberu državu u kojoj žele studirati i dalje će se sve samo riješiti. Vjerujem da će kasnije dijeliti sa mnom iskustvo da će im *Erasmus* biti najbolji period života.“

Cijelu emisiju pogledajte na linku:
<https://youtu.be/FxeeAtuae9k>

Vijesti iz Europskog parlamenta

MALTEŠKO PREDSJEDANJE

Maletić: Najvažnije je hitno poduzeti mјere za ubrzanje provedbe kohezijske politike

U ponedjeljak, 23. siječnja 2017., u Bruxellesu je na Odboru za regionalni razvoj (REGI) održana razmjena mišljenja s parlamentarnim tajnikom za EU fondove i malteško predsjedanje Vijeća Europskom unijom Iantom Borgom.

Uvodno su istaknuti prioriteti Vijeća tijekom šest mjeseci malteškog predsjedanja, a to su: migracije, jedinstveno tržište, sigurnost, socijalna uključenost, europsko susjedstvo i pomorski sektor.

„Kohezijska politika ključna je i središnja za ostvarivanje ciljeva Europske unije. Stoga će njeno razvijanje u sadašnjosti i budućnosti biti usmjereno na ispunjavanje tri glavna elementa. Prvi element odnosi se na bavljenje potrebama građana kako bi oni sami mogli vidjeti rezultate i dodanu vrijednost postojanja Europske unije kao snažnog ekonomskog i političkog projekta.“

Drugi element podrazumijeva pojednostavljenje kohezijske politike i ubrzanje dok se treći element postiže uz ostvarenje razvoja politike koja će biti okrenuta prema budućnosti i koja će se pozabaviti izazovima te osmislit nova inovativna rješenja. Potrebno je premostiti jaz koji postoji između Europske unije i njenih građana i to na opipljiv način, a upravo je kohezijska politika odgovor s kojim se može postići vidljivost Europske unije kroz konkretne projekte“, kazao je Borg.

“Drago mi je što ste naglasili važnost ubrzanja provedbe kohezijske politike kao jedan od prioriteta. Imate li u planu konkretnе inicijative i mјere koje ćete u ovih šest mjeseci vašeg predsjedavanja realizirati s ciljem ubrzanja provedbe kohezijske politike i pružanja podrške državama članicama da riješe brojne prepreke pravovremenoj provedbi?”, pitala je zastupnica Maletić.

Borg je istaknuo kako će Vijeće aktivno surađivati s državama članicama u definiranju najboljih rješenja za kvalitetnu provedbu kohezijske politike za svaku pojedinu članicu s obzirom da su svjesni da nema jedinstvenog rješenja za sve.

„Moramo biti sposobni predviđati izazove s kojima će naš kontinent biti suočen. Ne možemo biti u situaciji da svaki put svoje prioritete određujemo prema trenutačnim krizama i da na taj način mobiliziramo sredstva. Krajnje je vrijeme da vodimo politiku koja će biti usmjerena prema budućnosti i u tome ćemo dati sve od sebe. Parlament i Vijeće Europske unije u sljedećih šest mjeseci imat će priliku raditi zajedno na povećanju vidljivosti rada i provedbe kohezijske politike, osiguranju radnih mesta, rasta i konkurentnosti, osnaživanju i zaštiti svih građana, uspostavi energetske unije, slobodi, sigurnosti i postizanju većeg stupnja pravednosti“, zaključio je razmjenu mišljenja Borg.

EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

Maletić: EFSI mora omogućiti provedbu rizičnijih projekata privatnih ulagača

U ponedjeljak 23. siječnja 2017. u Bruxellesu na Odboru za regionalni razvoj (REGI) održana je rasprava o produljenju trajanja Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSI).

Zastupnica Bresso je u svom izlaganju nacrta mišljenja navela kako EFSI predstavlja vrlo važnu inicijativu kojom se otvorio novi put u Europskoj uniji prema ulaganjima u strateške investicije.

Zastupnici su tijekom rasprave istaknuli da su sredstva EFSI-a trebala biti usmjerena u regije gdje su nužne investicije i gdje postoji visoka stopa nezaposlenosti, u visokorizične projekte koji ne bi mogli biti financirani konvencionalnim putem, ali uglavnom su se sredstvima EFSI-a financirali javni infrastrukturni projekti.

Zastupnici su kao najveći nedostatak naveli geografsku rasprostranjenost s obzirom da je gotovo 90% jamstava dodijeljeno razvijenim državama članicama. Istaknuta je i nužnost osiguranja komplementarnosti na način da se omogući kombiniranje s ESI fondovima te Programima unije. U tom smislu, od posebne je važnosti suradnja s nacionalnim i regionalnim razvojnim bankama te institucijama gdje bi potencijalna sinergija između ESIF-a i EFSI-a u pogledu potpore održivom ulaganju mogla doprinijeti razvoju platformi za ulaganja.

Zastupnici su istaknuli kako je za lakše ostvarivanje ciljeva važan uspješan rad Europskog savjetodavnog centra za ulaganja čija je glavna svrha pružanje savjeta ulagačima, nositeljima projekata i upravljačkim tijelima u vezi s utvrđivanjem, razvojem i pripremom projekata. Nапослјетку, напоменули су važnost pružanja ciljane podrške u vezi s upotrebom tehničke pomoći za strukturiranje projekata upotrebom inovativnih finansijskih instrumenata s naglaskom na mala i srednja poduzeća.

Zastupnica Maletić kazala je kako je cilj EFSI na samom početku bio povećati investicijske kapacitete u cijeloj Europskoj uniji: „U želji da ispunimo cilj povećanja razine investicija u EU došli smo do situacije u kojoj se cijelo vrijeme preklapamo s drugim instrumentima financiranja poput ESI fondova jer se nije radilo na specifičnoj listi projekata koji se mogu financirati isključivo iz EFSI. Europska komisija je jasno na početku donošenja regulative definirala da će se iz EFSI financirati isključivo privatni projekti s visokim rizikom koji se ne mogu financirati iz postojećih instrumenata. Kada se analizira struktura provedenih projekata vidljivo je kako su uglavnom financirani projekti izgradnje željeznica, autocesta, tunela, inkubatora, istraživačkih centara i slično, sve primjeri projekata koje uobičajeno EIB financira ili se financiraju iz ESI fondova. EFSI tako preuzima projekte koje bi ESI fondovi trebali financirati, a provedba kohezijske politike je usporena i nedostaju projekti spremni za financiranje. To nikako nije bio smisao i cilj EFSI.“, poručila je zastupnica Maletić.

Komisija sukladno kritikama predlaže nekoliko sljedećih poboljšanja EFSI, a to se odnosi na značajnija ulaganja u manje razvijene regije, upotrebu veće tehničke pomoći putem Europskog savjetodavnog centra za ulaganja koji će morati aktivno doprinositi povećanju geografske raznolikosti EFSI i realizaciji privatnih i rizičnih strateških projekata za gospodarski rast i razvoj.

Detaljnije o EFSI-u možete pronaći u Informativnom mjeseca Ureda zastupnice u Europskom parlamentu Ivane Maletić: https://issuu.com/ivanamaletic/docs/im12_2016

REVIZORSKI SUD

Maletić: Finansijski instrumenti se slabo koriste jer su pravila nejasna i komplikirana, a troškovi previšani

U utorak, 24. siječnja 2017., u Bruxellesu na Odboru za regionalni razvoj (REGI) održana je razmjena gledišta s predstavnicom Europskog revizorskog suda zaduženom za regionalne politike Ilianom Ivanovom, o izvješću Revizorskog suda o finansijskim instrumenata.

Ivanova je izložila posebno izvješće o izvršavanju proračuna EU-a s pomoću finansijskih instrumenata. Iako se finansijski instrumenti sve više koriste, proteklih godina došlo je do većeg pritiska da se raspoloživim proračunskim resursima ostvari što više rezultata u provedbi finansijskih instrumenata. Ivanova je predstavila četiri područja u korištenju finansijskih instrumenata koje je Revizorski sud istraživao za potrebe izvješća, odnosno (ne)odgovarajuću proporcionalnost instrumenata s obzirom na potrebe tržišta, privlačenje privatnog kapitala kao jedno od najvećih prednosti finansijskih instrumenata, pitanje revolvinga te troškove upravljanja finansijskim instrumenata. Za ova četiri glavna područja Revizorski sud iznio je 12 preporuka koje mogu doprinijeti učinkovitijoj provedbi finansijskih instrumenata.

“Imali smo dosta saslušanja na kojima smo raspravljali s predstavnicima država članica o korištenju finansijskih instrumenata. Većina je istaknula da su procedure komplikirane i da još uvijek nema jasnih smjernica Europske komisije za provedbu finansijskih instrumenata. Veliki problem su i administrativni kapaciteti, odnosno znanje zaposlenih u sustavu o finansijskim instrumentima te potreba za uključivanjem finansijskih institucija. Na kraju, s obzirom na iskustvo koje imate, biste li rekli da je efikasnije i korisnije povećati obujam finansijskih instrumenata u kohezijskoj politici ili je bolje koristiti bespovratna sredstva?”, upitala je zastupnica Maletić.

Ivanova je istaknula da i finansijski instrumenti i bespovratna sredstva imaju svoje prednosti i nedostatke. Kada je riječ o preprekama u provedbi finansijskih instrumenata u različitim državama članicama, Ivanova je priznala da je bilo poteškoća. U velikom broju slučajeva investitori iz privatnog sektora nisu bili skloni koristiti finansijske instrumente zbog komplikiranih pravila javne nabave i općenito su finansijske instrumente smatrali prestrogo reguliranim. Europska komisija predložila je preferencijalni tretman kao jedan od načina da se privuku privatni investitori. Europski revizorski sud razmatrao je taj prijedlog, ali nije bilo jasnih smjernica kako urediti takav povlašteni tretman ulagača zbog nedostatne pravne osnove u provjeri primjerenoći povlaštenog postupanja te u podjeli rizika.

Plenarno zasjedanje Europskog parlamenta

EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Maletić: Za EU fondove ključni su korisnici i projekti, okrenimo se njihovim potrebama

Na plenarnom zasjedanju u Strasbourg, 15. veljače održana je zajednička rasprava o Europskim strukturnim i investicijskim fondovima. ESI fondovi glavni su izvor financiranja ulaganja jer su se kao posljedica finansijske krize ulaganja iz proračuna država članica znatno smanjila. U nekim državama članicama upravo su ESI fondovi činili 60-80% javnih ulaganja.

Problem su kašnjenja u provedbi operativnih programa kohezijske politike zbog čega je došlo do smanjenja odobrenih sredstava za plaćanja u EU proračun za 2017. za 24%, a u 2016. plaćanja su bila manja za 7,2 milijarde eura u odnosu na plan. Riječ je o projektima koji su ključni za gospodarski rast i razvoj, otvaranje radnih mesta, zadržavanje mladih, razvoj poduzetništva i startupova, provedbu reformi i izgradnju važnih infrastrukturnih energetskih i prometnih projekata. Riječ je o najboljem načinu vidljivosti i promocije Europske unije i EU politika među našim građanima i zato ne možemo prihvati stalno odgađanje provedbe.

Zastupnica Maletić podsjetila je na sličnu raspravu o ubrzavanju provedbe Kohezijske politike koja je održana u svibnju prošle godine temeljem usmenog pitanja i rezolucije koju je tada onainicirala. <http://www.ivana-maletic.com/index.php/vijesti/item/995-usvojena-rezolucija-zastupnice-maletic-ubrzanje-provedbe-kohezijske-politike-2014-2020>

„Već tada smo upozoravali da će se dogoditi smanjenja plaćanja u europskom proračunu za kohezijsku politiku i

nažalost dogodilo se sve na što smo upozoravali i što smo htjeli izbjegći. Tražimo od Europske komisije konkretnе aktivnosti, tražimo plan implementacije projekata po državama članicama, tražimo ciljane mjere i pomoći članicama koje imaju problema sa pripremom projekata, izradom studija, rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa, javnom nabavom, primjenom pravila državnih potpora. U petom mjesecu prošle godine smo raspravljali s vama Povjerenice, donesena je rezolucija i niti jedan dokument iz te rezolucije nismo dobili. Nadam se da se isto neće ponoviti i s ovom rezolucijom i da ćemo dobiti sve tražene analize, izvješće i planove iz prethodne i ove današnje rezolucije.“, istaknula je u svojoj raspravi zastupnica Maletić, tražeći aktivniji i konkretniji pristup Europske komisije.

BOSNA I HERCEGOVINA

Šuica i Maletić: Europski parlament odlučno za europsku BiH

Europski parlament je na plenarnoj sjednici u veljači s 496 glasova za, 132 protiv i 67 suzdržanih zastupnika prihvatio Izvješće o napretku BiH. U žustroj raspravi uz ostale zastupnike sudjelovale su i potpredsjednica Odbora za vanjske poslove Dubravka Šuica te zastupnica Ivana Maletić, koje su zahvalile izvjestitelju Predi i povjereniku Europske komisije za proširenje Johannesu Hahnu na razumijevanju stanja u Bosni i Hercegovini i spremnosti da se pošalje pozitivan signal u BiH oko nastavka njezinog euroatlantskog puta.

Ovim izvješćem Parlament poziva BiH da provede socioekonomski reforme i riješi problem nezaposlenosti mladih, hitno provede presude Ustavnog suda uključujući i presudu u slučaju Seđić - Finci, zatim Odluku o izborima u gradu Mostaru kao i o legitimnom predstavljanju

svih triju naroda. Međutim, Parlament također osuđuje neprihvatljivo nasilje nad članovima izbornog povjerenstva na nedavnim izborima u Stocu kao i ilegalni referendum održan u Republici Srpskoj.

„Vjerujem da će Parlament poslati snažni signal vlastima u BiH da požure s reformama. Nakon svih rasprava, ukazuje se potreba za izmjenom izbornog zakona u BiH. Pozdravljam naglašavanje, po četvrti put, u tekstovima rezolucija, principe federalizma, supsidijarnosti i decentralizacije, koji su neophodni kako bi sva tri konstitutivna naroda, ali i manjine, mogli uživati ista prava, a ovdje posebno ističem prava Hrvata koji bi trebali imati TV kanal na hrvatskom jeziku i uživati sve što im pripada po Daytonском sporazumu.

Članstvo u EU jedini je način stabilizacije i prosperiteta ne samo za BiH već i za ostale zemlje Jugoistočne Europe, pa je stoga važno da BiH postane decentralizirana država i da svi konstitutivni narodi budu legitimno zastupljeni. Potrebno je ukloniti institucionalne neravnopravnosti i prepreke koje nameću nelegitimne predstavnike hrvatskog naroda u tijela vlasti. Također, svima nama je u interesu funkcionalna BiH, a uvjerenja sam da je Parlament čvrsto opredijeljen za europsku Bosnu i Hercegovinu, jer utjecaji drugih geopolitičkih interesnih sfera i udaljavanje BiH od Europske unije moglo bi rezultirati nesigurnim i nepouzdanim susjedstvom“, rekla je u svom izlaganju Dubravka Šuica.

„Sretna sam što je Bosna i Hercegovina pred drugom fazom puta prema EU, a to je stjecanje statusa države kandidatkinje i nadam se da će proces pripreme odgovora na pitanja iz upitnika, ali isto tako i analize odgovora EU komisije biti brz i učinkovit te da će uz izmjenu izbornog zakona i uspostavu mehanizma koordinacije BiH najkasnije do kraja ove godine postati kandidatkinja za članstvo i brzo prijeći u treću fazu, a to su formalni pregovori.

To je važno za modernizaciju i demokratizaciju države, za jačanje pravnog i političkog sustava u kojem se njeguju visoki standardi zaštite ljudskih prava, prava manjina i jednakopravnog sudjelovanja sva tri konstitutivna naroda u institucijama i procesima donošenja odluka u BiH.

Po ekonomskoj snazi, BDP po stanovniku u PPS-u Bosne i Hercegovine u odnosu na EU28 je na 29%. Investicije u BiH su od ogromne važnosti i zato pozivam Europsku komisiju da što kvalitetnije i brže realizirate provedbu IPA programa u svim područjima/komponentama. Europski fond za strateška ulaganja također treba postati instrument poticanja gospodarskog rasta i stvaranja radnih mesta u BiH“, izjavila je Ivana Maletić.

EUROPSKI SEMESTAR

Maletić: Rast startupova, edukacija, inovacije, poduzetnici i mladi ključ su razvoja

Na plenarnom zasjedanju u Strasbourg, 14. veljače održana je zajednička rasprava o Europskom semestru 2017. Europa je suočena sa izraženim socijalnim nejednakostima koje su posljedica ekonomske i migrantske krize. Stoga je izuzetno važno da se u okviru Europskog semestra uspostavi mehanizam jačanja jedinstvenog tržišta, koji bi obuhvaćao sustav redovitog praćenja, utvrđivanja prepreka za jedinstveno tržište i evaluaciju integracije i konkurentnosti. Izvješće o Europskom semestru, između ostalog, poziva sve države članice da uvedu obuhvatnija pravila za provedbu socijalne zaštite, osiguravanje prava na edukaciju i prava na aktivno sudjelovanje na tržištu rada.

Zastupnica Ivana Maletić naglasila je ključne prioritete ovogodišnjeg pregleda rasta.

„I ove godine, kao ključni prioriteti istaknuti su poticanje ulaganja, provedba strukturnih reformi i provedba odgovornih fiskalnih politika. Na njima inzistiramo već 3 godine i vide se pozitivni pomaci, zimske prognoze su optimističnije od jesenskih, očekujemo povećanje izvoza, rast investicija, pad nezaposlenosti i gospodarski rast u svim državama članicama. Ipak, svi priželjkujemo veći rast od prognoziranog. Želimo vidjeti Europu kao globalnog lidera. Za to moramo ubrzati donošenje odluka, o novim poslovnim modelima koji omogućuju razvoj, na primjer cirkularne ekonomije, digitalizacije i novih tehnoloških rješenja.“, istaknula je zastupnica Maletić. Motor europskog gospodarstva predstavljaju i mikro-poduzeća i MSP s više od 90% ukupnih poduzeća u Europi, stoga je nužno obratiti što veću pozornost na njih u procesu stvaranja politika, posebno kroz promoviranje postojećih oblika finansijske potpore kao što su zapošljavanje i program socijalne inovacije, smanjenje administrativnog tereta, te eliminiranje nepotrebnih zakona uz istovremeno očuvanje radnih i socijalnih prava.

Jedan od prioriteta jest jačanje sustava financiranja i edukacije za poticanje inovacija, koje vode ubrzajući gospodarskog rasta. „Moramo jačati sustave financiranja i edukacije za poticanje inovacija i startup-ova, omogućiti stvaranje scaleup-ova i dati punu podršku širenju i njihovom rastu. Povezati znanstvene institucije s gospodarstvom, biti spremni na rizik, a ne sve izvore financiranja, poput EFSI-a pretvarati u garancije za stabilne i sigurne investicije“, naglasila je zastupnica Maletić.

Zastupnica u Europskom parlamentu Ivana Maletić ekonomika je stručnjakinja s višegodišnjim iskustvom u području javnih financija, proračuna i europskih fondova.

Magistrirala je ekonomiju na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Svoj rad započela je u ministarstvu finančija, najprije kao stručna suradnica i savjetnica, a zatim kao pomoćnica ministra i državna tajnica.

Međunarodno je priznata predavačica i savjetnica u području finansijskog upravljanja i održala je brojne seminare na temu finansijskog upravljanja, proračunskih procesa, reformama javnih financija, EU fondova, regionalnog razvoja itd.

Objavila je velik broj stručnih i znanstvenih radova, suautorica je više značajnih knjiga iz područja javnih financija te sudjeluje u brojnim istraživačkim projektima. Aktivno je sudjelovala u pregovorima o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji kao zamjenica

glavnoga pregovarača i pregovaračica za poglavlje 22: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata (EU fondova).

Izabrana je kao zastupnica Hrvatske demokratske zajednice na europskim izborima 2013. i 2014. godine. U Europskom parlamentu članica je Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON) i u sklopu njega Radne skupine za finansijsku pomoć (FAWG), zamjenska članica u Odboru za regionalni razvoj (REGI), Odboru za porezna pravila (TAXE) i Odboru za proračun (BUDG), a posebno prati Odbor za proračunsku kontrolu (CONT), Zapošljavanje i socijalna pitanja (EMPL), Poljoprivredu i ruralni razvoj (AGRI), Ribarstvo (PECH) i Transport i turizam (TRAN).

www.ivana-maletic.com

ZNATI PROŠLOST. ŽIVJETI SADAŠNJOST. PROMIŠLJATI BUDUĆNOST.

I[■]M

